

Denna text är en översättning som nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan har låtit göra av ett finskspråkigt kollektivavtal. Kollektivavtalets parter har inte kommit överens om den svenskspråkiga kollektivavtalstexten. Om tolkningen av den svenskspråkiga översättningen leder till ett annat slutresultat än det ursprungliga finskspråkiga kollektivavtalet, ska man följa det finskspråkiga kollektivavtalet. Nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan är inte ansvarig för de skador som uppkommer på grund av eventuella felaktigheter i översättningen.

Tämä on työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan teettämä käännös suomenkielisestä työehtosopimuksesta. Työehtosopimuksen sopijaosapuolet eivät ole sopineet ruotsinkielisestä työehtosopimustekstistä. Mikäli ruotsinkielisen käännöksen tulkinta johtaa erilaiseen lopputulokseen kuin alkuperäinen suomenkielinen työehtosopimus, tulee noudattaa suomenkielistä työehtosopimusta. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta ei vastaa käännöksen mahdollisista virheellisyyksistä aiheutuvista vahingoista.

KOLLEKTIVAVTAL FÖR BYGGNADSBRANSCHEN

INKLUSIVE ACKORDSPRISSETTNING
2022–2024

KOLLEKTIVAVTAL FÖR
BYGGNADSBRANSCHEN

INKLUSIVE
ACKORDSPRISSETTNING
2022–2024

ISBN 978-952-267-407-4
ISBN 978-952-267-408-1 (PDF)

Förläggare: Rakennustieto Oy
layout: DTPage Oy
Tryck: Tryck Kari Ky, Jyväskylä 2022

mellan Husbyggnadsindustrin rf och Byggnadsförbundet rf

**KOLLEKTIVAVTAL FÖR
BYGGNADSBRANSCHEN**

**INKLUSIVE
ACKORDSPRISSETTNING
2022–2024**

Detta kollektivavtal träder i kraft 1.3.2022.

1. Kollektivavtal	11	KA
2. Avtal om uppsägningsskydd	59	AUS
3. Semesterkollektivavtal	64	SkA
4. Allmän överenskommelse	67	AÖ
5. Utbildningsavtal	69	AUV
6. Avtal om anlitande av utomstående arbetskraft	72	AUA
7. Avtal om arbetstagarnas representationssystem	75	ARS
8. Avtal om samarbete	93	AS
9. Avtal om uppbörden av fackföreningsavgifter	98	FATD
10. Ackordprissättning	101	UR

Timlöner enligt lönegrupp i byggbranschen

Tabellöner enligt tidlönesystemet. Lönerna höjs 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter. Avtal om löneförhöjningar för 2023 ska ingås senast 30.11.2022.

Lönegrupp	1.6.2022
I Nybörjare	11,26 €
II Arbetstagare med en viss erfarenhet	12,68 €
III Nybörjande yrkesman	13,89 €
IV Yrkesman	15,30 €
V Erfaren yrkesman	16,65 €
VI Mycket erfaren yrkesman	17,81 €

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

mellan Husbyggnadsindustrin rf och Byggnadsförbundet rf . 11

I	Allmänna bestämmelser	11
	1 § Kollektivavtalets tillämpningsområde	11
	2 § Bilageavtal	11
	3 § Lokala avtal	12
II	Arbetstiden	13
	4 § Den ordinarie arbetstidens längd	13
	5 § Förkortning av arbetstiden	13
	6 § Ersättning för söckenhelg	14
	7 § Särskilt lönetillägg som utbetalas för arbetstidsförkortning och ersättning för söckenhelg ..	14
	8 § Förläggning av den ordinarie arbetstiden.....	15
	9 § Flyttning av arbetstiden	15
	10 § Pauser	16
	11 § Lokala avtal om arbetstider.....	16
	12 § Förteckning över arbetsskift	18
	13 § Övertids- och nödarbete.....	18
	14 § Påsklördagen.....	19
	15 § Utryckningsarbete.....	19
	16 § Fridagar som ersätts.....	19
	17 § Väderleksförhållanden.....	20
III	Löner	21
	Tid- och premielöner	21
	18 § Timlöner enligt lönegrupp	21
	19 § Lönegrupper	22
	20 § Minderåriga	23
	21 § Placering i lönegrupper.....	24
	22 § Individuell timlön	24
	23 § Arbetsspecifik lön.....	24
	Ackordslöner.....	27
	24 § Ackordslöner	27
	25 § Mätning av ackord och mätningsslön.....	28

	Löneutbetalning	29
	26 § Löneutbetalning	29
IV	Bestämmelser om praktik under ett arbetsförhållande	30
	27 § Sommarpraktikprogrammet "Tutustu työelämään - tienaa" (Orientera dig i arbetslivet - förtjäna)	30
	28 § Samarbete gällande utbildnings- och praktikantplatser	31
V	Ersättningar för kostnader	32
	29 § Dagtraktamente och reseersättning vid researbete	32
	30 § Arbete i utlandet	33
	31 § Dagliga resekostnader	35
	32 § Ersättning för arbetsredskap	36
VI	Sociala bestämmelser	36
	33 § Handledning	36
	34 § Lön för sjukdoms- och olycksfallstid	37
	35 § Läkarundersökningar	43
	36 § Moderskaps- och faderskapsledighet	46
	37 § Skyddskläder och skyddsutrustning	46
	38 § Särskilda skyddsutrymmen	47
	39 § Inkvartering	48
	40 § Grupplivförsäkring	49
VII	Kollektivavtalets förhandlingsordning och giltighet	50
	41 § Förhandlingsordning	50
	42 § Giltighet	50

Avtal om undertecknande och verkställighet av

	kollektivavtalet för byggnadsbranschen	51
1	Giltighet	51
2	Arbetsvillkoren för branschen för teknisk murning ...	51
3	Löneuppgörelse	52
4	Sommarmedhjälpare	52
5	Tillägg enligt arbetsuppgift för tornkransförare	53
6	Utbildning för mätare	53
7	Bestämmelserna om flexibel arbetstid som gäller på försök	53
8	Äldre anställdas rätt till ledighet utan lön	53
9	Elektronisk passerkontroll och lönebetalning	54
10	Lokalt avtal om månatlig lönebetalning	55

11	Granskning av varierande arbetstid.....	55
12	Årligt utvecklingssamtal	55
13	Förbundens gemensamma ställningstagande om lättföretagande	56
14	Lastkopplarens yrkesskicklighet	56
15	Arbetsgrupper	57
16	Ersättning av resekostnader	57
17	Arbete utomlands.....	58
18	Avrundningsregel	58

Avtal om uppsägningsskydd och permittering inom byggbranschen.....	59
1 § Prövotid	59
2 § Permittering	59
3 § Uppsägning.....	60
4 § Arbetslag	61
5 § Förhandlingar i samband med minskning av arbetskraft	61
6 § Skyldighet att erbjuda arbete under ett anställningsförhållande	62
7 § Återanställande	63
8 § Påföljder av felaktigt förfarande	63
9 § Avtalets giltighet	63

Kollektivavtal om semester för arbetstagare i byggnadsbranschen.....	64
1 § Tillämpningsområde	64
2 § Semesterns längd	64
3 § Beviljande av semester	64
4 § Lönebetalning i samband med semester	65
5 § Semesterpenning.....	65
5a § Semesterpenning under tiden för familjeledighet.....	66
6 § Giltighetstid	66

Allmän överenskommelse	67
-------------------------------------	-----------

Utbildningsavtal	69
-------------------------------	-----------

Avtal om anlitande av utomstående arbetskraft.....	72
---	-----------

Avtal om arbetstagarnas representanter samt om samarbetet mellan arbetstagarna och arbetsgivaren inom företag i byggnadsbranschen.....	75
1 § Arbetsgivarens representanter.....	76
2 § Arbetstagarnas representanter.....	76
3 § Behörighetskrav för arbetstagarnas representanter	77
4 § Regionala befogenheter och mandattidens längd för arbetstagarnas representanter	78
5 § Val för arbetstagarnas representanter.....	78
6 § Uppgifter arbetstagarnas representant.....	79
7 § Arbetstagarnas representants befrielse från arbetet och ersättning för inkomstbortfall	81
8 § Lön för arbetstagarnas representant	82
9 § Lokaler och utrustning.....	84
10 § Besök på arbetsplatsen.....	84
11 § Rätt att delta i utbildning	84
12 § Utvecklande av yrkeskunnigheten	84
13 § Anställningsskydd	85
14 § Rätt till information	86
15 § Arbetstagarnas representants ansvar	87
16 § Förhandlingsordning.....	88
17 § Flerbranschföretag och arbetskonsortium.....	88
18 § Avtalsparternas ansvar.....	88
19 § Ikraftträdande	88
Bilaga 1 Rekommendation: verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan på arbetsplatserna	89
Avtal om samarbete mellan företaget och olika personalgrupper inom företag i byggnadsbranschen.....	93
Avtal om uppbörden av fackföreningsavgifter	98
Ackordsprissättning	101
Anvisningar för uppgörande av arbetsavtal för arbetslag för gemensamt ackord	148

Kollektivavtal för byggnadsbranschen

KA

MELLAN HUSBYGGNADSINDUSTRIN RF OCH BYGGNADSFÖRBUNDET RF

I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 §

Kollektivavtalets tillämpningsområde

1. Detta kollektivavtals bestämmelser tillämpas med nedan nämnda undantag på arbetsförhållanden mellan medlemsföretagen i Hembyggnadsindustrins distriktsföreningar och deras samtliga arbetstagare.

Kollektivavtalet tillämpas likväl inte till de delar som medlemsföretaget i fråga om någon av dess enheter eller avdelningar är bundet till ett annat kollektivavtal.

2. Inom medlemsföretaget kan avtalas med förtroendemannens samtycke att på arbetstagare i företaget som utför arbeten som avses i ett annat riksomfattande kollektivavtal tillämpas i stället för kollektivavtalet för byggnadsbranschen det andra riksomfattande kollektivavtalet i fråga. I avtalet skall framhållas till vilka delar ovan nämnda andra kollektivavtal tillämpas.

2 §

Bilageavtal

Utöver detta kollektivavtal tillämpas följande avtal som ingått mellan parterna:

- avtalet om uppsägningsskydd och permittering inom byggbranschen 22.12.2000
- kollektivavtalet om semester för arbetstagare inom byggnadsbranschen 16.9.1997

- den allmänna överenskommelsen 11.12.1997
- avtalet om utbildningsverksamhet 11.12.1997
- avtalet om anlitande av utomstående arbetskraft 11.12.1997
- avtalet om arbetstagarnas representanter samt samarbetet mellan arbetstagarna och arbetsgivaren i företag inom byggnadsbranschen 10.12.2002
- avtalet om samarbetet mellan företaget och olika personalgrupper i företag inom byggnadsbranschen 28.2.2022
- avtalet om uppbörden av fackföreningsavgifter 28.2.2022.

3 §

Lokala avtal

1. Med lokalt avtal avses, om inte något annat överenskommits i en bestämmelse som bemyndigar till avtal, ett avtal enligt kollektivavtalets förhandlingsordning mellan arbetsgivaren och arbetstagaren eller mellan arbetsgivaren och förtroendemannen. I ärenden som gäller samarbete inom arbetarskyddet representeras de anställda i stället för av förtroendemannen av de företrädare för de anställda som fastställs i arbetarskyddsavtalet.

2. Ett avtal som ingåtts med förtroendemannen binder de arbetstagare som förtroendemannen anses företräda.

3. Ett avtal kan ingås för en viss tid eller att gälla tills vidare. Ett avtal som gäller tills vidare kan sägas upp med iakttagande av en tre månaders uppsägningstid, om inte något annat överenskommits om uppsägningstiden.

4. Avtalet ska ingås skriftligen om någondera avtalsparten så önskar.

5. Ett lokalt avtal som avses här utgör en del av kollektivavtalet och det tillämpas också efter det att kollektivavtalet i övrigt upphört att gälla.

II ARBETSTIDEN

På arbetsförhållanden tillämpas utöver bestämmelserna i arbetstidslagen de villkor om arbetstid som överenskommits i detta avtal.

4 §

Den ordinarie arbetstidens längd

1. Den ordinarie arbetstiden utgör högst 8 timmar i dygnet och 40 timmar i veckan.

2. Treskiftsarbete kan också ordnas så, att den ordinarie arbetstiden per vecka enligt ett på förhand uppgjort arbetstidsschema utjämnas under en period av högst 5 veckor till i medeltal 40 timmar.

3. Transport-, bevaknings- och i samband med bevakning utförd eldningsarbete samt glidgjutningsarbete kan också ordnas som periodarbete i enlighet med 7 § i arbetstidslagen.

5 §

Förkortning av arbetstiden

1. Arbetstiden förkortas med 96 timmar per år. Om man inte kommit överens om ett annat intjäningssätt, anses en arbetstagare ha rätt till förkortning av arbetstiden till den del som hans eller hennes ordinarie arbetstid per vecka har överstigit 38 timmar.

Om man inte kommit överens om något annat, ges förkortningsledigheten i form av fridagar vid en tidpunkt som arbetsgivaren bestämmer. Om förkortningsledigheten inte har beaktats i arbetstidsschemat, skall tidpunkten för ledigheten meddelas senast 2 veckor på förhand.

Om arbetstidsförkortning ges samtidigt till alla arbetstagare i företaget eller i en enhet, ett arbetsställe eller en arbetsgrupp inom företaget, anses varje arbetstagare ha fått denna ledighet, oaktat annan frånvaroorsak, såvida inte annat följer av arbetstidsschemat.

Arbetsgivaren och arbetstägaren kan komma överens om att arbetstidsförkortningen sparas eller lämnas outtagen. Arbetsgivaren skall betala ut tillägg i enlighet med 7 § även i det fall då arbetstidsförkortningen inte utnyttjas. En arbetstidsförkortning kan inte överföras att hållas utom arbetsförhållandet. Om

förkortningstiden inte har utnyttjas nollställs antalet förkortningsdagar i slutet av februari följande år.

Fridagar som givits som arbetstidsförkortning jämföras med dagar i arbete när det gäller intjänande av semesterdagar.

6 §

Ersättning för söckenhelg

1. Arbetstagaren får såsom ersättning för söckenhelg, det vill säga nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, annandag påsk, första maj, Kristi himmelsfärdsdag, midsommarafton, julafton och juldagen ett sådant särskilt lönetillägg som avses i 7 §.

2. För löneutbetalning på självständighetsdagen gäller lagen om självständighetsdagens firande såsom allmän högtids- och fridag. Om arbetstagaren på grund av sjukdom inte har rätt till lön för självständighetsdagen, betalas lön ut för den dagen enligt bestämmelserna om lön för sjukdomstid.

7 §

Särskilt lönetillägg som utbetalas för arbetstidsförkortning och ersättning för söckenhelg

1. För arbetstidsförkortning och som ersättning för söckenhelg får arbetstagaren ett lönetillägg som är 7,7 % av den lön som har betalats eller har förfallit till betalning under tiden i arbete, inklusive ersättning för övertids- eller nödarbete. Lönetillägg utbetalas inte till skolelever och studerande som arbetar på byggen under lovperioder.

2. Lönetillägget betalas i samband med varje, regelbunden löneutbetalning.

3. Lönetillägget betalas även till sådana arbetstagare som har andra arbetstider än regelbundna arbetsdagar på 8 timmar.

4. Lönetillägget får inte inkluderas i arbetstagarens tids-, entreprenad- eller arvodeslön. Lönetillägget ska specificeras på lönespecifikationen.

5. Om arbetstagaren arbetar på nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, påsk annandag, första maj, Kristi himmelsfärdsdag, midsommarafton, julafton eller juldagen ska lön utbetalas till arbetstagaren såsom för söndagsarbete.

8 §

Förläggning av den ordinarie arbetstiden

1. I arbete i ett skift inleds arbetet kl. 07.00 och avslutas kl. 16.00.
2. I tvåskiftsarbete inleds arbetet kl. 06.00 och avslutas senast kl. 24.00. Skiftena växlar varje vecka. För kvällsskift betalas från och med 1.6.2022 ett tillägg på 1,23 € och för nattskift ett tillägg på 2,31 €.
3. Lördagen är fridag, om det inte på grund av arbetets karaktär eller av produktionstekniska orsaker även då är nödvändigt att utföra ett visst arbete. Kommer man inte överens om en annan fridag, ges en arbetstagare som är i arbete på en lördag ledigt någon annan dag under samma eller följande vecka.

Under en s.k. söckenhelgsvecka är den ordinarie arbetstiden på en lördag eller en högtidsdagsafton likväl åtta (8) timmar. Påsklördagen, lördagen efter påsk, lördagen under förstamajveckan, lördagen efter Kristi himmelsfärdsdag, midsommarafton, lördagen under självständighetsdagsveckan, julafton, lördagen efter jul, lördagen under nyårsdagsveckan samt lördagen efter trettondag är fridagar, om inte produktionstekniska orsaker eller arbetets karaktär ger anledning till något annat.

9 §

Flyttning av arbetstiden

1. När det på grund av inledande eller avslutande arbeten, effektiv användning av maskiner eller annars på grund av arbetsarrangemangen är nödvändigt, kan arbetstiden ordnas på ett sätt som avviker från de ordinarie tiderna enligt 8 § för arbetets början och slut.

Arbetstagaren eller arbetsgruppen skall underrättas om att arbetstiden ordnats på ett avvikande sätt i så god tid, att åtminstone tre dagar ligger mellan tidpunkten då arbetstiden som avviker från den ordinarie skall iaktas och underrättelse om detta givits.

I brådskande fall kan en flyttning av arbetstiden verkställas också med kortare varsel. Underrättelse om flyttningen skall ges senast under föregående arbetsskift. I sådana fall skall till arbetstagaren för de arbetstimmar som är förlagda inom de första fem arbetsskiftena och som avviker från den tidigare arbetstiden från och med 1.6.2022 betalas ett tillägg på 2,31 €.

2. Arbetstider som överenskommits lokalt i enlighet med 11 § ändras i första hand genom överenskommelse. När överenskommelse inte om saken, har arbetsgivaren rätt att ändra arbetstidsschemat av vägande skäl som hänför sig till arbetsarrangemangen. Härvid skall bestämmelserna i tredje stycket i föregående punkt tillämpas.

3. I kvälls- och nattarbete betalas till arbetstagaren för arbete som utförts efter kl. 16.00 från och med 1.6.2022 ett tillägg på 1,23 € och för arbete som utförts efter kl. 23.00 ett tillägg på 2,31 €.

4. För beredskapsarbete som utförs avvikande från arbetsställets ordinarie arbetstid och så, att det inte uppkommer övertidsarbete under arbetsskiftet, betalas från och med 1.6.2022 ett tillägg på 4,62 €.

10 §

Pauser

I mitten av ett åttatimmars arbetsskift förläggs en måltidspaus som varar en timme. Pausen kan också förläggas i turer. Lokalt kan överenskommas att man iakttar en måltidspaus om en halv timme så, att arbetstagaren under den tiden fritt får avlägsna sig från arbetsplatsen.

En kaffepaus på 12 minuter ges både under arbetsskiftets första och andra hälft. Om arbetstagaren måste stanna på övertidsarbete, hålls efter den ordinarie arbetstidens slut en kaffepaus på 12 minuter och då arbetet fortsätter en lika lång kaffepaus efter varje period om två timmar. Kaffepauserna räknas som arbetstid. I fall övertidsarbetet pågår en kortare tid hålls ingen paus.

11 §

Lokala avtal om arbetstider

1. Genom lokala avtal kan den ordinarie arbetstiden utan hinder av 4 § ordnas även så, att den under en period av högst sex månader utjämnas till i genomsnitt högst 40 timmar per vecka. Arbetstiden kan härvid uppgå till högst 50 timmar per vecka och högst 10 timmar per dag. När arbetstidsförkortning innefattas i arbetstidssystemet, utjämnas arbetstiden till i genomsnitt 38 timmar per vecka.

Vid överenskommelse om en genomsnittlig ordinarie arbetstid, skall för arbetet på förhand fastställas den tid under vilken den ordinarie arbetstiden utjämnas till det angivna genomsnittet (= utjämningsystem).

I researbete enligt 29 § i kollektivavtalet får arbetstiden per dygn uppgå till högst 12 timmar. Arbetsgivaren bör sända ett sådant lokalt avtal till båda förbunden för fastställande senast en vecka innan ifrågavarande arbetstid tas i bruk. Förbunden skall inom en vecka besluta om huruvida de fastställer avtalet. I det lokala avtalet ska man samtidigt avtala om tillägg som betalas i pengar för arbete som utförts på lördagar. Underlåtande att fastställa avtalet kan bara ske om härtill motiverande orsak föreligger.

En arbetstagare kan inte permitteras innan arbetstiden utjämnats till det överenskomna timantalet. Om en arbetstagares arbetsförhållande upphör mitt under utjämningsperioden av en orsak som inte beror på arbetstagaren så, att utjämningsledighet inte ges innan arbetsförhållandet upphör, betalas för de ordinarie arbetstimmar som överstiger de genomsnittliga 40 arbetstimmarna per vecka lönen förhöjd med 50 %.

2. Lokalt kan avtalas om tidpunkterna för den ordinarie arbetstidens början och slut samt om de tillägg som beror på arbetstiden på ett sätt som avviker från 8 och 9 §.

3. I fall arbetsskiftets längd inte är 8 timmar, kan pauserna enligt lokal överenskommelse förläggas på ett sätt som avviker från 10 §. Om ett arbetsskift pågår högst 6 timmar, kan om pauserna också till övriga delar överenskommas på ett sätt som avviker från 10 §.

4. En arbetstagare har rätt till ersättning för dagliga resekostnader och för arbetsredskap i enlighet med 31 och 32 § oberoende av arbetsskiftets längd. Rätten till kompensationslön och ersättningar för inkomstbortfall bestäms i enlighet med arbetsskiftsförteckningen. Söckenhelger som ges i form av fridagar samt självständighetsdagen ersätts enligt 8 timmar, om man inte kommit överens om en kortare ordinarie arbetstid, i vilket fall dessa dagar ersätts enligt den överenskomna arbetstiden.

Vid tillämpning av genomsnittlig arbetstid kan lokalt avtalas om en utjämnad lönebetalning så, att lönen per lönebetalningsperiod motsvarar inkomsterna i enlighet med den genomsnittliga arbetstiden.

5. På lokala avtal enligt denna paragraf tillämpas bestämmelserna i 3 §, med följande preciseringar. Ett lokalt avtal skall alltid vara skriftligt. Ett lokalt avtal görs i första hand med den förtroendeman som representerar arbetstagarna. Ett lokalt avtal kan ingås på personnivå med en arbetsgrupp eller med en enskild arbetstagare,

om han eller hon på grund av sina arbetsuppgifters karaktär i regel måste arbeta ensam. Om arbetsgivaren och förtroendemannen har ingått ett lokalt ramavtal om arbetstidsarrangemangen, får ett lokalt avtal som slutits med en arbetsgrupp eller en enskild arbetstagare inte stå i strid med detta avtal. Förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig för en arbetsplats ska informeras om det lokala avtalet.

En arbetstagare som inte själv varit part i ett avtal har rätt att iakttä sin tidigare arbetstid, om han eller hon underrättar arbetsgivaren om detta senast två dagar innan det lokala avtalet skall tillämpas.

12 §

Förteckning över arbetsskift

En skriftlig arbetsskiftsförteckning skall uppgöras för arbetsplatsen, om den ordinarie arbetstidens början och slut eller tidpunkterna för vilopauserna bestäms på ett sätt som avviker från 8 och 10 §.

Vid användning av genomsnittlig arbetstid skall arbetsskiftsförteckningen göras upp så, att minst tre veckors arbetsskift är kända på förhand. Lokalt kan avtalas om ändringar i arbetsskiftsförteckningen.

Betalas till en arbetstagare kompensationslön eller ersättning för inkomstbortfall på ett sätt som överstiger den tidsperiod, för vilken arbetsskiftsförteckningen är uppgjord, anses att arbetstiden för de överskjutande dagarnas del bestäms i enlighet med 4 och 8 §.

I arbetsavtal för arbetstagare som arbetar för företag som verkar i branschen fastställs arbetsdagarna och arbetstimmarna så att arbetstagaren i förväg känner till arbetsdagarna och arbetstimmarna för pågående och följande lönebetalningsperiod.

13 §

Övertids- och nödarbete

1. Övertids- och nödarbete fastställs och ersätts i enlighet med arbetstidslagen. För övertidsarbete per vecka betalas för de 8 första timmarna lönen förhöjd med 50 % och för de följande timmarna lönen förhöjd med 100 %.

2. Arbetsdygnet anses börja när arbetstagarens ordinarie arbetsskift börjar och arbetsveckan när veckans ordinarie arbetsskift börjar på måndagen.

3. Enligt 18 § i arbetstidslagen är granskningsperioden för den maximala arbetstiden 12 månader.

14 §

Påsklördagen

I andra arbeten än eldnings- och bevakningsarbete betalas för arbete som utförts på påsklördagen, även om det inte är övertidsarbete, lönen förhöjd med 50 % för högst 8 timmar. Om arbetet samtidigt är övertidsarbete, utgår dessutom övertidsersättning.

15 §

Utryckningsarbete

Om en arbetstagare sedan han eller hon återvänt hem från arbetet kallas tillbaka till arbete av utryckningsnatur efter det ordinarie arbetsskiftets slut, betalas till honom eller henne från och med 1.6.2022 en s.k. utryckningspenning på 14,50 € utöver den ordinarie lönen. Denna bestämmelse gäller inte för arbete som utförs inom ordinarie arbetstid eller förflyttad arbetstid.

Utryckningspenningen är inte lön som betalas för arbetstid. Då en arbetstagare utför utryckningsarbete betalas ersättning för dagliga resekostnader, om arbetstagaren enligt kollektivavtalet annars har rätt därtill. Om utförandet av utryckningsarbete räcker mindre än en timme, betalas för det likväl lön för en timme.

16 §

Fridagar som ersätts

1. En arbetstagare som omedelbart före uppbådsdagen varit anställd hos arbetsgivaren minst en månad har rätt då han första gången deltar i uppbåd till militärtjänstgöring och därtill hörande läkarundersökning att i ersättning för uppbådsdagen få sin individuella timlön, högst enligt IV lönegruppen, för åtta timmar och för läkarundersökningdagen sin individuella timlön, högst enligt IV lönegruppen, för den tid han enligt en godtagbar utredning på grund av undersökningen måste vara frånvarande från arbetet under ordinarie arbetstid.

2. Arbetsgivaren betalar till en arbetstagare som varit anställd hos honom minst en månad innan en sedvanlig fredstida reservövning påbörjas, som ersättning hans individuella timlön, högst enligt IV lönegruppen, för åtta timmar per varje dag som reservövningen varar och som skulle ha varit arbetsdag ifall arbetstagaren varit i arbete.

Från nämnda ersättning får likväl den reservistlön avdras som betalas av staten.

Bfs-kurser som grundar sig på inkallelseorder till tjänstgöring jämfställs med ovan nämnda reservövning.

En förutsättning för att ersättning skall utbetalas är att arbetstagaren återvänder till sitt tidigare arbete efter det att han återvänt antingen från bfs-kursen eller reservövningen.

3. En arbetstagare som omedelbart före sin vigsel och 50- eller 60-årsdag har varit anställd hos arbetsgivaren åtminstone i en månad, har rätt att hålla en dylik bemärkelsedag, om den infaller på en arbetsdag, som fridag och att för den få som ersättning sin individuella timlön för åtta timmar, högst enligt IV lönegruppen.

4. Arbetsgivaren betalar till en arbetstagare vars arbetsförhållande varat minst en månad, på arbetstagarens nära anhörigs begravningsdag, om den infaller på en arbetsdag, hans eller hennes individuella timlön, högst enligt IV lönegruppen, för de ordinarie arbetstimmarna enligt arbetstidsschemat. Som nära anhörig betraktas arbetstagarens make, bröder och systrar, familjens barn samt egna och makens föräldrar. Personer i ett registrerat partnerskap likställs med makar.

En arbetstagare har vid behov rätt att utöver en nära anhörigs begravningsdag få en fridag utan lön för anordnande av begravning.

17 §

Väderleksförhållanden

1. Parternas gemensamma mål är att undvika förhinder på grund av väderleken, till exempel genom att tillsammans planera arbetsordningen så att risken för avvikande väderleksförhållanden beaktas. Arbetsgivaren ska i förväg utreda huruvida han eller hon kan erbjuda ett annat arbete eller en annan arbetsplats så länge förhindret på grund av väderleken existerar. Arbetsplatsen eller företaget ska definiera förhinder på grund av väderleken och komma överens om förfarandesätt vid förhinder på grund av väderleken och hur det meddelas om dessa.

2. Om en arbetstagare har infunnit sig på arbetsplatsen men på grund av otjänlig väderlek inte kan påbörja sitt arbete, betalas i ersättning för väntetiden individuell timlön, högst enligt III lönegruppen, om arbetsgivaren uttryckligen meddelat att arbetstagaren skall stanna kvar på arbetsplatsen.

3. När arbetsledningen konstaterat att arbetet inte kan fortsättas, betalas för avbrott i arbetet på grund av regn, köld eller annat naturförhinder lön för väntetiden till arbetsdagens eller arbetsskiftets slut. Lönen för väntetiden är arbetstagarens tabellön enligt lönegruppen, dock högst enligt IV lönegruppen.

4. Till en arbetstagare som anlänt till arbetsplatsen betalas ersättning för dagliga resekostnader, ifall arbetsledningen konstaterar att arbetet inte kan inledas på grund av otjänligt väder.

5. För att undvika onödiga resor till arbetet fastställs vid behov en köldgräns för arbetsplatsen med beaktande av byggnadsarbetsskedet och övriga förhållanden på arbetsplatsen, likaså eventuella andra väderleksförhållanden, under vilka det inte är nödvändigt att infinna sig på arbetsplatsen.

6. Av arbetstagare utfört arbete, som förstörts av regn, köld eller andra naturkrafter, t.ex. storm, repareras på uppdrag och bekostnad av arbetsgivaren.

III LÖNER

Arbetet utförs för ackordslön, timlön eller premielön.

TID- OCH PREMIELÖNER

18 §

Timlöner enligt lönegrupp

Arbetstagarna placeras i lönegrupper utifrån sin yrkeskompetens. Arbetstagarna i byggbranschen kan placeras i vilken som helst lönegrupp. Timlönerna enligt lönegrupp är som följer:

Lönegrupp		1.6.2022
I	Nybörjare	11,26 €
II	Arbetstagare med en viss erfarenhet	12,68 €
III	Nybörjande yrkesman	13,89 €
IV	Yrkesman	15,30 €
V	Erfaren yrkesman	16,65 €
VI	Mycket erfaren yrkesman	17,81 €

19 § Lönegrupper

Lönegrupp I Nybörjare

Arbetstagaren utför arbeten som inte kräver praktisk erfarenhet av byggbranschen.

Till denna grupp hör de som går på yrkesinriktad utbildning inom byggbranschen och som förvärvsarbetar vid sidan av studierna samt studerande i byggbranschen som arbetar under ferierna.

Lönegrupp II Arbetstagare med en viss erfarenhet

Arbetstagaren utför arbeten som kräver sysselsättning i och erfarenhet av olika slag av arbeten i byggbranschen. Arbetstagarna klarar av hjälparbeten utan fortlöpande handledning, som flyttning, rivning, röjning och skyddande av material.

Lönegrupp III Nybörjande yrkesman

Arbetstagarna utför självständigt varierande arbeten inom byggbranschen, t.ex. hjälparbeten inom ett visst yrke eller yrkesarbeten inom ett visst yrke utan den yrkeskompetens som krävs av en yrkesman i lönegrupp IV.

Till denna lönegrupp hör nybörjande yrkesmän, som nybörjande timmermän, murare som utför lättare murningsarbeten, cementarbetare och plattläggare som utför mindre putsnings- och plattläggningsarbeten, nybörjande tornkransförare och installatör-reparatörer, nybörjande byggarbetare, ställningsmontörer, lastkopplare osv.

Lönegrupp IV Yrkesman

Arbetstagaren utför självständigt och allsidigt arbeten inom ett visst yrke eller klarar självständigt av arbetena inom flera yrken utan att vara egentlig yrkesman inom något av yrkena.

Till denna grupp hör yrkesmän med grundläggande yrkeskompetens, som timmermän, murare, plattläggare, cementarbetare, elementinstallatörer, tornkransförare, ställningsmontörer, erfarna allround byggarbetare, lastkopplare osv.

Lönegrupp V Erfaren yrkesman

Arbetstagarna utför självständigt och allsidigt arbeten som är kvalificerade fackarbeten inom något yrke eller klarar självständigt och allsidigt av arbeten som kräver yrkeskompetens enligt lönegrupp IV inom flera yrken.

Till denna lönegrupp hör högkvalificerade och erfarna timmermän, murare, plattläggare, cementarbetare, elementinstallatörer, tornkransförare, ställningsmontörer, erfarna all-round byggarbetare, lastkopplare osv.

Lönegrupp VI Mycket erfaren yrkesman

Arbetstagarna utför arbeten som kräver speciell yrkes-, planerings- och tillämpningskompetens och som är förknippade med stort ansvar samt eventuellt övervakning och handledning av andra yrkesarbeters arbete.

Till denna lönegrupp hör högkvalificerade och erfarna timmermän, murare, plattläggare, cementarbetare, elementinstallatörer, tornkransförare, ställningsmontörer, erfarna all-round byggarbetare, lastkopplare osv.

Hur examen inverkar på lönegruppen

Examina inom byggbranschen beaktas i inplaceringen i lönegrupp på följande sätt:

De som utexaminerats från byggnadslinjen vid en yrkesläroanstalt eller yrkesskola och de som avlagt yrkesinriktad grundexamen (yrkesbevis) hör till minst lönegrupp II.

De som avlagt yrkesexamen hör till minst lönegrupp IV.

De som avlagt specialyrkesexamen hör till lönegrupp VI.

20 § Minderåriga

1. I fråga om andra minderåriga än de som studerar inom byggbranschen kan det avtalas på något annat sätt om lönegrupperna enligt 19 § och minimilönerna enligt grupperna.

2. Om läroavtalet gäller tilläggsutbildning är elevens minimilön en lönegrupp lägre än vad som motsvarar hans eller hennes yrkeskompetens.

21 §

Placering i lönegrupper

Lönegruppen bestäms enligt bevisad kompetens vid anställningen och den antecknas i anställnings-blanketten/det skriftliga arbetsavtalet.

Lönegruppen bör höjas om arbetstagaren genom utbildning eller uppövning i arbetet har nått sådan yrkeskompetens som motiverar placering i en högre lönegrupp.

Det är exceptionellt att lönegruppen sänks och möjligt i två fall:

1. Det har skett en felpacering i grupp: I så fall skall arbetstagaren höras innan lönegruppen justeras.

2. Arbetstagaren är av någon anledning permanent oförmögen att utföra de arbeten som lönegruppen förutsätter. I sådana fall skall arbetstagaren höras innan lönegruppen ändras och vid behov skall förhandlingar föras med den förtroendeman som representerar arbetstagaren.

22 §

Individuell timlön

Den individuella timlönen består av timlönen enligt lönegruppen och en individuell lönedel. Till varje arbetstagare skall alltid betalas en individuell lönedel vars storlek arbetsgivaren och arbetstagaren sinsemellan kommer överens om.

Den individuella timlönen är minimilönen för en arbetstagare i tid- eller premieavlönat arbete.

Arbetstagarens individuella timlön antecknas i anställningsblanketten/det skriftliga arbetsavtalet.

23 §

Arbetspecifik lön

Lönen enligt arbetsuppgift består av arbetstagarens individuella timlön och tillägg enligt arbetsuppgift eller den individuella timlönen och en premielönedel.

I regel avtalas lönen enligt arbetsuppgift särskilt för varje arbete eller arbetsställe. Om lönevillkorets giltighet inte är begränsad i övrigt upphör det att gälla när arbetstagaren flyttar över till ett annat arbetsställe.

1) Tillägg enligt arbetsuppgift

Tillägg enligt arbetsuppgift avtalas innan arbetet inleds. Om arbetstagaren begär det skall arbetsgivaren redogöra för hur de svårighetsfaktorer som inverkar på det arbetsspecifika tillägget har beaktats i lönen. Om avtal inte nås om storleken på det arbetsspecifika tillägget är arbetstagaren skyldig att ta emot arbete till den lön enligt arbetsuppgift som arbetstagaren erbjuder. Det arbetsspecifika tillägget kan beräknas bl.a. utifrån följande svårighetsfaktorer:

- Hur krävande arbetet är tekniskt:

Arbetet är tekniskt krävande.

Det ställs ytterst höga kvalitetskrav på arbetet.

- Arbetets fysiska påfrestning:

Arbetet är fysiskt påfrestande eller utförs under svåra förhållanden, som saneringsarbeten.

Arbetets fysiska påfrestning kan öka också av att arbetstagarens arbetstakt är direkt beroende av hur snabbt övriga arbetstagare som utför ackordsarbete framskrider i arbetet.

- Ansvar i arbetet

Arbetsprestationen är förknippad med stora risker t.ex. så att andra arbetstagares säkerhet i arbetet i hög grad är beroende av hur omsorgsfull och försiktig arbetstagaren är.

Arbetstagarens arbetsprestation avgör i betydande utsträckning hur andra arbetsgrupper framskrider i arbetet.

De ekonomiska konsekvenserna av ett misslyckande med att uppnå den nödvändiga kvalitetsnivån eller att hålla tidsplanen är stora.

- Kompensation för avvikande arbetstider

Arbetsgivaren och arbetstagaren kommer sinsemellan överens om hur arbetstagaren kompenseras för de olägenheter som det innebär att iakttä oregelbundna arbetstider eller exceptionellt förlagda arbetstider. Om inte något annat avtalas tillämpas tilläggsbestämmelserna i 8 och 9 § i kollektivavtalet.

2) Premielön

Vid premielön avtalas det om en premie utöver den individuella timlönen. Storleken bestäms utifrån arbetstagarens prestation. Premiens storlek kan bindas vid ett kvantitativt, tidsmässigt, kvalitativt eller liknande mål för arbetsprestationen. Produktionspremielön är en form av premielön.

Arbetsgivaren och arbetstagaren eller arbetslaget avtalar sinsemellan om grunden för premien och premiens struktur.

Enligt bestämmelserna i kollektivavtalet ska premien specificeras på lönespecifikationen och i dess beräkningsgrund får inte inkluderas semesterpenning, särskild lönedel, ersättning för dagliga resekostnader, dagtraktamente och ersättning för resekostnader under arbetsresa eller ersättning för arbetsredskap.

3) Lokala avtal om produktivitetshöjande och sporrande lönesättning

I byggbranschen kan man med en arbetstagare eller en grupp arbetstagare avtala om en produktivitetshöjande och sporrande lönesättning. I avtalet kan man bland annat komma överens om följande:

- Den målsatta tidtabellen för arbetet som avtalet gäller
- Arbetstidsarrangemang för arbetet
 - För att öka flexibiliteten och produktiviteten i arbetet kan en söckenhelg som infaller mitt i veckan vara en arbetsdag. En söckenhelg då arbetstagaren inte varit ledig ersätts med ledighet eller i pengar i enlighet med arbetstidslagen och ingen separat söckenhelgsersättning betalas ut.
 - I ett avtal om produktivitetshöjande och sporrande lönesättning kan man komma överens om sådan flexibel arbetstid som kollektivavtalet och arbetstidslagen tillåter, till exempel flextid och genomsnittlig arbetstid.
- Den kvalitet som det förutsätts att arbetets slutresultat håller
- Mängd och kvalitet på det material som ska användas i arbetet
- Premiens storlek och hur ovan nämnda arbeten inverkar på arvodets storlek
- Tidpunkt då premien betalas
- Garantilön som betalas också i fall att avtalade mål eller arbetet inte blir klart av en anledning som inte beror på arbetstagaren eller arbetstagarna.

ACKORDSLÖNER

24 § Ackordslöner

1. Ackordslönerna bestäms på basis av de ackordsprissättningar som ingår i detta avtal. Allt prissatt arbete utförs i första hand som ackordsarbete. Om sådant arbete som inte prissatts i detta avtal, får arbetsgivaren och arbetstagaren komma överens sinsemellan. Avsikten är att riktfortjänsten vid ackordsarbete skall vara omkring 30 % högre än den individuella timlönen i IV lönegruppen.¹

Icke prissatta ackordsarbeten prissätts såvitt möjligt av kollektivavtalsparterna sinsemellan, vid behov med hjälp av en arbetsundersökning så, att riktfortjänsten blir den ovan nämnda lönenivån.

Ackordspriset kan också beräknas så, att det på förhand uträknade totala antalet arbetstimmar för arbetet enligt arbetsavtalet multipliceras med arbetslagets genomsnittliga riktfortjänst.

Arbetsgivaren tillhandahåller i god tid arbetslaget de mängdkalkyler som behövs för att beräkna och följa upp ackordet, om ”mängderna” är tillgängliga. De arbeten som arbetslaget enligt avtal skall utföra och de överenskomna lönegrunderna antecknas i denna mängdförteckning eller den arbetsförteckning som gjorts upp utifrån den eller i något annat skriftligt avtal.

Arbetslagets medlemmar kommer sinsemellan överens om grunderna för fördelningen av lönen.

2. Vid ackordsarbete ska lön utbetalas minst enligt lönegrupp IV. Om man kan konstatera att arbetsprestationen inte motsvarar denna lön kan ackordet ömsesidigt avbrytas.

3. Vid rivning och reparation av gamla byggnader höjs ackordsprissättningen med 15 %. Ovan nämnda bestämmelser gäller inte tillbyggnader.

4. Om arbetstagare i ackordsarbete måste invänta arbetsmaterial eller vara sysslolösa av andra orsaker som inte beror på dem själva,

¹ ”Om arbetstagarna i ett arbetslag hör till flera än en lönegrupp, får arbetsgivaren och arbetslaget sinsemellan komma överens om ackordsavlöningen så, att arbetslagets genomsnittliga riktfortjänst blir omkring 30 % högre än grundtimlönen i IV lönegruppen.”

skall för dem under denna tid ordnas annat ackords- eller timarbete som motsvarar deras yrke, och de skall för detta arbete erhålla en lön som motsvarar ackordsförtjänsten i deras eget yrke och som också betalas för timarbete som utförs i samband med och under ackordsarbete. Även i det fall att annat arbete inte kan ordnas, utbetalas en lön för väntetiden motsvarande medeltimförtjänsten i ackordsarbete. Om avbrottet i arbetet varar längre än 3 dagar, kan arbetsavtalet upphävas på yrkande av någondera parten. Under dessa tre dagar skall annat arbete ordnas eller lön utbetalas för väntetiden.

Ovan nämnda lön för väntetid utbetalas inte, ifall arbetstagaren är förhindrad att arbeta på grund av andra arbetares strejk på arbetsplatsen.

5. De timarbeten som utförts och väntetimmarna mellan ackordsarbeten skall såvitt möjligt utredas dagligen och de skall vara utredda senast följande dag. Arbetsgivaren eller dennes representant för ackordstidbok. I den införs dagligen antalet ackords-, timarbets- och väntetimmars. Tidboken skall varje dag undertecknas av arbetsavtalsparterna eller deras representanter. Arbetstagaren får varje vecka en kopia av det undertecknade exemplet.

6. Då ett ackordsarbetsavtal upphävt och ett nytt arbetslag måste fortsätta med arbetet, kan ett särskilt avtal tecknas om ackordspriset, ifall inkomsten för det återstående arbetet av någon orsak skulle bli oskäligt låg eller oskäligt hög.

7. Bestämmelse om betongarbeten och byggnadsarbetares andra arbeten:

Om det avtalade ackordsarbetet till följd av arbetets natur inte kan utföras i en följd och arbetstagaren överflyttas till ett annat arbete, eller då ackordsarbete tidvis utförs för timlön, betalas till arbetstagaren för det timarbete han utfört motsvarande timlön.

25 §

Mätning av ackord och mätningsslön

1. Mätning av ackordsarbete utförs utan dröjsmål vid en tidpunkt som på förhand överenskommits mellan arbetsgivaren eller dennes representant och arbetstagaren eller dennes representant. Uteblir någondera partens representant utan giltigt skäl från en avtalad mätning, är den andra parten berättigad att ensam utföra mätningen. En på så sätt utförd mätning är giltig.

2. Om ett ackordsarbete kräver mätning, betalas för mätningstiden till en medlem av arbetslaget individuell timlön, högst

enligt IV lönegruppen. Om mätningen utförs med arbetsgivarens samtycke under pågående ackordsarbete, betalas för mätningstiden lön enligt medelförtjänsten.

3. Ett mätningsprotokoll i två exemplar upprättas över mätning av ackordsarbete. Mätningsprotokollet undertecknas för såväl arbetsgivarens som arbetstagarens del.

4. Anmärkningar på arbetets kvalitet och felaktigheter som har betydelse vid mottagandet och för godkännandet av arbetet skall göras senast i samband med mätningen, antingen muntligt i närvaro av arbetsplatsens förtroendeman eller skriftligt till arbetstagaren.

Om en del av ackordsarbetet på grund av dess art tas emot före den slutliga mätningen, skall anmärkningar på arbetets kvalitet för denna dels vidkommande göras vid mottagandet.

5. Mellanmätningar, vid vilka förskottet per löneperiod granskas, utförs ungefär en gång i månaden då lämpliga arbetsskeden blivit färdiga.

Om det överenskommits att mellanmätningen är en del av den slutliga mätningen, upprättas även för denna del ett mätningsprotokoll enligt bestämmelsen i 3 momentet i denna paragraf samt följer det man har sagt i 4 momentet. Också härvid blir 10 % av det utförda arbetets värde inestående tills arbetet är helt slutfört.

Om mellanmätningar och bokföringen av ackordstimmar och därmed kontrollerna av förskott enligt lönebetalningsmånad försummas, kan den lön som betalas i förskott inte skänkas i samband med slutrapporteringen av ackordet.

LÖNEUTBETALNING

26 §

Löneutbetalning

1. Arbetslönen och ersättningar för kostnader utbetalas varannan fredag, eller om denna dag är helgdag, närmast föregående vardag (lönebetalningsdag). För uträkning av lönen får lön för 5 dagar bli inestående (uträkningstid). Om arbete utförs på veckoslutet efter löneperiodens slut (fredag), kan lönen för denna del utbetalas vid nästa löneutbetalning. Ersättningar för kostnader kan utbetalas en gång i månaden enligt överenskommelse.

2. Lönen betalas på ett bankkonto som arbetstagaren anvisat genom förmedling av en i Finland verksam penninginrättning. Vid utbetalning av lön ska arbetsgivaren ge arbetstagaren en skriftlig uträkning i euro. Av uträkningen ska löns storlek och grunderna för fastställande av lönen framgå.

3. Företag som är medlemmar i Hembyggnadsindustrin rf kan betala ut slutlönen i samband med följande regelbundna löneutbetalning.

Vid företag som är medlemmar i Hembyggnadsindustrin rf kan man enligt lokal överenskommelse frångå dessa bestämmelser, om det är nödvändigt på grund av söckenhelger och för koncentrationen av ledigheter.

4. Till en arbetstagare i ackordsarbete utbetalas ett förskott på cirka 90 % av det utförda arbetets värde.

Den inestående raten betalas genast så snart arbetet är färdigt och tagits emot eller dock senast i samband med följande normala löneutbetalning.

5. Arbetsgivaren uppbär, då arbetstagaren gett fullmakt därtill, medlemsavgifterna till Byggnadsförbundet och inför dem per lönebetalningsmånad på nämnda förbunds bankkonto.

IV BESTÄMMELSER OM PRAKTIK UNDER ETT ARBETSFÖRHÅLLANDE

27 §

Sommarpraktikprogrammet ”Tutustu työelämään - tienaa” (Orientera dig i arbetslivet - förtjäna)

1. Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas på elever i grundskolor och gymnasier, vilkas arbetsförhållande grundar sig på sommarpraktikprogrammet ”Tutustu työelämään - tienaa”.

2. Ett arbetsförhållande enligt sommarpraktikprogrammet som varar två veckor eller tio arbetsdagar kan förläggas till perioden mellan 1.6 och 31.8. Orienteringsperioden kan också vara tre eller fyra veckor.

3. För utfört sommarpraktikprogram betalas en engångslön på 380 €, vari ingår semesterersättningen för orienteringsperioden. På motsvarande sätt, om orienteringsperioden varar tre eller fyra veckor, betalas en engångslön på 570 € eller 760 €.

4. Bestämmelser i det gällande kollektivavtalet om löner, lönebestämningsgrunder eller andra förmåner med värde i pengar tillämpas inte på grundskole- eller gymnasieelever vilkas arbetsförhållande baserar sig på det sommarpraktikprogram som avses i denna paragraf. Med undantag av den ordinarie arbetstiden längd tillämpas inte kollektivavtalets bestämmelser om arbetstid på dem, om bestämmelserna skulle försvåra det praktiska genomförandet av sommarpraktikprogrammet.

28 §

Samarbete gällande utbildnings- och praktikantplatser

Lokalt skall gemensamt konstateras, antingen innan arbetspraktiken ordnas eller i samband med behandlingen av utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen enligt samarbetslagen, vilka former av arbetspraktik och arbetsplatsutbildning som används i företaget, liksom också det att praktiken inte avser att inverka på de i företaget anställdas arbetsförhållanden. Bestämmelserna i arbetsavtalslagen och i AUS gällande minskning av arbetskraft, skyldigheten att erbjuda tilläggsarbete eller återanställning ställer således inga hinder för erbjudandet av praktikantplatser.

I övriga fall hindrar inte arbetsgivarens skyldighet att erbjuda arbete enligt 6 och 7 § AUS ingående av arbetsavtal på viss tid med dem som kommer till arbetsplatsutbildning eller arbetspraktik om deras antal sammanlagt uppgår till högst 5 procent av arbetskraften i företaget (arbetsområdet enligt 6 § AUS).

Huvudförtroendemannen har rätt att få uppdaterade uppgifter om personer i arbetspraktik, deras placering och formen av den arbetspraktik eller arbetsplatsutbildning som tillämpas på dem.

Ett avtal om handledning av praktikanter och läroavtalselever ingås mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Samtidigt utreds arbetsplatshandledarens möjligheter att genomföra uppgiften, effekterna på skötseln av handledarens egna arbetsuppgifter och hur uppgiften påverkar avlöningen.

Arbetsplatshandledarens kompetens och arbetsuppgift ska överensstämma med praktikantens blivande yrke.

V ERSÄTTNINGAR FÖR KOSTNADER

29 §

Dagtraktamente och reseersättning vid researbete

1. Om en arbetstagare reser på uppdrag av sin arbetsgivare till ett arbete som ligger utanför hemorten och arbetstagaren inte kan återvända hem till natten, skall arbetsgivaren innan resan inleds utreda möjligheterna att få bostad på vederbörande ort och i dess närhet samt såvida möjligt vid behov reservera bostad åt arbetstagaren.

2. Till arbetstagaren betalas för varje i föregående punkt avsett dygn ett dagtraktamente på 45 €. Dagtraktamentets belopp ändras från och med 1.1.2023 och 1.1.2024 enligt överenskommelse mellan förbunden.

Vidare betalas till arbetstagaren inkvarteringersättning enligt inkvarteringsställets räkning, dock högst 57 € per dygn.

Beloppet för inkvarteringersättning ändras från och med 1.1.2023 och 1.1.2024 enligt överenskommelse mellan förbunden.

Om arbetstagaren inte uppvisar den räkning som avses i föregående stycke, betalas till honom som övernattningspenning 13 € per dygn.

Om arbetsgivaren bekostar sådan inkvartering som avses i 39 § i detta kollektivavtal eller motsvarande, betalas ingen inkvarteringersättning eller övernattningspenning.

Om andra förmåner anordnas för arbetstagaren på arbetsgivarens försorg, avdras från dagtraktamentet en motsvarande rimlig del.

3. För resor som görs på arbetsgivarens begäran, betalar arbetsgivaren såväl resekostnader som lön för varje resdag för högst 12 timmar. Grunderna för fastställande av resekostnader samt ersättningen för veckoslutsresor under en arbeidskommendering avtalas innan arbetsresan inleds. Företas resan under arbetstid enligt arbetsavtalet betalas för restiden arbetstagarens arbetsspecifika lön. Resor som företas utanför arbetstid betalas tabellön enligt lönegruppen som lön för restid, dock högst enligt lönegrupp IV. Dagtraktamente betalas även för resedagar men för den första resedagen i endast det fall att resan inleds före kl. 12.00 på dagen.

4. Vid researbete erhåller arbetstagaren ersättning för resor till och från hemmet under midsommaren, påskan eller julen, förutsatt att han eller hon varit minst 6 veckor i sådant arbete som berättigar

till dagtraktamente. Likaså utbetalas ersättning för hemresa i fall av sjukdom eller om semester infaller under researbetstiden.

30 § Arbete i utlandet

1. Om arbetsprojektet är beläget utanför Finlands gränser tillämpas i arbetsförhållandet finsk arbetsrättslagstiftning och den lagstiftning som gäller arbetstagarens socialskydd samt gällande kollektivavtal för byggnadsbranschen så som vid arbete utfört på finländskt territorium, ifall de lokala förhållandena eller av dem ställda särskilda fordringar inte föranleder något annat.

2. Arbetstagaren erhåller förutom i kollektivavtalet fastställd lön också ersättning för omkostnader som förorsakas av de särskilda omständigheterna, till den del dessa överstiger motsvarande omkostnader i hemlandet. Om ersättningens storlek skall särskilt överenskommas med Byggnadsförbundet från fall till fall.

3. Eventuella stridsåtgärder som utlysts av arbetsmarknadsorganisationer i Finland berör inte byggnadsprojekt som genomförs utanför landets gränser.

Arbete i de nordiska länderna och i medlemsländer i Europeiska Unionen

1. Om arbetsplatsen befinner sig i de nordiska länderna eller i ett annat medlemsland i Europeiska Unionen kan arbetsgivaren och arbetstagaren i arbetsavtal komma överens om vilken lag som skall tillämpas på arbetsavtalet även på följande sätt:

- a. På arbetsavtalet tillämpas lagen och de allmänna arbetsvillkoren i det land där arbetet utförs.
- b. På arbetsavtalet tillämpas Finlands lag och det gällande kollektivavtalet för byggnadsbranschen. Beträffande arbetstider och de tillägg som föranleds av arbetstiden tillämpas lagen och de allmänna arbetsvillkoren gällande arbetstiden i det land där arbetet utförs.

Arbetstagarnas socialskydd fastställs i dessa länder på grundval av lagarna och internationella avtal.

2. Arbetstagaren har rätt till dagtraktamente vars storlek är 45 € och som utbetalas i samband med den normala lönebetalningen.

Dagtraktamentets belopp ändras från och med 1.1.2023 och 1.1.2024 enligt överenskommelse mellan förbunden.

Arbetsgivaren bekostar arbetstagarens resor till arbetsplatsen och tillbaka till arbetstagarens hemort när arbetsförhållandet inleds och avslutas. Om övriga hemresor som bekostas av arbetsgivaren, lön under restiden samt ersättning för resekostnader på arbetsorten avtalar arbetsgivaren och arbetstagaren separat.

Arbetsgivaren ordnar kostnadsfritt med beaktande av de lokala förhållandena en rimlig bostad för arbetstagarens bruk.

3. Vid tillämpning av de finländska arbetstidsbestämmelserna kan arbetstiden också ordnas så, att antalet arbetstimmar utjämnas i medeltal till fyrtio (40) timmar i veckan under en utjämningsperiod på högst sex (6) månader. Om utlandsarbetet varar en kortare tid än sex (6) månader, kan utjämningsperioden likväl utgöra högst den tid som utlandsarbetet varar.

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan inte komma överens om ett sådant arbetstidssystem som strider mot obligatoriska arbetstidsbestämmelser i det land där arbetet utförs.

Vid användning av en veckoarbetstid på i genomsnitt fyrtio (40) timmar skall ett skriftligt arbetstidsschema uppgöras på förhand för hela utjämningstiden. Arbetstidsschemat kan ändras under utjämningstiden endast genom ömsesidig överenskommelse.

För övertidsarbete och nödarbete som utförs utöver arbetstiden per dygn enligt arbetstidsschemat skall för de två första timmarna betalas med femtio procent förhöjd och för de följande timmarna med hundra procent förhöjd lön.

För övertidsarbete och nödarbete som utförs utöver arbetstiden per vecka enligt arbetstidsschemat skall för de två första timmarna betalas med femtio procent förhöjd och för de följande timmarna med hundra procent förhöjd lön.

4. Ett arbetsavtal skall alltid uppgöras skriftligt före arbetstagarens avresa till det land där arbetet utförs. Av avtalet skall framgå förutom det som förutsätts i 4 § 2 kap. i arbetsavtalslagen också dagtraktamentets storlek och dess bestämningsgrund (för vilka dagar dagtraktamente betalas), hemresor som bekostas av arbetsgivaren och ersättning för resekostnader i det land där arbetet utförs samt inkvarteringsarrangemangen och deras beräknade kvalitet.

31 § Dagliga resekostnader

1. Arbetstagarens rätt till ersättning för dagliga arbetsresor fastställs enligt följande principer: Ovan nämnda ersättningar för resekostnader höjs 1.1.2023 och 1.1.2024 på det sätt som förbunden kommer överens om i december 2022 och 2023.

En arbetstagare, vars bostad befinner sig inom högst 5 kilometers avstånd från arbetsplatsen har ingen rätt till ersättning.

Om arbetstagarens bostad däremot befinner sig på en över 5 kilometers avstånd från arbetsplatsen, bestäms hans ersättning för resekostnader enligt nedanstående tabell

Avstånd mellan bostad och arbetsplats	Ersättning för dagliga resekostnader
över 5 km	2,03 €
över 10 km	3,27 €
över 20 km	5,89 €
över 30 km	8,57 €
över 40 km	10,56 €
över 50 km	12,80 €
över 60 km	16,82 €
över 70 km	19,03 €
över 80 km	21,63 €
över 90 km	24,63 €
över 100 km	27,61 €

Avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen mäts enligt den kortaste rutten som används av allmän trafik.

2. Då ett arbetsavtal ingås, skall arbetstagaren uppge var han eller hon bor. Om redogörelse avges senare, börjar rätten till daglig reseersättning först efter det att redogörelsen avgivits.

3. Om ersättning för sjöresor avtalas skilt från fall till fall.

4. Ifall arbetsgivaren har ordnat transport för arbetstagarna och arbetstagaren utnyttjar denna möjlighet, utgår ingen reseersättning. Transporterna sker utom arbetstiden och arbetstiden är den ordinarie arbetstid som fastslagits i detta avtal. För transport- eller restiden betalas ingen ytterligare ersättning.

32 §

Ersättning för arbetsredskap

1. För bruket av egna arbetsredskap betalas i ersättning 1,68 € per dag.

2. Arbetsgivaren skaffar de arbetsredskap och motsvarande arbetsredskap som finns i förteckningen här nedanför. Om med arbetstagaren avtalas att han använder ovan avsedda egna motor- och eldrivna arbetsmaskiner eller andra specialverktyg, avtalar arbetstagaren och arbetsgivaren sinsemellan om ersättningen för användningstiden.

- kedjesågar
- kontursågar och fräsmaskiner
- bormaskiner och skruvdragare
- gerings- och bordcirkelsågar
- tryckluftskompressorer och spikmaskiner
- slaghammare och pikhuggningsmaskiner
- elektroniska mätinstrument
- stora och eldrivna kakelskärare
- skärare och -cirkelsågar för tegel
- eldrivna murbruksblandare

VI SOCIALA BESTÄMMELSER

33 §

Handledning

När anställningsförhållandet inleds skall arbetsgivaren informera arbetstagaren om olycksfalls- och hälsoriskerna i byggnadsarbete samt instruera honom om åtgärder för undvikande av olycksfall och sjukdomar, om möjligt i närvaro av arbetarskyddsfullmäktigen eller arbetarskyddsombudet. Av anvisningarna skall framgå speciellt de mest typiska olycksfalls- och hälsoriskerna i byggnadsarbete. Arbetstagare som är helt oerfarna av byggnadsarbete skall ges noggrannare instruktioner än andra.

Arbetsgivaren skall likaså ge nya arbetstagare handledning i fråga om förhandlingsförhållandena på arbetsplatsen samt i andra frågor som gäller anställningsförhållandet. Arbetsplatsens huvudförtroendeman skall beredas tillfälle att delta i detta informationsmöte, ifall det kan ske utan svårigheter.

Arbetsgivaren skall i samband med att arbetsavtalet ingås säkerställa att arbetstagaren har ett eget personligt företagshälsokort.

Arbetstagaren skall ha företagshälsokortet med sig på byggarbetsplatsen. För övervakningen av att företagshälsovård ordnas skall arbetstagaren på begäran visa upp företagshälsokortet för arbetsgivaren.

34 §

Lön för sjukdoms- och olycksfallstid

I Rätt till lön för tid med arbetsoförmåga

1. Rätt till lön för tid med arbetsoförmåga

Arbetsgivaren betalar en arbetstagare som är förhindrad att utföra arbete till följd av sjukdom, olycksfall eller yrkessjukdom lön för den tid hindret varar.

2. Arbetsoförmågan konstateras med intyg godkänt av arbetsgivaren

Arbetsoförmågan konstateras i första hand med ett intyg som skrivits av företagsläkaren, men intyg som av grundad anledning givits av en annan läkare duger som bevis på arbetsoförmåga.

Som grundad anledning räknas till exempel en lång väg till företagshälsovårdens enhet från arbetsplatsen, hemmet eller vistelseorten eller oskäligt lång väntetid.

Ett retroaktivt läkarintyg kan godkännas om läkaren har skrivit en godtagbar motivering till det retroaktiva intyget på intyget.

Arbetsoförmåga kan också bevisas med intyg som givits av en annan professionell inom hälsovården i företaget enligt en gemensamt fastslagen praxis.

På högst tre dygn lång sjukfrånvaro av förkylningsart tillämpas förfarandet med egen anmälan enligt punkt 3.

3. Sjukfrånvaro med anmälan av arbetstagaren

För högst tre dygn lång sjukfrånvaro av förkylningsart, ska man vid företagen avtala om ett förfarande med egen anmälan. Man kan inte avtala om att det alltid krävs läkarintyg. Det är skäl att ingå avtalet skriftligt.

Om man inte avtalat om ett förfarande med egen anmälan ska arbetsgivaren eller dennes representant godkänna arbetstagarens anmälan som utredning gällande arbetsoförmåga på grund av förkylningsartade, högst tre dygn långa sjukfrånvarofall. I dessa fall följer man för den egna anmälan följande regler:

- Arbetstagaren ska underrätta sin chef om sin arbetsoförmåga omedelbart eller senast innan arbetsskiftet inleds. Om sjukfrånvaron inte meddelats innan arbetsskiftet inletts, betalas inte lön för sjukdomstid för tiden för sjukfrånvaron.
- Arbetsgivaren kan av grundade orsaker, bl. a. om arbetstagaren har flera upprepade sjukfrånvaron, kräva ett läkarintyg för att visa arbetsoförmågan.
- Förfarandet med egen anmälan tillämpas inte under semestern.

Parterna rekommenderar vidare, att man när man avtalar om förfarande med egen anmälan, i det lokala avtalet inkluderar förfaringssätt för frånvaro på grund av tillfällig vård av barn som är under 10 år gammalt.

4. Oklarheter kring läkarintyg

Arbetsgivaren är skyldig att betala lön för sjukfrånvaron då arbetstagaren har presenterat en godtagbar utredning om sin arbetsoförmåga.

Om arbetsgivaren inte har godkänt det läkarintyg som arbetstagaren har presenterat på grund av någon oklarhet med intyget har arbetsgivaren rätt att hänvisa arbetstagaren till en utsedd läkare för granskning. I så fall står arbetsgivaren för de kostnader som uppstår vid inhämtandet av läkarintyget.

Oklarheter kring läkarintyg ska redas ut enligt förhandlingsordning som finns i kollektivavtalet.

5. Anmälan om insjuknande ska göras till den närmaste chefen innan arbetsskiftet börjar, då detta är möjligt

Arbetstagaren ska anmäla insjuknandet till sin närmaste chef eller en annan person som arbetsgivaren har angett redan innan arbetsskiftet inleds, förutsatt att detta är möjligt med beaktande av omständigheterna.

Arbetsgivaren ska meddela förfarandet gällande detta åt arbetstagarna.

Det är viktigt att anmälan görs i god tid, så att man redan då arbetsskiftet inleds vet om någon eventuellt är frånvarande och hur arbetet i fall av frånvaro ska organiseras den dagen.

6. Arbetsgivaren och förtroendemännen ska handleda arbetstagaren att på rätt sätt följa bestämmelserna i kollektivavtalet och sträva efter att förhindra missbruk

Arbetsgivaren och förtroendemännen bör tillsammans sträva efter att handleda arbetstagarna så att de på rätt sätt följer kollektivavtalets bestämmelser om lön för sjukfrånvaro.

Under orienteringsskedet ska nya arbetstagare få upplysningar och handledning gällande detta.

Det är förenligt med både arbetsgivarens och arbetstagarens intressen att man lyckas skära ner mängden sjukfrånvaro till så liten som möjligt. Det är rekommendabelt att de lokala parterna tillsammans följer med sjukfrånvaroutvecklingen och vid behov försöker hitta metoder för förebyggande och minskning av frånvaron.

7. Bevarande av arbetsförmågan och hantering av sjukfrånvaro

Företag kan med hjälp av företagshälsovården avtala om rutiner genom vilka arbetstagarnas hälsa och arbetsförmåga upprätthålls. Målet är att arbetsförmågan upprätthålls, arbetstagarna orkar i arbetet och att sjukfrånvaron minskar.

II Ingen rätt till lön för tid av arbetsoförmåga

1. Arbetsoförmåga ersätts likväl inte, om arbetstagaren orsakat sjukdomen uppsåtligt, genom brottslig verksamhet, lättsinnigt leverne eller annan grov vårdslöshet.

2. Arbetsgivaren är inte skyldig att ersätta arbetsoförmåga som orsakas av förvärvsarbete som utförts på annat håll.

III Lönebetalningsperiodens längd

1. Lön för sjukdomstid betalas från början av den andra sjukdagen som skulle ha varit arbetstagarens arbetsdag om han eller hon varit i arbete.

2. Lön för sjukdomstid betalas dock från och med första sjukdagen, om arbetstagarens anställningsförhållande före insjuknandet fortgått oavbrutet i minst se månader eller om arbetsoförmågan varar efter dagen för insjuknandet längre än sjukförsäkringens karenstid (9 vardagar).

3. Om insjuknandet eller olycksfallet inträffar under ett arbetsskift, betalas ordinarie lön till arbetsskiftets slut.

4. För tid av arbetsoförmåga som orsakats av olycksfall och yrkessjukdom betalas lön från och med den första dagen av arbetsoförmåga, som skulle ha varit arbetstagarens arbetsdag.

5. Längden av betalningsperioden av lön för tid av arbetsoförmåga fastställs på basis av längden av arbetstagarens oavbrutna anställningsförhållande innan arbetsoförmågan började.

Lön för sjukdomstid betalas för arbetsdagarna under perioder av följande längd:

anställningsförhållandets längd	period
• mindre än två veckor	-
• mer än två (2) veckor men mindre än en (1) månad	sjukförsäkringens karenstid
• mer än en (1) månad men mindre än tre (3) år	28 kalenderdagar
• mer än tre (3) år men mindre än fem (5) år	35 kalenderdagar
• mer än fem (5) år men mindre än tio (10) år	42 kalenderdagar
• 10 år eller längre	56 kalenderdagar

Lön för sjukdomstid vid olycksfall betalas för arbetsdagarna under perioder av följande längd:

anställningsförhållandets längd	period
• mindre än tre (3) år	28 kalenderdagar
• mer än tre (3) år men mindre än fem (5) år	35 kalenderdagar
• mer än fem (5) år men mindre än tio (10) år	42 kalenderdagar
• 10 år eller längre	56 kalenderdagar

IV Storleken av lön som betalas för tid av arbetsoförmåga

1. Vid tidlönearbete är lönen timlönen för det avbrutna arbetet eller den timlön som annars är fastställd för arbetstagaren utan tillägg för arbetstid.

2. Vid produktionspremiearbete är lönen grunddelen ökad med den genomsnittliga produktionspremieandelen.

3. Vid ackordsarbete är lönen medeltimförtjänsten för det pågående ackordet, dock endast så länge som ackordet pågår. Om arbetsoförmågan fortsätter efter det att ackordet avslutats, ändras lönen till arbetstagarens gällande lön före ackordet.

4. Lönen som betalas för arbetsoförmåga på grund av sjukdom är högst 25 €/h vid ackordsarbete. Om arbetsoförmågan beror på olycksfall eller yrkessjukdom betalas lön till fullt belopp även vid ackordsarbete.

V Avdrag från lön som betalas för tid av arbetsoförmåga

1. Arbetsgivaren är berättigad att som återbetalning få sådan ersättning som arbetstagaren får som dagpenning på grund av samma arbetsoförmåga för samma tidsperiod, eller en annan med denna jämförbar ersättning på grundval av en lag eller ett avtal, likväl inte mera än det belopp som han betalat i lön för tiden av arbetsoförmåga. Om ersättningen har betalats direkt till arbetstagaren, har arbetsgivaren rätt att dra av detta belopp från den lön som betalas för tiden av arbetsoförmåga.

2. Arbetsgivaren har emellertid inte rätt att få ovan nämnd ersättning som återbetalning eller avdra ersättningen från lönen för sjuktid ifall ersättningen betalas till arbetstagaren på basis av den frivilliga försäkring som arbetstagaren själv helt eller delvis har bekostat.

3. Om dagpenning eller därmed jämförbar ersättning inte betalas till en arbetstagare av en orsak som beror på arbetstagaren själv, eller om ersättning utgår till ett mindre belopp än vad han eller hon enligt lagen skulle ha varit berättigad till, har arbetsgivaren rätt att från lönen för tid av arbetsoförmåga dra av det dagpenningsbelopp eller den del av beloppet, som inte betalats ut på grund av försummelse från arbetstagarens sida.

VI Speciella situationer

Upprepad arbetsoförmåga

1. Med upprepad arbetsoförmåga avses arbetsoförmåga som börjar av samma orsak inom högst 30 dagar efter det att man betalat arbetstagaren lön för tid av arbetsoförmåga eller sjukdagpenning. I ett sådant fall fastställs längden av lönebetalningen för tiden av arbetsoförmåga räknat från början av den första perioden av arbetsoförmåga av samma orsak.

2. Vid fall av upprepad arbetsoförmåga inleds betalningen av lönen för tid av arbetsoförmåga omedelbart från början av den första hela arbetsdag som skulle ha varit arbetstagarens arbetsdag (inte karensdag), ifall den avlönade perioden av arbetsoförmåga inte redan tidigare har hunnit uppfyllas.

3. Om mer än 30 dagar förlöpt sedan den dag då man senast betalat arbetstagaren sjukdagpenning eller lön för tid av arbetsoförmåga, går man till väga i fråga om betalningen av lönen för tid av arbetsoförmåga på samma sätt som om det var fråga om ny arbetsoförmåga.

Akut tandsjukdom

4. Om en plötslig tandsjukdom medför arbetsoförmåga och kräver vård under samma dag eller samma arbetsskift, betalar arbetsgivaren till arbetstagaren lön enligt lönen för den tid som vårdåtgärden varar enligt bestämmelserna ovan.

5. Rätt till ersättning förutsätter att arbetstagarens anställningsförhållande före arbetsoförmågan har fortgått i minst två veckor.

Vård av barn under 10 år

6. Om arbetstagarens barn som inte fyllt 10 år plötsligt insjuknar betalas till arbetstagaren enligt bestämmelserna om lönen för sjuktid i denna paragraf ersättning för kort tillfällig frånvaro som är

nödvändig för att ordna med vård för det sjuka barnet eller för att vårda barnet. Ett villkor för ersättning är att båda föräldrarna förvärvsarbetar och att en utredning om frånvaron lämnas enligt bestämmelserna om betalning av lön för sjuktid i kollektivavtalet och att arbetstagarens anställning har varat i minst två veckor. Det ovan sagda tillämpas också på ensamförsörjare och makens barn som bor i samma hushåll.

7. På grund av samma sjukdom betalas ersättning endast till den ena föräldern. Ersättning för nödvändig, kortvarig frånvaro för ordnandet av vård eller vård av ett sjukt barn betalas även i det fall att den andra föräldern är förhindrad att sköta det sjuka barnet på grund av sjukdom, studier eller boende på annan ort eller därmed jämförbar bestående vistelse på annan ort och en av arbetsgivaren godkänd utredning över förhindret på begäran har inlämnats.

Vård och rehabilitering av ett svårt sjukt barn

8. En arbetstagare vars eget barn eller vars makes barn som bor i samma hushåll lider av en svår sjukdom enligt 4 § i statsrådets förordning om verkställigheten av sjukförsäkringslagen (1335/04) har rätt att vara borta från arbetet för att delta i vård, rehabilitering eller handledning i vård av barnet enligt 10 kap. sjukförsäkringslagen (1224/04) efter föregående överenskommelse om frånvaron med arbetsgivaren.

Vård vid cancersjukdom

9. En arbetstagare har rätt till lön för sjukdomstid enligt bestämmelserna i denna paragraf för tid för vårdåtgärder vid cancersjukdom och arbetsoförmåga som förorsakas av dessa.

35 §

Läkarundersökningar

1. Lagstadgade hälsoundersökningar.

Arbetsgivaren betalar till arbetstagaren lön för tid gått förlorad för hälsoundersökningar och tillhörande resor som hör till den lagstadgade företagshälsovården.

Till en arbetstagare som sänds till undersökningar som hör till ovan nämnda lagstadgade företagshälsovård eller som vid en sådan undersökning förpassas till efterkontroll, betalar arbetsgivaren även ersättning för nödvändiga resekostnader. Om undersökningar eller en efterkontroll sker på annan ort, betalar arbetsgivaren även dagtraktamente enligt bestämmelserna i kollektivavtalet.

För personer som införts i ASA-registret på grund av exponering för kvartsdamm fastställs intervallerna för de ordinarie återkommande hälsoundersökningarna av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Återkommande hälsoundersökningar ska upprepas med 1–3 års mellanrum, såvida inte företagshälsoläkaren förutsätter annat av särskilda skäl.

Man strävar efter att genomföra en nyanställningsundersökning innan arbetet inleds. Undersökningen ska dock genomföras inom en månad efter att arbetet inletts.

2. Övriga läkarbesök

Förlorad arbetsförtjänst ersätts under följande förutsättningar:

1. Det är fråga om ett sjukdoms- eller olycksfall, där det är nödvändigt att snabbt komma till läkarundersökning under arbetstid. Som dylika fall räknas

- insjuknande eller olycksfall, som kräver att man snabbt söker sig till läkare, eller
- en situation då mottagningstid inte kan fås utom arbetstid inom en rimlig tid (t.ex. i normala fall en vecka).

Läkarundersökningar skall arrangeras med undvikande av onödig förlust av arbetstid.

2. Arbetstagaren skall lämna en godtagbar utredning om läkarbesöket (t.ex. läkarintyg eller kvitto över läkararvode) samt i andra än akuta fall ge en förklaring till att han eller hon inte fått mottagningstid utom arbetstiden.

Arbetstagaren skall på begäran lägga fram en utredning om hur lång tid läkarundersökningen jämte vänte- och skäligena restider krävde.

3. Arbetstagaren skall på förhand underrätta arbetsgivaren om läkarbesök som äger rum på arbetstid. Ifall meddelandet på grund av oöverstigitligt hinder inte kan lämnas på förhand, skall det lämnas omedelbart då detta är möjligt.

Förlorad arbetsförtjänst ersätts likväl inte:

1. Om arbetstagaren får lön för tid av arbetsoförmåga för läkarundersökningstiden eller om det är fråga om en karensdag som avses i bestämmelserna om lön för sjukdomstid.

2. Ifall sjukdomen eller olycksfallet har vållats av arbetstagaren uppsåtligen eller av egen grov vårdslöshet.

Om ovan nämnda förutsättningar för betalning av ersättning uppfylls, ersätts förlorad arbetsförtjänst i fråga om följande läkarundersökningar:

1. Ny eller återkommande sjukdom

- För tiden för en sådan läkarundersökning, vid vilken arbetstagarens sjukdom konstateras.
- För tid av arbetsoförmåga som berott av läkarens undersökningsåtgärd, och som varat högst ett dygn.
- Då arbetstagaren på grund av sjukdomssymptom intagits på sjukhus för kontroll eller undersökning.

2. Tidigare konstaterad sjukdom

- För tiden för en läkarundersökning som krävs på grund av kronisk sjukdom, under förutsättning att det är fråga om en granskning som utförs av en specialläkare på området för fastställande av vård (inkl. ordination för anskaffning av hjälpmedel, t.ex. glasögon).
- Om sjukdomen väsentligt förvärrats, och arbetstagaren därför nödgats genomgå läkarundersökning.
- För den tid en nödvändig läkarundersökning i syfte att ordinera vård för en tidigare konstaterad sjukdom varar endast om läkartjänster inte är tillgängliga utanför arbetstiden.

3. Laboratorie- och röntgenundersökningar

- För tiden för laboratorie-, röntgen- eller därmed jämförbar undersökning, som omedelbart anknyter till en läkarundersökning för vilken ersättning betalas. Undersökningen skall ha ordinerats av en läkare och således utgöra en del av läkarundersökningen.
- Förlorad arbetsförtjänst på grund av tiden för en separat undersökning som avses ovan ersätts endast, om arbetstagaren inte har möjlighet att genomgå undersökningen i fråga utom arbetstid, eller om sjukdomen förutsätter att undersökningen utförs enbart vid någon speciell tidpunkt under dygnet.

4. Läkarundersökningar och undersökningar i anknytning till graviditet

- För tiden för en undersökning som är nödvändig för erhållande av ett sådant intyg av läkare eller hälsocentral som förutsätts för erhållande av moderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen.

5. För bröstcancerscreeningar och screeningar i syfte att förebygga cancer i livmoderhalsen

3. Lönegrunden för ersättningar

Ersättningar för förlorad arbetsförtjänst som nämns ovan i denna paragraf betalas enligt samma lönegrunder som lön för sjukdomstid.

36 §

Moderskaps- och faderskapsledighet

Till en arbetstagare vars anställningsförhållande har varat i minst 6 månader innan den beräknade tiden utbetalas under en kalenderperiod om för moderskapsledigheten 56 (från och med 1.1.2009) och för faderskapsledigheten 6 dagar som räknas såsom vardagar enligt sjukförsäkringslagen för arbetsdagar enligt arbetstidssystemet skillnaden mellan arbetstagarens lön och moderskaps- eller faderskapspenningen enligt sjukförsäkringslagen eller en därmed jämförbar annan lag eller annat avtal från och med den första dagen i moderskaps- eller faderskapsledigheten enligt med 4 kapitlet 1 § i arbetsavtalslagen.

Då en arbetstagare har adopterat ett barn som inte fyllt sju år får han eller hon på samma villkor i omedelbar anknytning till adoptionen en ledighet med lön, som kan jämföras med moder- eller faderskapsledighet. Vid betalningen av lön iaktas samma bestämmelser som vid betalning av lön för moder- eller faderskapsledighet.

37 §

Skyddskläder och skyddsutrustning

1. Arbetsgivaren förser arbetstagaren med en overall och en rock eller en rock och byxor samt skyddsskodon som passar arbetstagaren och som lämpar sig för arbetsuppgiften och underskydd (hjälmhjälm) som bärs under skyddshjälmen. Skyddskläder ges i genomsnitt två par och skyddsskodon ett par om året, om inte förhållandena eller bruksbehovet ger anledning till ett annat förfarande (t.ex. exceptionellt kraftig eller obetydlig slitning av skyddsbeklädnaden, obetydligt behov av användning av

skyddsskodon). Arbetsgivaren avgör vilka slags skyddskläder och skyddsskodon som han anser vara mest ändamålsenliga och hur de i praktiken distribueras. Skyddskläderna och skyddsskodonen ska lämpa sig för respektive årstid. Skyddskläderna och skyddsskodonen är arbetsgivarens egendom. När arbetstagaren får nya skyddskläder eller skyddsskodon skall de tidigare återlämnas till arbetsgivaren. Likaså skall arbetstagaren då arbetsförhållandet upphör återlämna de skyddskläder och skyddsskodon som han eller hon har i sin besittning.

2. Arbetsgivaren förser arbetstagare som utför rengöring och oljning av oljade storformar med en skyddsdräkt som inte genomsläpper olja, samt arbetstagare som utför tjärning eller beckning med en skyddsdräkt som skyddar den övriga klädseln samt betongarbetare med regnkläder.

3. I uppgifter som kräver noggrannhet ska arbetsgivaren om arbetet så kräver skaffa optiskt slipade skyddsglas till arbetstagaren, om företagshälsovården har fastslagit att sådana behövs. Arbetsgivaren skaffar optiskt slipade skyddsglasögon som avvärjer bländning till dem som behöver det i sitt arbete, om inte bländningsrisken kan avvärjas på annat sätt (t.ex. genom att lägga på bländningsskyddsfilm på arbetsmaskinerna).

4. Arbetsgivaren skaffar arbetsvästar i varselfärg integrerade i säkerhetsselar till dem som behöver sådana i sitt arbete.

5. Arbetsgivaren tar hand om renhållningen, underhållet och eventuella granskningar av skyddskläderna och skyddsutrustningen. Sättet att genomföra detta avtalas lokalt senast 28.2.2023.

Med skyddskläder avses sådana kläder för kroppsskydd och annan motsvarande utrustning som avses i statsrådets förordning 427/2021.

6. Skyddskläder och skyddsutrustning samt arbetstagarens egna kläder och personliga föremål förvaras åtskilt i ett låsbart skåp som anvisats arbetstagaren. Arbetsgivaren ansvarar för att ordna förvaring så att arbetstagarens egna kläder och personliga föremål inte smutsas ner under förvaringstiden.

38 §

Särskilda skyddsutrymmen

1. Socialutrymmen skall ordnas på byggnadsplatser enligt arbetsministeriets beslut (977/94) om socialutrymmen på

byggnadsplatser. Arbetsministeriets beslut iakttas som en del av detta kollektivavtal.

Protokollsanteckning:

För brott mot det beslut som avses i föregående stycke kan bötespåföljder krävas vid arbetsdomstol endast om arbetarskyddsfullmäktigen eller den förtroendevalda har gjort anmälan om bristerna till arbetsgivaren och den behöriga arbetarskyddsinspektören och arbetsgivaren inte rättat till bristerna utan dröjsmål.

2. Verktygsskydd

Ett tillräckligt stort utrymme, som går att låsa, skall inrättas separat från måltids- och klädutrymmen, för förvaring av redskap.

För mätare ska inrättas ett eget arbetsställe samt för mätutrustningen ett utrymme som går att låsa.

3. Försäkringsplikt och ansvar för verktyg

Arbetsgivaren försäkrar arbetstagarens kläder och verktyg mot inbrott och brand. Överenskommelse fattas lokalt om försäkringens värde. Verktyg som tillhör arbetsgivaren skall avlämnas på den plats som anvisats för dem, varvid arbetsgivaren ansvarar för dem.

Arbetsgivaren ansvarar också för arbetstagarnas verktyg, då dessa förvarats i verktygsförrådet. För egendom som försvunnit på annat sätt än genom inbrott ansvarar arbetsgivaren inte.

39 §

Inkvartering

1. Med en inkvarteringsarbetsplats avses tillfällig inkvartering som är inrättad för ett specifikt byggprojekt. Arbetsgivaren ordnar kostnadsfritt den inkvartering på en inkvarteringsarbetsplats som nämns i dessa bestämmelser.

2. Inkvartering skall ordnas så, att arbetstagare i skilda arbetsskift inte stör varandras vila.

3. Högst en person får inkvarteras i ett och samma rum. För varje inkvarterad arbetstagare skall det finnas cirka 10 m² boendetrymme.

4. Vid kortvariga bygg- eller bostadsarbeten som räcker högst en månad kan undantagsvis två personer inkvarteras i samma rum. Då ska boendetrymmet utgöra minst 13 m².

5. I det låsbara, fönsterförsedda rummet ska det finnas belysning, ett arbetsbord, en stol med ryggstöd, en säng med fast botten utrustad med madrass, dyna och täcke samt sänglinne som byts till rent en

gång i veckan utan extra ersättning. I boendetrymmet skall finnas ett låsbart tillräckligt rymligt förvaringsutrymme för personliga tillhörigheter och förvaring av kläder. I rummet skall det finnas ett kylskåp försett med frysack.

6. Inkvarteringslokalerna är rökfria. I inkvarteringslokalerna skall det finnas ett uppehållsrum där ingen sover. I uppehållsrummet ska det finnas tillräckligt med fåtöljer försedda med armstöd, soffor, ett soffbord samt en tv-mottagare. Arbetsgivaren ser till att tv-licensen för tv-mottagaren i uppehållsrummet är betald. I uppehållsrummet skall det finnas tillgång till avgiftsfritt Internet. I uppehållsrummet skall det finnas städutrustning avsedd för städning av de personliga rummen.

7. I inkvarteringslokalerna skall det finnas ett kök som har följande utrustning: rinnande kallt och varmt vatten, ett skåp för kärl samt ett torkskåp utrustat med tillräckligt med kok- och matkärl samt matbestick, skåp för torrvaror, kylskåp, frysskåp, spis, diskmaskin, mikrovågsugn, kaffekokare och vattenkokare.

8. I köket eller dess närhet skall det finnas ett måltidsutrymme försett med tillräckligt med bord och ryggstödsförsedda stolar.

9. I inkvarteringslokalerna skall det finnas en vattentoalett per tre personer och en dusch med kallt och varmt vatten per sex personer. I närheten av inkvarteringslokalerna skall det finnas en skild bastu och i anslutning till bastun tvättutrymmen försedda med dusch och en tvättmaskin per åtta personer samt ett ändamålsenligt utrymme för att torka tvätt.

10. På en inkvarteringsarbetsplats med minst 25 inkvarterade arbetstagare skall det vid behov förutom ovan nämnda utrymmen, möbler och utrustning finnas ett utrymme som är avsett för och inrett som måltidsutrymme liksom ett för ändamålet utrustat kök för den som sköter kosthållet.

11. Arbetsgivaren ser till att alla gemensamma utrymmen städas dagligen samt att det utrymme som nämns i punkt 5 städas en gång i veckan utan särskild ersättning.

40 §

Grupplivförsäkring

Arbetsgivaren skall teckna grupplivförsäkring för sina arbetstagare enligt gällande överenskommelse mellan centralorganisationerna (TT/FFC). På grundval av försäkringen betalar det bolag som beviljat försäkringen efter en försäkrad arbetstagares dödsfall ett

försäkringsbelopp enligt gällande överenskommelse mellan centralorganisationerna. Förmånstagare är på grundval av överenskommelsen mellan centralorganisationerna arbetstagarens make och barn.

Närmare uppgifter om den gällande grupplivförsäkringens innehåll fås från de undertecknade förbunden, grupplivförsäkringspoolens medlemsbolag samt från Retro Henkivakuutus Oy, som behandlar ersättningsärenden.

VII KOLLEKTIVAVTALET FÖRHANDLINGSORDNING OCH GILTIGHET

41 §

Förhandlingsordning

Meningsskiljaktigheter som uppstått på byggnadsplatsen avgörs om möjligt på arbetsplatsnivå. Ifall detta inte lyckas, hänskjuts tvistefrågan att behandlas av en representant för företagets eller regionenhetens arbetstagare och en utsedd representant för företaget. Meningsskiljaktigheter som inte kan avgöras inom företaget hänskjuts till förbundens distriktsföreningar och regionorganisationer samt vid behov vidare till förbunden för behandling.

De deltagande förbundens ombud, funktionärer eller andra av dem utsedda representanter har rätt att besöka arbetsplatserna i ärenden som gäller tillämpningen av kollektivavtalet efter att ha överenskommit om en lämplig tidpunkt med arbetsgivarens representant som är på plats eller annars är ansvarig för arbetsplatsen.

42 §

Giltighet

Bestämmelserna i detta kollektivavtal träder i kraft från och med 1.3.2022 och gäller till och med 29.2.2024.

Helsingfors den 28 februari 2022

Hembyggnadsindustrin rf

Byggnadsförbundet rf

**Hembyggnadsindustrin rf
Byggnadsförbundet rf**

KA

**AVTAL
OM UNDERTECKNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET AV
KOLLEKTIVAVTALET FÖR BYGGNADSBRANSCHEN**

Tid 28.2.2022

Plats Byggnadsförbundets rf, Helsingfors

Närvarande **Hembyggnadsindustrin rf:**

Kim Kaskiaro

Paavo Mattila

Ville Wartiovaara

Diana Råman

Byggnadsförbundet rf:

Jarmo Järvinen

Toni Malmström

1

Giltighet

Detta kollektivavtal träder i kraft 1.3.2022 och gäller till och med 29.2.2024.

Om man inte före 30.11.2022 når ett avtal om löneförhöjningarna för 2023, kan kollektivavtalet sägas upp så att det upphör 28.2.2023.

2

Arbetsvillkoren för branschen för teknisk murning

Vid tillämpning av 1 § 1 punkten i kollektivavtalet avses med medlemsföretag i Hembyggnadsindustrin rf:s distriktsföreningar också medlemsföretag i Teollisuuden Muurausurakoitsijat ry.

Inom branschen för teknisk murning tillämpas dessutom en bilaga som undertecknats den 26 mars 2009.

3

Löneuppgörelse**Löneförhöjningar 2022**

Lönerna höjs från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast efter 1.6.2022. Den allmänna förhöjningen är 2,0 %, tabellönerna höjs med 2,0 %.

Timlönerna enligt lönegrupp är som följer:

lönegrupp	timlön
I	11,26 €
II	12,68 €
III	13,89 €
IV	15,30 €
V	16,65 €
VI	17,81 €

Ackordslöner

Oavslutade ackord och ackordsprissättningens priser höjs med 2,0 %.

Tillägg som betalas i pengar

Tillägg som betalas i pengar höjs med 2,0 %.

Separata ersättningar till arbetstagare

Separata ersättningar till arbetstagarnas representanter höjs med 2,0 %.

Löneförhöjningarna år 2023

Avtal om löneförhöjningar för 2023 ska ingås senast 30.11.2022.

4

Sommarmedhjälpare

Den anvisning om utbildnings- och praktikantplatser som parterna undertecknade den 26.3.2009 förnyas att gälla under det nu avtalade kollektivavtalets giltighetstid.

5

Tillägg enligt arbetsuppgift för tornkransförare

Tillägg enligt arbetsuppgift för tornkransförare är alltid minst höjden på kranen (=från skenorna till bommens nedre yta) + bommens längd (= från mitten av stommen till bommens spets) gånger 0,066 euro.

6

Utbildning för mätare

Arbetsgivaren ska under arbetstid ordna utbildning för mätare om nya mätinstrument och mätprogram och om de största uppdateringarna av mätprogrammen. Utbildning i användning av mätinstrument ska alltid omfatta ett avsnitt om säkerhet vid användning av laserinstrument för mätinstrumentets användare och andra personer i mätinstrumentets verkningsområde.

7

Bestämmelserna om flexibel arbetstid som gäller på försök

Flexibel arbetstid avser ett förfarande där arbetstagaren inom överenskomna gränser kan bestämma den tidpunkt då hans eller hennes dagliga arbete börjar och slutar. Användningen av flexibel arbetstid kan avtalas lokalt. Avtalet ska ingås skriftligen och av avtalet ska följande framgå: regelbunden arbetstid, den dagliga gränsen för flexibel arbetstid, det vill säga den tidigaste tidpunkten då arbetet kan inledas och den senaste tidpunkten då det kan avslutas samt det maximala antalet timmar med vilket den regelbundna arbetstiden får överskridas och underskridas. Med ett sådant avtal kan arbetstiden per dygn förkortas eller förlängas med högst två timmar. På samma sätt kan den maximala överskridningen av den regelbundna arbetstiden vara högst +10 timmar och den maximala underskridningen högst -10 timmar. Dessutom ska bestämmelserna i arbetstidslagen om flexibel arbetstid tas i beaktande.

8

Äldre anställdas rätt till ledighet utan lön

Arbetstagare som fyllt 55 år och äldre arbetstagare har rätt till en 5 dagar lång extra ledighet per år. Tidpunkten för ledigheten avtalas med arbetsgivarens representant. Ledigheten är oavlönad tid likställd med tid i arbete.

Elektronisk passerkontroll och lönebetalning

Den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt är skyldig att föra en skriftlig förteckning över de personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats (arbetsplats) och månatligen meddela arbetstagarnas uppgifter till Skatteförvaltningen. Byggnadsindustrin och Byggnadsförbundet har avtalat följande om användning av passerkontroll- och uppföljningsuppgifter vid betalning av arbetstagarens lön:

Med tanke på ibruktagandet av systemet och de flexibla arbetstider som det möjliggör rekommenderar förbunden att de huvudsakliga genomförarna överlåter passerkontrolluppgifter/arbetstidsuppföljningsuppgifter gällande underleverantörer och sidoleverantörernas arbetstagare till underleverantörerna och sidoleverantörerna.

Den huvudsakliga genomförarens förtroendemän, arbetarskyddsfullmäktige och kontaktmän har rätt att få passerkontrolluppgifter om deras verksamhetsområdes entreprenörer, företag som hyr ut arbetskraft samt deras personal.

a) Arbetstagaren kan genom att iaktta lagen om samarbete ordna uppföljning av arbetstiden med hjälp av anordningar/tekniska lösningar som lämpar sig för passerkontroll eller passeruppföljning. Om företaget inte behöver iaktta lagen om samarbete på grund av sin storlek ska man diskutera ibruktagandet med förtroendemannen eller om en sådan inte finns med alla arbetstagare, Arbetstagare får inte använda egen telefon utan arbetsgivarens samtycke. Arbetsgivaren står för kostnaderna som orsakas av användningen.

b) Vid Husbyggnadsindustrin rf:s medlemsföretag får start- och sluttider som fås från passerkontrollen och passeruppföljningen användas som grund för lönebetalningen. När man tar i bruk systemet ska man diskutera med förtroendemannen eller om en sådan inte finns med alla arbetstagare och specificera förfaringsätt vid felsituationer, praxis då arbetstiden över- eller underskrids samt om förfaranden gällande betalning av prestationslöner. Det ska för alla arbetstagare som omfattas av passerkontrollen och passeruppföljningen ordnas ett enkelt och omedelbart sätt, på vilka de kan granska sina uppgifter.

c) Passeruppföljningsuppgifter får inte användas för osakligt ändamål och uppföljningen får inte användas för att kontinuerligt följa upp arbetstagarens arbetsprestation eller person. Det är dock möjligt att genomföra kontinuerlig passeruppföljning som anknyter till anordningar och maskiner.

d) Vid ibruktagandet och användningen av systemet iakttas EU:s dataskyddsförordning samt dataskyddsombudsmannens anvisningar gällande integritetsskydd i arbetslivet.

10

Lokalt avtal om månatlig lönebetalning

Lokalt kan avtalas om att den ordinarie lönebetalningen sker en gång per månad. I detta fall har arbetstagaren rätt att på begäran i mitten av löneperioden få lön i förskott för de arbetstimmar som motsvarar den ordinarie arbetstiden.

11

Granskning av varierande arbetstid

Vid varierande arbetstid ska arbetsgivaren, utan separat begäran av arbetstagaren, granska den faktiska arbetstiden med 12 månaders mellanrum. Om den faktiska arbetstiden under de senaste 12 månaderna visar att den överenskomna minimiarbetstiden inte motsvarar arbetsgivarens faktiska arbetskraftsbehov, ska arbetsgivaren höja villkoret om minimiarbetstid så att det motsvarar det faktiska behovet, om arbetstagaren samtycker.

12

Årligt utvecklingssamtal

Förbunden rekommenderar att företagen håller utvecklingssamtal en gång om året. I företagen kommer man överens om innehållet i utvecklingssamtalet (utvecklingssamtal hålls mellan arbetsgivaren och den anställda och är regelbundet återkommande samtal om den anställdes arbete, arbetssituation, kunnande, ork o.d.).

13

Förbundens gemensamma ställningstagande om lättföretagande

Enligt AUA-avtalet sker anlitande av utomstående arbetskraft i två former: som underleveransarbete och hyrning av arbetskraft. Konceptet med lättföretagande håller på att sprida sig på arbetsmarknaden. Det är fråga om ett arrangemang som ligger mellan arbete i ett anställningsförhållande och genuin företagsverksamhet där lättföretagaren själv sörjer för bland annat olycksfalls-, arbetslöshets- och pensionsförsäkringspremier. Lättföretagaren står dessutom för kostnaderna för fakturerings- och betalningstjänster och möjligheten till företag arvinst är ofta orealistisk.

För beställarföretaget innebär lättföretagandet problem som berör bland annat betalning av socialförsäkringspremier, olycksfallsförsäkring och genomförande av arbetsvillkor.

Husbyggnadsindustrin rf och Byggnadsförbundet rf anser att det är ytterst viktigt att ansvarsförhållandena är klara då man arbetar på en gemensam arbetsplats. Lättföretagande står i konflikt med det samhälleliga ansvar företagen i branschen har och målen om ett socialt hållbart arbetsliv. Företag som har ställning som beställare bör försäkra sig om att anlitandet av utomstående arbetskraft sker i enlighet med kollektivavtalet och denna rekommendation. Detta innebär att underleverantören och personalen vid företaget som hyr ut arbetskraft har en ställning som motsvarar ett arbetsförhållande.

14

Lastkopplarens yrkesskicklighet

Lastkopplaren ska på det sätt som krävs i 14 a i förordningen om säker användning och besiktning av arbetsutrustning ha skriftligt tillstånd av arbetsgivaren och arbetsgivaren ska innan tillståndet ges försäkra sig om att arbetstagaren har tillräcklig yrkesskicklighet. I introduktionen på arbetsplatsen informeras om vilka som är lastkopplare och som på arbetsplatsen endast får fastgöra (koppla) laster på en kran. Lastkopplare ska klä sig i kläder och skyddsutrustning i varselfärg och försedda med text så att lastkopplarna avskiljs från de övriga arbetstagarna på arbetsplatsen.

15

Arbetsgrupper**Kollektivavtalsbestämmelser som gäller anlitande av hyrd arbetskraft**

Det tillsätts en arbetsgrupp med uppgift att bedöma behoven av att förnya kollektivavtalsbestämmelserna om anlitande av hyrd arbetskraft.

Familjeledigheter

Det tillsätts en arbetsgrupp för att bedöma vilka effekter familjeledighetsreformen har på de befintliga kollektivavtalsbestämmelserna.

Ackordsarbetsgrupp

Den gemensamma arbetsgrupp som har grundats för ökning, utveckling och uppföljning av ackordsarbeten i byggnadsbranschen fortsätter med sitt arbete. Arbetsgruppen ansvarar för utveckling på det generella planet av förutsättningarna för ackordsarbete. Det gemensamma målet för förbunden är att öka andelen ackordsarbete, som förbättrar företagets produktivitet på arbetsplatserna och därigenom arbetstagarnas förtjänstmöjligheter. Vid utvecklingen av prissättningen beaktas förändringarna i arbetsmetoder, material o.d.

Ackordsarbetsgruppen utarbetade dessutom förslag till utveckling av prissättningen och utredde möjligheter att förnya bestämmelserna om ackordsarbete så att intresset för ackordsarbete skulle öka.

16

Ersättning av resekostnader

Dagpenningen enligt kollektivavtalet och detta underteckningsprotokoll ändras till samma storlek som den skattefria dagpenning som Skatteförvaltningen fastställt.

Inkvarteringsersättningen och övernattningspenningen enligt kollektivavtalet ändras under avtalsperioden med en lika stor procentsats och från samma tidpunkter som Skatteförvaltningen ändrar de ersättningar som anses vara skattefria.

Ersättningar för dagliga resekostnader enligt 31 § i kollektivavtalet justeras i december 2022 och 2023 enligt ett separat avtal.

17**Arbete utomlands**

Förbunden är ense om att 30 § i kollektivavtalet också tillämpas på hyrd arbetskraft som direkt träder i en annan, finsk arbetsgivares tjänst genom att ingå ett nytt skriftligt avtal trots att avtalet formellt inte ingås i Finland.

Om det inte går att enas om ersättningen av särskilda kostnader för arbetsställen där arbetet inleds under avtalsperioden enligt 30 § 2 punkten i kollektivavtalet, betalas till arbetstagaren dagpenning motsvarande 45 euro i det behöriga landets valuta.

18**Avrundningsregel**

Vid löneförhöjningar avrundas eurobeloppen så att 50/100 cent avrundas till närmast lägre och 51/100 cent till närmast högre centbelopp.

Helsingfors 28.2.2022

Paavo Mattila
Hembyggnadsindustrin rf

Jarmo Järvinen
Byggnadsförbundet rf

AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD OCH PERMITTERING INOM BYGGBRANSCHEN

AUS

De undertecknade förbunden har avtalat att anställningsskyddet och förfaringssätten i samband med detta när det gäller arbetstagare i arbeten inom byggnads-, vattenisolerings-, golvbeläggnings- och målarbranscherna samt inom branschen för teknisk murning bestäms enligt arbetsavtalslagen, som skall iakttas som en del av detta avtal, med nedan nämnda undantag. I 5 § i avtalet har man dessutom avvikit från det som bestäms i lagen om samarbete inom företag, när det gäller ärenden som omfattas av samarbetsförfarandet och frågor som hör till den utredningsskyldighet som avses i 5 kapitlet 3 § och 9 kapitlet 3 § arbetsavtalslagen.

1 §

Prövotid

Prövotidens längd är högst 3 månader för anställningsförhållanden som är i kraft tillsvidare eller anställningsförhållanden på viss tid som varar minst 6 månader. I ett anställningsförhållande som understiger sex månader får prövotiden uppgå till högst hälften av den tid som arbetsavtalet gäller.

Prövotid kan inte komma i fråga då arbetstagaren inom fem års tid återkommer i samma arbetsgivares tjänst och får liknande uppgifter som han eller hon redan tidigare skött.

Om arbetstagaren under prövotiden har varit frånvarande från arbetet på grund av arbetsoförmåga eller familjeledighet, har arbetsgivaren rätt att förlänga prövotiden med en månad för varje period av 30 kalenderdagar som arbetsoförmågan eller familjeledigheten fortgår. Arbetsgivaren ska innan prövotiden går ut meddela om att prövotiden förlängs.

2 §

Permittering

1. Permitteringens början kan bindas vid slutförandet av ett visst arbete eller vid arbetsperiodens upphörande.

2. Arbetsgivaren kan annullera ett meddelande om permittering eller en gång framskjuta verkställandet av permittering, utan att behöva iakta en ny tid för meddelande om permittering.

Meddelande om annullering eller framskjutande skall göras senast den arbetsdag som föregår dagen då arbetet upphör.

3. Arbetsgivaren och arbetstagaren kan komma överens om tillfälligt arbete medan permitteringen pågår, varvid permitteringen kan fortsätta omedelbart efter det att arbetet slutförts, utan separat tid för meddelande om permittering.

4. Permitteringsavtal som gäller ett företag eller en del av ett företag kan ingås med iakttagande av bestämmelserna om lokala avtal i kollektivavtalet. Med ett sådant avtal kan man vid permitteringar som sker på arbetsgivarens initiativ avvika från bestämmelserna om permittering i arbetsavtalslagen och i detta avtal.

3 §

Uppsägning

1. När en arbetsgivare säger upp en arbetstagare skall minst följande uppsägningstider iakttas:

Anställningsförhållandet har pågått utan avbrott	uppsägningstid
högst 2 år	2 veckor
över 2 men högst 4 år	4 veckor
över 4 men högst 8 år	8 veckor
över 8 men högst 12 år	12 veckor
över 12 år	16 veckor

2. Arbetstagarens uppsägningstid är fem arbetsdagar.

3. Arbetsavtalets upphörande kan bindas vid slutförandet av ett visst arbete eller vid arbetsperiodens slut. Ett sådant uppsägningsmeddelande skall ges så, att den tid som ligger mellan uppsägningen och arbetsavtalets upphörande är minst uppsägningstiden. Anställningsförhållandets upphörande preciseras senast den arbetsdag som föregår den dag då anställningsförhållandet upphör.

4. Ifall arbetsavtalet redan i samband med att meddelande om permittering ges sagts upp villkorligt, upphör permitteringen och anställningsförhållandet i enlighet med uppsägningsmeddelandet, om arbetsgivaren inte i överensstämmelse med 6 § i detta avtal inom 180 dagar från permitterings början kunnat ordna sådant arbete åt arbetstagaren som motsvarar hans yrkesskicklighet. Meddelande om att anställningsförhållandet upphör skall sändas till arbetstagaren när tidsfristen på 180 dagar gått ut. När anställningsförhållandet upphör

har arbetstagaren rätt att som ersättning för sin förlust få lön för uppsägningstiden till den del som hans uppsägningstid överskjuter den anmälningstid med vilken den villkorliga uppsägningen meddelades.

5. Med iakttagande av bestämmelserna om lokala avtal i kollektivavtalet kan man komma överens om annullering av meddelande om uppsägning eller om framskjutande av verkställandet av uppsägning.

4 §

Arbetslag

1. När ett arbetslag som ingått avtal om ett visst arbete måste reduceras på grund av att detta arbete minskat, skall arbetsgivaren meddela arbetslaget om reduktionen och om det antal personer som minskningen gäller minst två dagar före reduktionen. Om arbetslaget inte på basis av sitt reglemente når överenskommelse om vem eller vilka reduktionen skall omfatta, utser arbetsgivaren de arbetstagare som reduktionen gäller, i första hand bland dem som sist kommit till arbetslaget.

2. Arbetsgivaren skall föreslå som medlemmar i arbetslaget arbetstagare som omfattas av arbetsgivarens skyldighet att erbjuda arbete eller av återanställningsskyldigheten.

Man kan dock avvika från ovan nämnda skyldigheter, om arbetslaget anser att det är ändamålsenligt att avvika från dem av en orsak som gäller arbetslagets sammansättning eller av en annan motsvarande orsak.

5 §

Förhandlingar i samband med minskning av arbetskraft

1. Permitteringar eller uppsägningar som beror på ekonomiska eller med produktionen sammanhängande omständigheter omfattas inte av förhandlingsskyldigheten enligt lagen om samarbete eller utredningsskyldigheten enligt 5 kapitlet 3 § och 9 kapitlet 3 § arbetsavtalslagen, då det är fråga om sedvanliga växlingar i behovet av arbetskraft inom branschen.

I sådana fall skall arbetsgivaren när han meddelar om permittering eller uppsägning utreda för arbetstagaren åtgärder, grunder, verkningar och alternativ. Också den förtroendeman som representerar arbetstagaren skall så snabbt som möjligt underrättas om åtgärden.

2. Lagen om samarbete och 5 kapitlet 3 § och 9 kapitlet 3 § arbetsavtalslagen tillämpas däremot när det är fråga om ett beslut som avviker från företagets sedvanliga verksamhet, och som generellt sett har verkningar på personalen i flera arbetsprojekt.

6 §

Skyldighet att erbjuda arbete under ett anställningsförhållande

1. Arbetsgivarens skyldighet att erbjuda arbete åt en (även permitterad) arbetstagare i ett anställningsförhållande som pågår tills vidare begränsas till sådana arbetsprojekt, där arbetstagaren dagligen kan färdas till arbetet från sin ordinarie bostad med beaktande av sedvanliga arbetsresor på orten.

Skyldigheten att erbjuda arbete omfattar också sådant arbete som arbetstagaren med beaktande av hans yrkesskicklighet, arbetserfarenhet och arbetsförmåga, byggnadsbranschens karaktär och företagets storlek genom sedvanliga arrangemang kan utbildas för, och som arbetsgivaren är i stånd att erbjuda sedan utbildningen slutförts.

Genom lokala avtal kan man avvika från skyldigheten att erbjuda mindre än två veckor långt tillfälligt arbete.

2. Om en offentlig myndighet i ett entreprenadavtal eller eljest uppställt villkor som gäller användningen av arbetskraft, bestäms arbetsgivarens skyldighet att erbjuda arbete enligt de begränsningar som sysselsättningsvillkoren uppställer.

3. Om ett avtal som gäller en underentreprenad eller en underleverans måste hävas på grund av att det företag som erbjuder tjänsten i fråga inte förmår betala löner, har beställaren rätt att anställa underentreprenörens eller underleverantörens arbetstagare på viss tid att slutföra arbetet i fråga utan hinder av skyldigheten att erbjuda arbete till egna arbetstagare eller den återanställningsskyldighet som avses i 7 §.

4. Utan hinder i arbetsgivarens skyldighet att erbjuda arbete åt arbetstagare eller återanställande i 7 § kan arbetsgivaren ta personer i arbetsplatsutbildning, om man har avtalat om detta under samarbetsförhandlingarna i företaget.

7 §**Återanställande**

Tidsfristen i 6 kapitlet 6 § arbetsavtalslagen räknas, avvikande från lagen, från det att arbetet upphör. Informations- och återanställningsskyldigheten omfattar inom ramen för denna tidsfrist de arbetstagare vars ordinarie bostad ligger på ett sådant avstånd från det till bjuds stående arbetsstället som avses i 6 §.

8 §**Påföljder av felaktigt förfarande**

Åsidosättande av bestämmelserna om förfaringssätt medför inte i kollektivavtalslagen avsedd skyldighet att gälda plikt. Inte heller kan plikt ådömas en arbetsgivare för brott mot sådana skyldigheter, för vilka arbetsgivaren kan dömas att betala skadestånd, ersättning eller gottgörelse.

9 §**Avtalets giltighet**

1. Bestämmelserna i detta avtal träder i kraft samtidigt med arbetsavtalslagen (RP 157/2000).
2. Detta avtal kan sägas upp med en (1) månads uppsägningstid att upphöra samtidigt som kollektivavtalet.

Helsingfors den 22 december 2000

BYGGNADSINDUSTRINS CENTRALFÖRBUND

TAKFÖRBUNDET

GOLVBELÄGGNINGSFÖRENINGEN

FINLANDS MÅLARMÄSTAREFÖRBUND

BYGGNADSFÖRBUNDET

KOLLEKTIVAVTAL OM SEMESTER FÖR ARBETSTAGARE I BYGGNADSBRANSCHEN

1 §

Tillämpningsområde

På basis av 16 § 2 momentet i semesterlagen av den 30 mars 1973 avtalas att beträffande semestrar och semesterersättningar för arbetstagare som berörs av kollektivavtal som slutits mellan å ena sidan Byggnadsindustrins Centralförbund och å andra sidan Byggnadsförbundet, följande bestämmelser skall tillämpas, vilka syftar till att skapa förutsättningar för arbetstagare att ha semester under den semesterperiod som fastställs i semesterlagen.

2 §

Semesterns längd

Arbetstagarens rätt till semester och semesterns längd fastställs enligt semesterlagen.

3 §

Beviljande av semester

Semester beviljas och meddelas enligt semesterlagen.

Parterna rekommenderar att sommarsemester ges i juli.

Parterna rekommenderar samtidigt att en arbetstagare som inte har rätt till full semester ges på begäran extra ledighet, likväl så att den tillsammans med sommarsemester bildar en period av högst fyra (4) veckor och tillsammans med vintersemester en period av högst en (1) vecka.

Arbetstagaren skall meddela sin önskan om extra ledighet innan semesterperioden i fråga börjar eller när arbetsförhållandet inleds.

Om arbetsplatsen eller företaget stängs för semesterperioden, permitteras de arbetstagare som inte har semester eller extra ledighet enligt föregående stycke och som inte har placerats tillfälligt på andra arbetsplatser som är i gång.

4 §

Lönebetalning i samband med semester

När arbetstagarna på en arbetsplats eller i ett företag har semester samtidigt, är fredagen närmast innan semestern börjar lönebetalningsdag. Den innestående lönen för uträkningstiden betalas fredagen närmast efter semesterns slut.

Då en arbetstagare på ovan avsedda arbetsplats eller i ovan avsett företag säger upp sig under arbetsplatsens semesterperiod, utbetalas hans eller hennes slutlikvid efter semesterperiodens utgång senast vid slutet av den tredje arbetsdagen.

SkA

5 §

Semesterpenning

Med semesterpenning avses i detta avtal den helhet som utgörs av semesterlön, semesterersättning och semesterpremie.

Semesterpenningens belopp är 18,5 % av lön som utbetalts eller förfallit till betalning för tiden i arbete inklusive ersättning som betalats för övertids- och nödarbete. För pågående ackord utförs en mellanberäkning. Semesterpenningen för skolelever och studerande är 14,0 procent. Semesterpenning ackumuleras även på lön som betalats för sjuktid och vid olycksfall, dock högst 75 arbetsdagar under semesterkvalifikationsåret, eller om arbetsoförmågan fortsätter oavbruten efter att semesterkvalifikationsåret löpt ut, högst 75 arbetsdagar för den här sjukdomen eller olycksfall.

Av semesterpenningen betalas ett belopp motsvarande sommarsemesterandelen (14 %) innan sommarsemesteren börjar och ett belopp motsvarande vintersemesterandelen (4,5 %) innan vintersemesteren börjar. När ett arbetsförhållande upphör betalas till arbetstagaren i samband med slutlikviden den till dess intjänade semesterpenningen i dess helhet.

Protokollsanteckning:

Semesterpenning får inte ens vid korta arbetsförhållanden innehållas i tidlöner eller ackordspriser.

En arbetstagare som under sitt arbetsförhållande varit i arbete mindre än fjorton (14) dagar, har inte rätt till semesterpenning, om han eller hon själv avslutar sitt arbetsförhållande eller arbetsgivaren häver arbetsavtalet med stöd av 8 kap. 1 § i arbetsavtalslagen.

En arbetstagaren som skickats från utlandet till Finland erläggs semesterpenning i sin helhet i samband med varje ordinarie lönebetalning. Erläggande av semesterpenning specificeras i lönespecifikationen som ges arbetstagaren.

5a §

Semesterpenning under tiden för familjeledighet

Arbetstagaren tjänar in semester enligt semesterlagen för tiden för familjeledighet (särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet). Semesterlönen och semesterpenningen för de semesterdagar som tjänats in under denna tid bestäms på följande sätt: För varje intjänad semesterdag under familjeledigheten får arbetstagaren 12 gånger sin individuella timlön i semesterpenning.

Exempel

En arbetstagare som under familjeledigheten tjänar in 2,5 semesterdagar per månad; $2,5 \text{ semesterdagar} \times \text{den individuella timlönen} \times 12 = \text{semesterpenningen under en månad.}$

Om en full semesterkvalifikationsmånad omfattar både arbetsdagar och familjeledighetsdagar betalas till arbetstagaren en proportionell del av den semesterpenning som tjänats in utifrån familjeledigheten.

Exempel

En månad omfattar 21 arbetsdagar av vilka arbetstagaren har varit 5 dagar familjeledig. I semesterpenning för familjeledigheten under månaden betalas: $2,5 \text{ semesterdagar} \times \text{den individuella timlönen} \times 12 \times 5/21$ (23,8 %)

6 §

Giltighetstid

Detta avtal kan sägas upp endast i samband med uppsägning av kollektivavtalet att upphöra följande 31 mars.

Detta kollektivavtal träder i kraft den 1 april 1998.

Helsingfors den 16 september 1997

HEMBYGGNADSINDUSTRIN RF

BYGGNADSFÖRBUNDET RF

ALLMÄN ÖVERENSKOMMELSE

Utgångspunkter

Byggnadsindustrins Centralförbund och Byggnadsförbundet eftersträvar att främja förhandlingsförhållandena och avtalsverksamheten såväl mellan förbunden som på arbetsplatserna samt att för sin del övervaka slutna avtal.

Grundrättigheter

Föreningsfriheten som ingår i medborgarnas grundrättigheter är okränkbar. Detta gäller såväl arbetsgivare som arbetstagare. Arbetstagarna har rätt att grunda och verka inom fackföreningsorganisationer, och de får inte sägas upp eller diskrimineras i sitt arbete på grund av detta. Personalen i företag har rätt att välja företrädare att representera dem i ärenden som behandlas inom företagen. Rätten till val av företrädare och företrädarnas rättigheter och förpliktelser har fastställts i lagar och i detta och i andra avtal. Utgångspunkten för avtalsbestämmelserna är trygghet och hälsa, icke-diskriminering och ett likvärdigt bemötande i fråga om varje enskild arbetstagare.

Arbetsledningsrätt

Arbetsgivaren har rätt att anställa och avskeda en arbetstagare och att bestämma om ledningen av arbetet.

Förhandlingar mellan parterna

Om någotdera av förbunden föreslår arbetsmarknadsförhandlingar skall de såvitt möjligt inledas utan dröjsmål.

De deltagande förbundens ombud, funktionärer eller andra av dem utsedda representanter har rätt att besöka arbetsplatserna i ärenden som gäller tillämpningen av kollektivavtalet efter att ha överenskommit om en lämplig tidpunkt med arbetsgivarens representant som är på plats eller annars är ansvarig för arbetsplatsen.

Förhandsanmälan om stridsåtgärder

Innan en politisk eller sympatiserande stridsåtgärd inleds, skall den anmälas till riksförlikningsmannen och till vederbörande arbetsgivar- eller arbetstagarförbund om möjligt minst fyra dagar i förväg. I anmälan skall nämnas orsakerna till stridsåtgärden, tiden för dess inledande samt dess omfattning.

Giltighet

Detta avtal träder i kraft 1.3.1998 och gäller tills vidare. Avtalet kan sägas upp med en tre (3) månaders uppsägningstid att upphöra samtidigt med kollektivavtalet.

Helsingfors den 11 december 1997

BYGGNADSINDUSTRINS CENTRALFÖRBUND

BYGGNADSFÖRBUNDET

UTBILDNINGSAVTAL

1

Facklig utbildning

Då arbetsgivaren ger en arbetstagare facklig utbildning eller sänder honom eller henne till kurser som ansluter sig till yrket, ersätts de direkta kostnader som utbildningen förorsakar och inkomstbortfall för ordinarie arbetstid. Om utbildningen sker helt utom arbetstid ersätts därav föranledda direkta kostnader. Att det är fråga om utbildning som avses i denna paragraf, konstateras före anmälan till kursen.

Med direkta kostnader avses resekostnader, kursavgifter, kostnader för undervisningsmaterial enligt kursprogram, helpensionsavgifter vid internatkurser och för andra än internatkurser ersättningar för resekostnader enligt respektive kollektivavtal. Inkomstbortfall för ordinarie arbetstid ersätts såväl i fråga om kurs- som restid. Åtgången tid för utbildning utom arbetstid eller resor i samband med den ersätts inte. Lönen för arbetstagare med vecko- eller månadslön minskas inte för kurstiden eller restid som behövs för deltagande i kurs.

2

Gemensam utbildning

Utbildning som främjar samarbetet på arbetsplatsen anordnas gemensamt av centralorganisationerna eller deras medlemsförbund, av centralförbundens eller deras medlemsförbunds samarbetsorgan eller arbetsgivar- och arbetstagarparten gemensamt på arbetsplatsen eller på någon annan plats.

Parterna konstaterar att den gemensamma utbildningen i allmänhet ordnas på det mest ändamålsenliga sättet på respektive arbetsplats, varvid de lokala förhållandena kan beaktas på bästa sätt.

Grundkurser i arbetarskyddssamarbete och specialkurser som är nödvändiga med tanke på arbetarskyddssamarbete är sådan gemensam utbildning som avses här. Grundkurser är med förutsättningarna i detta avtal avsedda för medlemmar av arbetarskyddskommissionen, arbetarskyddsfullmäktige, vice fullmäktige och arbetarskyddsombud och specialkurser är avsedda för arbetarskyddsfullmäktige.

Till deltagare i utbildning betalas ersättning enligt bestämmelserna i punkt 1. Om deltagande i utbildning avtalas lokalt beroende på utbildningens art inom respektive samarbetsorgan eller mellan arbetsgivaren och förtroendemannen.

Bestämmelserna om gemensam utbildning tillämpas också på utbildning som gäller deltagarsystem och lokala avtal. Om deltagande i utbildning kan också avtalas mellan arbetsgivaren och respektive arbetstagare. Parterna rekommenderar att deras och medlemsförbundens utbildningsinstitut samt medlemsförbunden vidtar i samarbete åtgärder för anordnande av utbildningsutbud gällande deltagarsystem och lokala avtal. Parternas utbildningsarbetsgrupp följer med hur ovan nämnda utbildningsutbud förverkligas.

3

Fackföreningsutbildning, arbetsförhållandets bevarande och anmälningstider

Arbetstagarna ges rätt att delta i kurser som arrangeras av Finlands Fackförbunds Centralorganisation eller dess medlemsförbund och som räcker en månad eller kortare tid utan att arbetsförhållandet avbryts, då det är möjligt utan att det föranleder kännbar olägenhet för produktionen eller företagets verksamhet. Vid bedömningen av ovan nämnda olägenheter beaktas företagets storlek. I nekande fall meddelas huvudförtroendemannen senast 10 dagar innan kursen börjar orsaken till att det skulle föranleda kännbar olägenhet att bevilja ledighet. Därvid rekommenderas att man gemensamt försöker utreda en annan möjlig tidpunkt då deltagande i kursen kan ske utan hinder.

Anmälan om avsikt att delta i en kurs skall göras så tidigt som möjligt. Om kursen räcker högst en vecka, skall anmälan inlämnas minste tre veckor innan kursen börjar och om det gäller en längre kurs, minst sex veckor innan.

Innan en arbetstagare deltar i en kurs som avses ovan, skall de åtgärder som deltagandet föranleder överenskommas med arbetsgivaren samt uttryckligen på förhand konstateras att det är fråga om en kurs för vilken arbetsgivaren betalar arbetstagaren ersättningar enligt detta avtal. Samtidigt skall ersättningsarnas omfattning konstateras.

4

Ersättningar

För kurs som anordnas i FFC:s eller dess medlemsförbunds utbildningsinstitut eller vid något annat utbildningstillfälle organiserat av Byggnadsförbundet och som utbildningsarbetsgruppen har godkänt är arbetsgivaren skyldig att till en förtroendeman, vice huvudförtroendeman, arbetarskyddsfullmäktig, vice arbetarskyddsfullmäktig, medlem av arbetarskyddskommissionen, ett skyddsombud och en arbetarskyddsfullmäktig/kontaktman betala ersättning för inkomstbortfall; till ovan nämnda förtroendemän för högst en månad, till personer med arbetarskyddsförtroendeuppdrag för högst två veckor och till arbetarskyddsfullmäktige/kontaktmän för högst två dagar för utbildning som anges närmare i rapporten från parternas arbetsgrupp. Likaså betalas ersättning för kurser som anordnas i ovan nämnda utbildningsinstitut och ansluter till förtroendemannaverksamheten till ordföranden för en fackavdelning för högst en månad, ifall han arbetar i ett företag med minst 100 arbetstagare i branschen i fråga och den fackavdelning som han leder har minst 50 medlemmar.

Dessutom betalas till kursarrangören en måltidsersättning, om vars storlek överenskommits mellan centralorganisationerna som ersättning för måltidskostnaderna i fråga om de arbetstagare som avses i föregående stycke, för varje kursdag för vilken ersättning för inkomstbortfall betalas.

Arbetsgivaren är skyldig att betala samma person de ersättningar som nämns ovan i denna punkt endast en gång för samma eller till sitt innehåll motsvarande kurs.

5

Sociala förmåner

Deltagande i en fackföreningskurs som avses i överenskommelsen för en längd av upp till en månad orsakar inte minskning av semester, pensions- eller andra med dem jämförbara förmåner.

6

Giltighet

Detta avtal träder i kraft 1.3.1998 och gäller tills vidare. Detta avtal kan sägas upp med en (1) månads uppsägningstid att upphöra samtidigt som kollektivavtalet.

Helsingfors den 11 december 1997

BYGGNADSINDUSTRINS CENTRALFÖRBUND

BYGGNADSFÖRBUNDET

AVTAL OM ANLITANDE AV UTOMSTÅENDE ARBETSKRAFT

1 Allmänt

Utomstående arbetskraft anlitas inom företagen på två sätt. Det ena utgår från ett köp-, anskaffnings-, ackords-, hyres-, uppdrags- arbets-, o.s.v. avtal mellan två självständiga företagare, i vilket fall en utomstående företagare utför arbetet utan att den andra avtalsparten har något att göra med arbetsprestationen. I praktiken kallas verksamhet som baserar sig på ett dylikt avtal allmänt för underleverans eller underentreprenad.

Det andra sättet att anlita främmande arbetskraft baserar sig på s.k. hyrning av arbetskraft, då hyresmän (kommenderingsmän) som levererats av firmor som anskaffar arbetskraft utför arbete åt den andra arbetsgivaren under dennes ledning och övervakning.

Den i första stycket nämnda formen kallas nedan underleverans och den i andra stycket nämnda hyrd arbetskraft.

I avtalen om underleverans eller hyrning av arbetskraft införs ett villkor, enligt vilket underleverantören eller det företag som hyr ut arbetskraft binder sig att iaktta det allmänna kollektivavtalet inom sin bransch samt arbets- och sociallagstiftningen.

2 Underleverans

Ifall arbetskraften i ett företag undantagsvis måste minskas på grund av underleverans, skall företaget om möjligt placera arbetstagarna i fråga i andra uppgifter och om detta inte går, uppmana underleverantören, om denne behöver arbetskraft, att anställa de friställda arbetstagare som lämpar sig för underleveransarbete med tidigare löneförmåner.

Ett arbetsavtal får inte ges en sådan form enligt vilken det vore fråga om ett entreprenadavtal mellan självständiga företagare när det i själva verket handlar om ett arbetsavtal.

3 Hyrd arbetskraft

Företagen skall begränsa användningen av hyrd arbetskraft till utjämnande av arbetstoppar eller annars till sådana tidsmässigt eller kvalitetsmässigt begränsade uppgifter som man på grund av deras brådskande natur, begränsade längd eller krav på yrkesskicklighet, användning av specialverktyg eller andra motsvarande orsaker inte kan låta utföras av egna arbetstagare.

Att hyra arbetskraft är osunt, ifall hyrda arbetstagare som levererats av olika företag som anskaffar arbetskraft arbetar i normalt arbete i företaget jämsides med dess ordinarie arbetstagare och under samma arbetsledning för en längre tid.

Principerna för anlitande av utomstående arbetskraft behandlas i en dialog enligt samarbetslagen.

Företag som anlitat inhyrd arbetskraft bör på begäran ge huvudförtroendemannen en utredning om frågor i anknytning till sådana anställdas tjänstgöring.

Omställningsförhandlingar enligt 16 § 2 mom. i samarbetslagen behöver inte föras i de fall då man har för avsikt att anlita utomstående arbetskraft för ett sådant behov som avses i 3 punkten i AUA-avtalet för minst en vecka och högst två månader. I övriga fall tillämpas samarbetslagen.

Företagen ska upphöra med anlitandet av utomstående arbetskraft innan de permitterar eller säger upp sina anställda.

De kollektivavtalsenliga minimivillkoren som ska tillämpas i uthyrda arbetstagares anställningsförhållanden fastställs enligt 2 kap. 9 § 1 mom. i arbetsavtalslagen. Det anlitande företaget ska ansvara för att arbetsförhållandena för de anlitade arbetstagarna är lika som för företagets egna arbetstagare. Byggarbetsplatsintroduktion, handledning i byggarbetsplatsens säkerhetspraxis och övervakning av efterlevnaden av dessa, handledning som utförs av arbetsledningen samt användning av och åtkomst till sociala utrymmen ska ordnas lika för alla arbetstagare på byggarbetsplatsen.

4 Beställarens ansvar

Utgivaren av underentreprenad och underleverans, nedan beställaren, svarar för de fordringar avtalspartnernas arbetstagare har på basis av arbetsförhållandet på följande sätt:

Beställaren svarar i sista hand för att underentreprenörens eller -leverantörens arbetstagares lön, som arbetstagaren införtjänat på beställarens arbetsplats, blir betald.

Beställaren svarar likaså för att semesterersättning och eventuella innestående ackordsrater, som underentreprenörens eller -leverantörens arbetstagare förtjänat på beställarens arbetsplats blir utbetalade.

Beställaren svarar endast för sådana fordringar, som arbetstagaren eller förtroendemannen meddelar till beställaren eller dennes representant senast 14 kalenderdagar efter att fordringen förfallit till betalning.

5 Giltighet

Detta avtal träder i kraft 1.1.1998 och gäller tills vidare. Detta avtal kan sägas upp med en (1) månads uppsägningstid att upphöra samtidigt som kollektivavtalet.

Helsingfors den 11 december 1997

BYGGNADSINDUSTRINS CENTRALFÖRBUND

BYGGNADSFÖRBUNDET

AVTAL OM ARBETSTAGARNAS REPRESENTANTER SAMT OM SAMARBETET MELLAN ARBETSTAGARNA OCH ARBETSGIVAREN INOM FÖRETAG I BYGGNADSBRANSCHEN

Inledning

Företagets kontinuerliga verksamhet, och därigenom bestående arbetsförhållanden för de anställda, förutsätter ett oavbrutet samarbete mellan företagets ledning och personalen. Genom samarbete kan företagets konkurrenskraft och lönsamhet effektivieras, företagets anpassning till ständigt förändrade marknader förbättras och utvecklingen av arbetsmiljön och arbetsmetoderna främjas.

Arbets säkerheten på arbetsplatserna och i företaget förutsätter att arbetarskyddsverksamheten sker i en positiv atmosfär, vilken bäst kan nås genom samarbete mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.

Upprätthållandet och utvecklandet av kollektivavtalssystemet sker på basis av förhandlingsrelationer mellan arbetsgivar- och arbetstagarparten, genom vilka man säkerställer att de avtal som ingåtts mellan parterna iaktas, att meningsskiljaktigheter mellan arbetsgivaren och arbetstagaren m.fl. frågor behandlas snabbt samt att arbetsfreden upprätthålls på det sätt som kollektivavtalssystemet avser.

För att förverkliga ovan nämnda mål har Byggnadsindustrins Centralförbund och Byggnadsförbundet slutit ett avtal om representanter för arbetstagarerna och samarbetet mellan arbetstagare och arbetsgivare inom företag i byggnadsbranschen. I avtalet fastställs förtroendemannaverksamheten, arbetarskyddsverksamheten och samarbetet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren enligt lagen om samarbete inom företag, såtillvida det inte gäller samarbete mellan olika personalgrupper.

Enligt 52 a § lagen om skydd i arbete är huvudentreprenören, eller om det på arbetsplatsen inte finns en arbetsgivare i huvudentreprenörs ställning, byggherren eller någon annan i motsvarande ställning som leder eller övervakar byggnadsprojektet, skyldig att handha arbetarskyddssamarbetet på den gemensamma byggsplatsen. Avtalsparterna rekommenderar att ovan avsedda huvudentreprenör sörjer för att den arbetarskyddsfullmäktig som väljs till kontaktman för den gemensamma arbetsplatsen har

möjlighet att sköta sitt uppdrag på det sätt som detta avtal kräver, även om huvudentreprenören är någon annan är ett företag som är bundet till detta avtal.

Till de delar som något annat inte avtalas i detta avtal iakttas i samarbetet mellan arbetsgivaren och arbetstagarna lagen om samarbete inom företag, lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden och avtalet om samarbete mellan arbetsgivaren och olika personalgrupper inom företag i byggnadsbranschen.

1 §

Arbetsgivarens representanter

Arbetsgivarens representanter i det samarbete som avses i detta avtal är arbetsledningen och arbetarskyddscheferna.

2 §

Arbetstagarnas representanter

1. Arbetstagarnas representation inom företagen i byggnadsbranschen sköts primärt enligt det företagsvisa systemet. Arbetstagarna kan bland sig välja en huvudförtroendeman och en arbetarskyddsfullmäktig för företaget.

2. I ett företag vars verksamhet har uppdelats i regionenheter, kan man lokalt komma överens om att välja en huvudförtroendeman och en arbetarskyddsfullmäktig för en regionenhet. Regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig väljs utöver eller i stället för företagets huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig.

Samma person kan vara huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig för företaget och huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig för en regionenhet.

3. En arbetarskyddsfullmäktig skall alltid väljas för en arbetsplats som sysselsätter flera än 10 arbetstagare funktionärerna medräknade eller där två eller flera arbetsgivares arbetstagare arbetar samtidigt.

Med arbetsplats avses en funktionell helhet som omfattar den verksamhet som ingår i den ansvariga arbetsledarens övervakningsområde.

4. Arbetarskyddsfullmäktigen för en gemensam arbetsplats kan väljas till kontaktman för alla arbetstagare på arbetsplatsen.

Med gemensam arbetsplats avses en arbetsplats där två eller flera arbetsgivares arbetstagare arbetar samtidigt.

5. En förtroendeman för arbetsplatsen kan väljas om det är befogat med avseende på företagets storlek, verksamhetsprincip och antalet arbetstagare i samma företag som arbetar på arbetsplatsen. Arbetarskyddsfullmäktigen kan också väljas till förtroendeman för arbetsplatsen.

6. För alla representanter för arbetstagarna väljs också suppleanter. För en arbetarskyddsfullmäktig skall två suppleanter väljas.

3 §

Behörighetskrav för arbetstagarnas representanter

1. Till huvudförtroendeman i ett företag och en regionenhet kan en person väljas som har ett arbetsförhållande som pågår tillsvidare, som är medlem av Byggnadsförbundet, är förtrogen med förhållandena inom byggnadsbranschen och företaget och vars arbetsförhållande med företaget i fråga har varat i minst 12 månader. Från behörighetskraven kan avvika ifall det i företaget inte finns flera anställda vilkas anställningsförhållande i företaget varat i minst 12 månader eller om det mellan arbetsgivaren och arbetstagarna av något annat skäl konstateras vara nödvändigt.

2. Till arbetarskyddsfullmäktig för ett företag kan en person väljas som är anställd i företaget och till arbetarskyddsfullmäktig för en regionenhet en person som arbetar inom regionenhetens verksamhetsområde. Till arbetarskyddsfullmäktig för en arbetsplats kan en arbetstagare väljas som arbetar på arbetsplatsen.

3. Till kontaktman för en gemensam arbetsplats kan en arbetarskyddsfullmäktig väljas som är medlem i Byggnadsförbundet och insatt i förhållandena inom byggnadsbranschen.

4. Till förtroendeman för en arbetsplats kan en person väljas som arbetar på arbetsplatsen i fråga, som är medlem i Byggnadsförbundet och insatt i förhållandena inom byggnadsbranschen.

4 §

Regionala befogenheter och mandattidens längd för arbetstagarnas representanter

1. Verksamhetsområdet för företagets huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig är hela företaget och mandattiden är två år.

2. Verksamhetsområdet för regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig är det avtalsenliga området och mandattiden är två år.

3. Verksamhetsområdet för kontaktmannen för en gemensam arbetsplats är arbetsplatsen i fråga och mandattiden upphör samtidigt som mandattiden som arbetarskyddsfullmäktig upphör.

4. Verksamhetsområdet för arbetsplatsens förtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig är arbetsplatsen i fråga och mandattiden varar högst till dess projektet har slutförts.

5. Om den till uppdraget valda personens arbetsförhållande upphör eller han eller hon avstår från sitt uppdrag under mandattiden, sköter suppleanten uppgifterna under den återstående mandattiden. I andra fall sköter suppleanten uppgifterna, om arbetstagarnas representant är förhindrad, endast under den tid hindret varar.

Arbetsgivaren skall meddelas om att en suppleant börjar sköta uppgifterna för arbetstagarnas representant.

5 §

Val för arbetstagarnas representanter

1. För förrättandet av val av representanter för arbetstagarna skall arbetsgivaren ge en förteckning över de arbetstagare som är anställda vid företaget, regionenheten eller på arbetsplatsen samt deras kontaktuppgifter (telefonnummer, e-post). Alternativt kan arbetsgivaren överlämna uppgifterna direkt till det elektroniska valsystemet.

2. Arbetstagarna skall för valförrättningen kostnadsfritt få använda för ändamålet lämpliga lokaliteter som är i arbetsgivarens besittning. Valet får inte onödigt störa verksamheten på arbetsplatsen.

3. Valet skall ordnas så att alla arbetstagare i företaget, regionenheten eller på arbetsplatsen har möjlighet att delta i det.

4. Om uppställda kandidater samt om tid och plats för valet skall på förhand avtalas med arbetsgivaren och de skall delges samtliga arbetstagare genom ett tillkännagivande minst 7 dagar innan uppställningen av kandidater inleds.

5. Samtliga arbetstagare i företaget, regionenheten eller på arbetsplatsen har rätt att ställa upp kandidater och för uppställningen av kandidater skall reserveras en tid på 7 dagar. Mellan det datum då tiden för uppställningen av kandidater utgår och valförrättningen börjar skall minst 7 dagar förlöpa.

6. Vid val av representanter för en arbetsplats och en gemensam arbetsplats kan valet av representant ordnas utan att ovan nämnda tidsfrister iakttas. I valet kan delta de arbetstagare som arbetar på arbetsplatsen vid tidpunkten för valet.

7. Valresultatet skall meddelas arbetsgivaren skriftligen, och arbetsgivaren skall när det är fråga om val av en arbetarskyddsfullmäktig för en arbetsplats meddela valresultatet vidare till arbetarskyddscentralen. Valet av en arbetarskyddsfullmäktig för en gemensam arbetsplats till kontaktman skall meddelas skriftligen till arbetsgivaren och huvudentreprenören.

6 §

Uppgifter arbetstagarnas representant

Företagets huvudförtroendeman

- är representant för arbetstagarna i företaget i ärenden som gäller personalpolitik och arbetsförhållanden samt förmedlare av information mellan företaget och de arbetstagare som han eller hon representerar
- är kontaktperson mellan regionenheternas förtroendeman, arbetsplatsens förtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig/kontaktmän
- representerar arbetstagarna vid tecknandet av lokala avtal som grundar sig på kollektivavtalet
- övervakar att kollektivavtalet och arbetslagstiftningen iakttas och att arbetsfreden upprätthålls
- är Byggnadsförbundets representant gentemot arbetsgivaren enligt förhandlingssystemet och håller kontakt med förbundets fackavdelningar och regionorganisation

Regionenhetens huvudförtroendeman

- utför huvudförtroendemannens uppgifter enligt ovan inom ett verksamhetsområde om vilket avtalas lokalt

Företagets arbetarskyddsfullmäktig

- representerar arbetstagarna i det samarbete som gäller arbetarskyddet i ärenden som berör hela företaget och fungerar som förmedlare av information i arbetarskyddsfrågor

- sätter sig in i de planer som gäller arbetarskyddet i nya byggnadsprojekt
- följer med företagets företagshälsovård
- är kontaktman mellan regionenheternas arbetarskyddsfullmäktige och arbetsplatsernas arbetarskyddsfullmäktige
- sköter de uppgifter som enligt arbetarskyddslagstiftningen hör till arbetarskyddsfullmäktigen såvida de inte ingår i befattningsbeskrivningen för arbetsplatsens arbetarskyddsfullmäktig

Regionenhetens arbetarskyddsfullmäktig

- sköter uppgifter som enligt ovan hör till företagets arbetarskyddsfullmäktig inom ett verksamhetsområde om vilket avtalas lokalt

Arbetsplatsens arbetarskyddsfullmäktig

- sköter uppgifter som enligt arbetarskyddslagstiftningen hör till arbetsplatsens arbetarskyddsfullmäktig

Arbetarskyddsfullmäktig/kontaktman

sköter utöver arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter följande uppgifter:

- förmedlar information mellan arbetstagarna på arbetsplatsen, de företag som arbetar på arbetsplatsen och representanterna för dessa företags arbetstagare
- är arbetstagarnas representant under diskussioner om de allmänna spelreglerna för arbetsförhållandena på arbetsplatsen
- bistår vid behov arbetstagare som inte representeras av förtroendemannen

Arbetsplatsens förtroendeman

- representerar de arbetstagare som arbetar på arbetsplatsen gentemot arbetsgivaren i angelägenheter som gäller arbetsförhållanden och personalpolitik samt fungerar som förmedlare av information mellan företaget och de arbetstagare som han eller hon representerar
- övervakar att kollektivavtalet och arbetslagstiftningen iakttas och att arbetsfreden upprätthålls
- representerar arbetstagarna vid tecknandet av lokala avtal som grundar sig på kollektivavtalet
- är Byggnadsförbundets representant gentemot arbetsgivaren enligt förhandlingssystemet

7 §

Arbetsdagarnas representants befrielse från arbetet och ersättning för inkomstbortfall

1. Arbetsdagarnas representant har rätt att enligt behov bli befriade från arbetet för skötseln av representationsuppdraget. Om förhållandena inte ger anledning till något annat, beräknas befrielsen från arbetet för huvudförtroendemannen, förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktigen och arbetarskyddsfullmäktigen/kontaktmannen på följande sätt:

Huvudförtroendemannen kan vara helt befriad från arbetet när han eller hon representerar mer än 500 arbetsdagare.

Huvudförtroendemannens och förtroendemannens befrielse från arbetet för skötseln av sitt uppdrag beräknas på så sätt att antalet arbetsdagare som denne företräder multipliceras med talet 0,291. Det tal som fås på detta sätt visar antalet befriade timmar under en 4 veckors period. Befrielsen från arbetet är dock alltid minst 4 timmar.

Om huvudförtroendemannen eller förtroendemannen är befriad från sitt arbete under regelbundet återkommande tidsperioder, skall han eller hon sköta förtroendemannauppgifterna under den tiden. För skötseln av brådskande ärenden skall arbetsledningen likväl bevilja förtroendemannen befrielse under andra tidpunkter som är lämpliga med avseende på arbetet.

Arbetarskyddsfullmäktig

Arbetarskyddsfullmäktigens befrielse från arbetet för skötseln av sitt uppdrag beräknas på så sätt att antalet arbetsdagare som arbetarskyddsfullmäktigen företräder multipliceras med talet 0,291. Det tal som fås på detta sätt visar antalet befriade timmar under en 4 veckors period. Detta tal tillämpas även på regionala arbetarskyddsfullmäktigen.

Arbetarskyddsfullmäktig/kontaktman

Tiden för befrielsen från arbetet beräknas på samma sätt som för arbetarskyddsfullmäktigen med användning av koefficienten 0,350.

2. Arbetsgivaren ersätter den inkomst som arbetsdagarnas representant förlorar på grund av skötseln av sitt uppdrag.

3. Om arbetsdagarnas representant utför uppgifter som överenskommits med arbetsgivaren utom sin ordinarie arbetstid, betalas övertidsersättning för den tid som åtgått, ifall man inte kommit överens om någon annan tilläggsersättning.

4. Med inkomst som skall ersättas avses arbetstagarnas representants egen medeltiminkomst utan övertids- eller söndag ersättning.

8 §

Lön för arbetstagarnas representant

1. Till företagets eller regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig som helt befriats från arbete betalas lön minst enligt IV lönegruppen förhöjd med 33 %.

2. Till företagets eller regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig som delvis deltar i arbetet samt till en arbetarskyddsfullmäktig för en arbetsplats betalas lön minst enligt IV lönegruppen förhöjd med 12 %.

3. En arbetstagare som är företagets eller regionenhetens huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig får inte då de sköter detta uppdrag eller på grund av uppdraget överflyttas till ett arbete med sämre lön som de innehade när de blev valda till uppdraget eller avskedas från arbetet. De får inte heller överflyttas till ett arbete som är mindre värt, om arbetsgivaren kan erbjuda dem ett arbete som motsvarar deras yrkeskunnighet. Inkomstutvecklingen för de ovan nämnda representanterna för arbetstagarna skall motsvara inkomstutvecklingen i företaget eller dess regionenhet.

4. a Till företagets huvudförtroendeman och regionenhetens huvudförtroendeman betalas en särskild ersättning enligt det antal arbetstagare som han eller hon företräder.

Antal arbetstagare som företräds	Euro/två veckors löneperiod
	1.6.2022
10–50 arbetstagare	34,92 €
51–100 arbetstagare	43,70 €
över 100 arbetstagare	65,47 €

4.b Till arbetsplatsens kontaktman betalas en särskild ersättning enligt det antal arbetstagare som han eller hon företräder.

Antal arbetstagare som företräds	Euro/två veckors löneperiod
	1.6.2022
10–50 arbetstagare	34,92 €
51–100 arbetstagare	43,70 €
över 100 arbetstagare	65,47 €

4.c Till företagets eller regionenhetens arbetarskyddsfullmäktige, som är medlem i Byggnadsförbundet, utbetalas en särskild ersättning enligt det antal arbetstagare som han företräder.

Antal arbetstagare som företräds	Euro/två veckors löneperiod
	1.6.2022
10–50 arbetstagare	34,92 €
51–100 arbetstagare	43,70 €
över 100 arbetstagare	65,47 €

Ifall en arbetstagare sköter flera representationsuppdrag är han eller hon berättigad till endast en särskild ersättning.

4.d Ovan nämnda ersättningar är lön som betalas för tiden för arbete.

4.e När huvudförtroendemannens eller kontaktmannens ersättare sköter representantens uppgifter under representantens semester, på grund av representantens sjukdom eller av annan orsak under en tid av minst två veckor, betalas särskild ersättning till honom för den tiden.

9 §

Lokaler och utrustning

Arbetsgivaren anvisar arbetstagarnas representant de lokaler som behövs för skötseln av uppgifterna jämte nödvändig kontorsutrustning med beaktande av förhållandena på byggnadsplatsen. Om utnyttjande av kopierings-, postnings- och ADB-tjänster avtalas separat inom företaget.

10 §

Besök på arbetsplatsen

1. Företagets och regionenhetens huvudförtroendemän och arbetarskyddsfullmäktige har rätt att besöka arbetsplatserna inom deras verksamhetsområde när det är nödvändigt för utförande av uppdraget. Om besöken skall avtalas på förhand med förmannen och de skall anmälas till ledningen för arbetsplatsen i fråga.

2. Arbetsgivaren ersätter arbetstagarnas representant för reskostnader enligt överenskommet resesätt och betalar lön för resdagar enligt ordinarie arbetstid.

11 §

Rätt att delta i utbildning

1. Arbetstagarnas representanter bereds enligt utbildningsavtalet mellan Byggnadsförbundet och Byggnadsindustrins Centralförbund möjlighet att delta i utbildning som är ämnad att öka deras kompetens då det gäller att sköta representantuppdraget.

2. Företagets huvudförtroendeman har då han eller hon representerar mer än 500 arbetstagare rätt att två gånger om året anordna en kurs eller ett annat gemensamt möte för företagets övriga förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktige.

12 §

Utvecklande av yrkeskunnigheten

Efter det att en huvudförtroendeman eller en arbetarskyddsfullmäktig som helt varit befriad från arbete slutfört sin uppgift, skall man inom företaget klarlägga om arbetstagarens återgång till tidigare eller ett motsvarande arbete kräver yrkesmässig utbildning.

13 §

Anställningsskydd

1. Företagets och regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig kan sägas upp eller permitteras av ekonomiska och produktionsmässiga orsaker endast i det fall att de inte kan erbjudas arbete som motsvarar deras yrkeskunnighet eller annars är lämpligt inom verksamhetsområdet.

Skyldigheten att erbjuda arbete vid uppsägning och permittering av företagets vice förtroendeman och vice arbetarskyddsfullmäktig fastställs enligt de avtalade bestämmelserna om uppsägning och permittering så att man undersöker om det finns möjlighet att erbjuda dem arbete inom pendlingsregionen. Det ges en skriftlig utredning av undersökningen. För bestämmelsen av detta förfarande iakttas bestämmelserna i 8 § i AUSB.

2. Arbetsplatsens förtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig kan sägas upp eller permitteras av ekonomiska eller produktionsmässiga orsaker endast i det fall att de inte kan erbjudas arbete som motsvarar deras yrkeskunnighet eller annars är lämpligt inom verksamhetsområdet. När mandatperioden har utgått bestäms dock skyldigheten att erbjuda arbete enligt AUS så att man för arbetsplatsens förtroendemans och arbetarskyddsfullmäktiges del granskar om det finns möjlighet att erbjuda dem arbete inom arbetsområdet.

3. Av personliga orsaker får förtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktigen inte sägas upp utan det samtycke av majoriteten av arbetstagarna som avses i 7 kap. 10 § 1 mom. i arbetsavtalslagen, och inte heller får arbetsavtal upplösas på grundval av brott mot ordningsreglerna om han eller hon inte upprepat och väsentligt samt trots varning har underlåtit att iakttä förpliktelsen i 7 kap. 2 § 1 mom. i arbetsavtalslagen.

4. Vid bedömning av grunderna för uppsägning av förtroendemannens eller arbetarfullmäktigens arbetsavtal får han eller hon inte ges en sämre ställning i jämförelse med övriga arbetstagare.

5. Om förtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigens arbetsavtal har upplösts i strid mot detta avtal, skall arbetsgivaren betala honom eller henne en ersättning på minst 10 och högst 30 månaders lön. Om det gäller företagets eller regionenhetens arbetarskyddsfullmäktig är ovan avsedda ersättning minst 4 och

högst 24 månaders lön, ifall antalet representerade arbetstagare är mindre än 90 och om det gäller arbetsplatsens arbetarskyddsfullmäktig likaså minst 4 och högst 24 månaders lön, om antalet representerade arbetstagare är mindre än 20. Ersättningen skall bestämmas enligt grunderna i 12 f § 2 momentet i arbetsavtalslagen. Som en faktor som ökar ersättningen skall beaktas att rättigheterna i detta avtal har kränkts. Ifall domstolen finner, att förutsättningar för ett fortsatt arbetsförhållande är för handen, och arbetsförhållandet trots detta inte fortsätts, skall detta beaktas som ett särskilt vägande skäl vid bestämning av ersättningens storlek.

6. Bestämmelserna i detta avtal tillämpas på förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigens suppleanter under den tid de fungerar som ställföreträdare enligt det meddelande som krävs i detta avtal.

7. Bestämmelserna om anställningsskydd i denna avtalspunkt skall också tillämpas på kandidater till uppdraget som företagets eller regionenhetens huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig som uppställts enligt 5 §. Kandidatskyddet börjar tidigast sex veckor innan valet förrättas och upphör för alla utom den som blev vald när valresultatet fastställts.

8. Bestämmelserna om anställningsskydd i denna avtalspunkt skall också tillämpas på arbetstagare som varit företagets eller regionenhetens huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig under sex månader efter det att hans eller hennes uppdrag har slutförts. Meddelande om uppsägning eller permittering kan likväl ges inom de nämnda sex månaderna på så sätt att den åtgärd som meddelandet avser träder i kraft efter det att efterhandsskyddet har upphört att gälla.

14 §

Rätt till information

1. Huvudförtroendemannen har rätt att kvartalsvis få information om arbetstagarnas namn och lönegrupp samt tiden för anställningens början. Uppgifter skall också ges om de manliga och kvinnliga arbetstagarnas inkomstnivå, inkomstens sammansättning och utveckling så, att en utredning ges om arbetstagarnas medeltiminkomst i tidavlönat arbete, medeltiminkomst i ackordsarbete och medeltiminkomst för utförd arbetstid.

Plikten att delge information kan, när man inom företaget gör en skild överenskommelse, uppfyllas genom att överlåta lönestatistiken från Finlands näringsliv åt huvudförtroendemannen.

I företag där flera huvudförtroendemän valts lämnas ovan nämnda uppgifter om möjligt även per verksamhetsenhet till den huvudförtroendeman som representerar arbetstagarna.

I samband med att nya arbetstagare introduceras i arbetet ska till arbetstagarna ges kontaktuppgifter till personalens representanter (telefonnummer, e-post). I dialogen enligt samarbetslagen ska dessutom behandlas hur kontakten mellan personalens representanter och de arbetstagare de representerar säkerställs i praktiken.

2. Huvudförtroendemannen har med stöd av AUS, AUA och FATD rätt att få uppgifter och utredningar som avses i dessa avtal. Huvudförtroendemannen har därtill rätt att få uppgift om byggnadsprojekten inom sitt verksamhetsområde.

3. Arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdraget.

4. Förtroendemannen skall för utredning av oklarheter och meningsskiljaktigheter som hänför sig till en arbetstagares arbetsförhållande ges alla uppgifter som inverkar på klarläggandet av fallet.

5. Huvudförtroendemannen, förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen ska ges skriftliga upplysningar om den arbetskraft i form av underentreprenörer och hyrd arbetskraft som finns inom dennes verksamhetsområde. Uppgifterna ska finnas tillgängliga när arbete påbörjas.

6. Huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att få del av arbetstidsbokföringen enligt bestämmelserna i arbetstidslagen (9.8.1996/605).

7. Arbetsgivaren anskaffar för förtroendemannens, arbetarskyddsfullmäktigens och samarbetsorganens bruk de lagar, författningar och arbetarskyddsbestämmelser som är nödvändiga för skötseln av deras respektive uppdrag.

15 §

Arbetstagarnas representants ansvar

1. Arbetstagarnas representanter är i sitt arbetsförhållande till arbetsgivaren i samma ställning som övriga arbetstagare. De är

skyldiga att personligen iakttä alla allmänna arbetsvillkor, arbetstider, arbetsledningens föreskrifter och övriga ordningsföreskrifter.

2. Arbetstagarnas representanter ansvarar för att de uppgifter som arbetsgivaren givit dem används endast för det ändamål för vilket de givits.

16 §

Förhandlingsordning

Meningsskiljaktigheter som uppstått på byggnadsplatsen avgörs om möjligt på arbetsplatsnivå. Ifall detta inte lyckas, hänskjuts tvistefrågan att behandlas av en representant för företagets eller regionenhetens arbetstagare och en utsedd representant för företaget. Meningsskiljaktigheter som inte kan avgöras inom företaget hänskjuts till förbundens distriktsföreningar och regionorganisationer samt vid behov vidare till förbunden för behandling.

17 §

Flerbranschföretag och arbetskonsortium

1. Lokalt kan avtalas om att detta avtal iakttas i dess helhet också i sådana företag som därtill är bundna till ett annat kollektivavtal som Byggnadsindustrins Centralförbund eller dess medlemsförening slutit med Byggnadsförbundet.

2. På ett arbetskonsortiums byggnadsplatser tillämpas detta avtal i tillämpliga delar på samma sätt som på ett självständigt företag.

18 §

Avtalsparternas ansvar

Parterna i kollektivavtalet förbinder sig för sin och sina medlemmars del att iakttä de avtal som slutits mellan kollektivavtalsparterna och med stöd av detta avtal, att iakttä arbetsfred enligt kollektivavtalet samt att utreda meningsskiljaktigheter enligt förhandlingssystemet.

19 §

Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft den 1 februari 2003 och gäller tillsvidare. Avtalet kan sägas upp med en (1) månaders uppsägningstid att upphöra samtidigt med kollektivavtalet.

Helsingfors den 10 december 2002

HEMBYGGNADSINDUSTRIN RF

BYGGNADSFÖRBUNDET RF

Bilaga

REKOMMENDATION: VERKSAMHET FÖR UPPRÄTTHÅLLANDE AV ARBETSFÖRMÅGAN PÅ ARBETSPLATSERNA

En förutsättning för god arbetskondition och framgång i arbetet är att arbetstagaren är placerad i ett sådant arbete i vilket hälsoriskerna i möjligaste mån avlägsnats och under vilket eventuell sjukdom, skada eller handikapp inte försämras eller förhindrar dess utförande. Samtidigt fästs uppmärksamhet vid eventuella hälsorisker som förekommer på arbetsplatserna och på avlägsnandet av dem. På arbetsplatserna är det viktigt att avseende kontinuerligt fästs vid en förbättring av arbetsförhållandena, de anställdas möjligheter att klara sig i arbetet och de begränsningar som eventuella sjukdomar föranleder. Samtidigt bör åtgärder vidtas för att rätta till missförhållanden och stödja verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan.

1.

Grundbetingelser för verksamheten

För att den verksamhet som stöder individerna skall utfalla väl, krävs förutom en positiv atmosfär att arbetsplatsutredningar med eventuella förslag till åtgärder görs samt att en uppföljning arrangeras. Dessutom förutsätts bl.a. följande:

- att man i samband med arbetsplatsutredningarna uppskattar de arbetshandikappades möjligheter att placeras i arbete i olika arbetsprojekt samt beaktar nödvändiga ändringsförslag, och följer upp genomförandet av åtgärderna
- att företagshälsovården har tillräckligt med resurser och de inriktas även på den verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan som genomförs på arbetsplatsen
- att uppgifter om de anställdas frånvaro inlämnas efter överenskomna intervaller till företagshälsovården
- att på arbetsplatserna skapas beredskap till ändringar till exempel med anknytning till ergonomin
- att behovet av återhämtningsmotion utreds och sådan motion genomförs vid behov
- att företagshälsovården säkerställer snabba verksamhetsförbindelser till olika servicesystem bl.a. inom hälsovård och rehabilitering

- att principerna för verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan framläggs i företagshälsovårdens verksamhetsplan.

2.

Målgrupper

Verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan omfattar samtliga anställda. Detta innebär att begränsningar med avseende på

- vare sig ålder eller
- yrke skall uppställas.

3.

Arbetstagare och funktionärer som behöver åtgärder för upprätthållande av arbetsförmågan

En förutsättning för en framgångsrik verksamhet är att de personer som är i behov av stödåtgärder hittas i ett så tidigt skede som möjligt.

3.1 Initiativet till en bedömning av arbets- och verksamhetsförmågan kan komma bl.a. från följande källor:

- eget initiativ
- förmännen
- företagshälsovårdspersonalen
- förtroendemännen
- sjukförsäkringen
- pensionsanstalter
- hälsovården
- socialvården.

3.2 Anledningar till initiativtagande

Om en arbetstagare eller en funktionär är ofta eller upprepat frånvarande på grund av sjukdom eller andra orsaker, hans eller hennes möjligheter att klara sig i arbetet har försvagats, upptäckter vid hälsokontroll eller prognosen av konstaterade sjukdomar pekar på behovet av åtgärder för upprätthållande av arbetsförmågan, inleds planeringen av verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan eller hänvisas personen vid behov till ytterligare undersökningar.

3.3 Åtgärder vid bedömning

I sjukdomsfall utförs bedömningen av arbets- och verksamhetsförmågan av företagshälsovården. Vid behov utförs en

mera omfattande utredning än tidigare, exempelvis på åtgärd av utomstående hälsovårdsexpertis.

4.

Åtgärder för bibehållande av arbetsduglighet

Åtgärderna utgår från att arbetstagaren eller funktionären skall kunna fortsätta sitt eget arbete. Den person som ansvarar för stödåtgärderna utarbetar en individuell åtgärdsplan tillsammans med den anställda och vid behov med företagets samarbetsorgan, i vilken följande kan komma i fråga:

- ändringar i samband med utförandet av arbetet, vilket utreds på arbetsavdelningen, t.ex. ergonomiska förbättringar
- ändringar i arbetstiden, i fråga kommer bl.a. deltidarbete, delpension, deltidspension, övergång från nattarbete till dagsarbete
- omplacering i arbetet
- yrkesmässig arbetsplatsutbildning i samarbete mellan arbetsavdelningen och utbildningsorganisationen
- medicinsk rehabilitering vid behov på initiativ av företagshälsovården
- sådana former av yrkesrehabilitering på arbetsplatsen eller utanför arbetsplatsen, som stöder verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan
- utvecklande av informationen och utbildningen på arbetsplatsnivå om vikten av att stöd- och rörelseorganens kondition upprätthålls.

I praktiken måste man ofta vidta flera av de ovan angivna åtgärderna, i synnerhet om kroniska sjukdomar är orsaken till att arbetsförmågan försvagats.

5.

Uppföljning

Arbetshandikapp är i många fall bestående. Därför är det viktigt att resultaten av stödverksamheten uppföljs kontinuerligt och att åtgärderna för upprätthållande av arbetsförmågan revideras vid behov. Uppföljningen verkställs i första hand av:

- den som rehabiliteras
- förmännen
- företagshälsovårdspersonalen
- förtroendemännen.

6.

Samarbete på arbetsplatsen med företagshälsovården

Åtgärderna som stöder arbetsförmågan kräver ofta en mångsidig utredning av problemen och letande efter alternativ. Ändringar i arbetet och i arbetsförhållandena gäller såväl den enskilda arbetstagaren eller funktionären som arbetsmiljön. Det är därför viktigt att ändringarna planeras och genomförs i samarbete.

6.1 Arbetarskyddsorganisationens uppgift är att

- bedöma de allmänna principerna för verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan
- delta tillsammans med företagshälsovårdspersonalen i arbetet på att främja verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan
- främja skapandet av en positiv atmosfär för verksamheten
- för sin del följa upp resultaten av åtgärderna
- vid behov bedöma omplaceringsplatser.

6.2 Personaladministrationen, linjeledningens, företagspersonalens och arbetarskyddsorganisationens uppgift är att

- följa med hur de anställda klarar sig i arbetet
- sörja för att arbetshandikappade placeras i ändamålsenligt arbete
- bedöma behovet av yrkesmässig utbildning och arbeta för att denna genomförs
- hålla kontakt med myndighets- m.fl. organisationer för att få tillstånd samarbete.

AVTAL OM SAMARBETE MELLAN FÖRETAGET OCH OLIKA PERSONALGRUPPER INOM FÖRETAG I BYGGNADSBRANSCHEN

Enligt samarbetslagen ska man vid företaget föra dialog om ärenden som är viktiga för företaget eller dess personal. Ändamålet med lagen är att utveckla företagets verksamhet och arbetsförhållanden samt att effektivisera samarbetet mellan arbetsgivaren och personalen och det inbördes samarbetet mellan de anställda. Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen förpliktar för sin del företaget och dess personal till samarbete i frågor som gäller arbetarskyddet.

Ändamålet med detta avtal är att främja samarbetet mellan företagen i byggnadsbranschen och deras anställda genom att fastställa regler för tillsättandet av delegationer och kommissioner för att främja förverkligandet av de ovan nämnda lagarnas ändamål samt för delegationernas och kommissionernas verksamhet.

1 §

Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas i de medlemsföretag i Hembyggnadsindustrin rf som är bundna till kollektivavtalet för byggnadsbranschen och vilkas personal normalt uppgår till minst 20 personer.

2 §

Samarbetsdelegationen

1. Om någon av personalgrupperna i företaget kräver det, avtalar representanterna för arbetsgivaren och personalgrupperna om att en samarbetsdelegation tillsätts i företaget eller dess permanenta regionenhet.

2. Samtidigt som delegationen tillsätts kommer man överens om vilka ärenden avsedda i samarbetslagen som delegationen i första hand skall behandla.

3. Utöver den utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen som utarbetas genom en dialog enligt samarbetslagen rekommenderas att delegationen eller arbetsgivaren och personalen gemensamt tre gånger om året på annat sätt behandlar förändringar som skett eller

förväntas ske inom de närmaste månaderna i fråga om antalet anställda och personalens art sedan föregående utredning givits.

Ifall behovet av att minska arbetskraften har behandlats i samband med genomgången av utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen, behövs inte ett separat samarbetsförfarande för permitteringar och uppsägningar som senare orsakas av åtgärder som beaktats i planerna och kräver samarbetsförfarande.

4. För de frågor som enligt detta avtal behandlas av delegationen iakttas inte tiden för förhandlingsframställning på fem dagar enligt 19 § 2 mom. i samarbetslagen och 26 § inom byggnadsbranschen.

3 §

Samarbetsorgan för arbetarskyddet

1. I företaget eller dess permanenta regionenhet inom vilken företaget normalt har minst två arbetsplatser, kan en centralkommitté för arbetarskyddet tillsättas.

Centralkommittén för arbetarskyddet behandlar bl.a. följande ärenden som är gemensamma för företagets arbetsplatser och framlägger förslag angående dem:

- arbetarskydd, förebyggande av olyckor och hälsorisker samt arbetsinstruktion
- information som gäller arbetarskyddssamarbete
- samutbildning som gäller arbetarskydd enligt utbildningsavtalen
- planering av verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan samt uppföljning av dess genomförande i samarbete med företagshälsovårdspersonalen
- frågor som gäller psykiskt välbefinnande, trivsel i arbetet samt rusmedelsmissbruk och vårdhänvisning.

Om tillsättandet av samarbetsorgan på arbetsplatsen som främjar arbetarskyddet avtalas lokalt på ett ändamålsenligt sätt. Om man inte kommit överens om något annat, består arbetsplatsens arbetarskyddskommission av arbetarskyddschefen, arbetarskyddsfullmäktigen, första vice fullmäktigen samt funktionärernas arbetarskyddsfullmäktig, om en sådan valts.

4 §

Personalens representanter i samarbetsorganen

1. Samarbetsdelegationen

1. Om delegationens sammansättning avtalas lokalt. Antalet arbetsgivarens representanter är i delegationen högst hälften av det totala antalet representanter för olika personalgrupper.

2. Arbetstagarnas representanter är de representanter som huvudförtroendemännen och arbetarskyddsfullmäktige inom delegationens verksamhetsområde bland sig valt och deras suppleanter. Som representant för de tekniska funktionärerna fungerar förbindelsemännen och som representant för industritjänstemännen deras förtroendeman. Suppleanter är de suppleanter som valts för dem. De högre tjänstemännen väljer sin representant bland sig och en suppleant för honom eller henne.

2. Centralkommittén för arbetarskyddet

Till centralkommittén för arbetarskyddet hör som representanter för arbetstagarna företagets eller ifrågavarande regionenhets arbetarskyddsfullmäktig och hans eller hennes suppleant, funktionärernas arbetarskyddsfullmäktig samt som arbetsgivarens representant arbetarskyddschefernas "kontaktman".

3. Val av personalgruppernas representanter

1. Mandatperioden för samarbetsdelegationen och centralkommittén för arbetarskyddet är två kalenderår.

2. Personalgruppernas representanter kan ingå i delegationen till utgången av mandatperioden, även om representanten skulle förlora sin ställning som förtroendeman, förbindelseman eller arbetarskyddsfullmäktig, om inte personalgruppen beslutar något annat.

3. Suppleanten träder i stället för den ordinarie representanten när dennes arbetsförhållande upphör eller om han eller hon är förhindrad att sköta representationen på grund av sjukdom, årssemester, researbete/arbetsresa som förordnats av arbetsgivaren eller av någon annan dylik orsak. Om också suppleantens arbetsförhållande upphör under delegationens mandatperiod, har behöriga personalgrupp rätt att välja en ny medlem och suppleant för delegationens återstående mandatperiod.

5 §

Sammanslagning av samarbetsdelegationen och centralkommittén för arbetarskyddet

1. Lokalt kan överenskommas om att samma delegation sköter såväl de i samarbetslagen avsedda som de till centralkommittén för arbetarskyddet hörande samarbetsärendena. I ett sådant fall skall till arbetstagarnas representanter i delegationen väljas både förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktige.

6 §

Konstituering och möten

I fråga om samarbetsdelegationens och centralkommitténs för arbetarskyddet konstituering och sammanträden iakttas följande tillvägagångssätt, om inte arbetsgivaren och representanterna för de anställda gemensamt kommer överens om något annat:

1. Delegationen och centralkommittén väljer inom sig för ett kalenderår ordförande och vice ordförande, av vilka den ena företräder arbetsgivaren och den andra de anställda. Detta arrangemang byts om turvis varje år. Arbetsgivaren tillhandahåller en sekreterare som inte är medlem av delegationen/centralkommittén.

2. Arbetsgivaren skall sammankalla delegationen och centralkommittén vid behov och åtminstone fyra gånger om året. Delegationen eller centralkommittén skall dessutom sammankallas, om en personalgrupp eller $\frac{1}{4}$ av medlemmarna föreslagit det för ett ärende som de på förhand anmält och som hör till de ärenden som skall behandlas av delegationen/centralkommittén. Arbetsgivaren uppgör en föredragningslista för mötet. En representant för en personalgrupp kan ta initiativ till behandlingen av ett ärende i delegationen. Möteskallelsen jämte föredragningslista tillställs medlemmarna i så god tid att de har tillräckligt med tid att förbereda sig för mötet.

3. Sekreteraren skriver ett protokoll över delegationens/centralkommitténs möte, som undertecknas av sekreteraren och justeras av två representanter som varit närvarande vid mötet.

7 §
Giltighet

Detta avtal träder i kraft 1.3.2022 och gäller tills vidare. Avtalet kan sägas upp med en (1) månaders uppsägningstid att upphöra samtidigt med kollektivavtalet.

Helsingfors den 28 februari 2022

HEMBYGGNADSINDUSTRIN rf

BYGGNADSFÖRBUNDET rf

TJÄNSTEMANNAUNIONEN TU rf

DE HÖGRE TJÄNSTEMÄNNEN YTN rf

AVTAL OM UPPBÖRDEN AV FACKFÖRENINGSAVGIFTER

De undertecknade organisationerna har avtalat om följande gällande uppbörd av fackföreningsavgifter:

1 §

Uppbörd av medlemsavgift

Arbetsgivaren uppbär medlemsavgifter till fackföreningar per löneperiod eller månad. Man kan lokalt avtala om att medlemsavgiften uppbärs på förhand varje kvartal, halvår eller att hela årets medlemsavgiften tas ut på en gång.

Vid uppbörd av medlemsavgifter ska Byggnadsförbundets avtal om uttagande av medlemsavgifter iakttas.

Arbetsgivaren tar inte ut någon medlemsavgift om ingen skyldighet att betala lön råder under lönebetalningsperioden. Arbetstagaren själv ansvarar i sista hand för att den årliga medlemsavgiften betalas enligt det belopp som krävs.

Om uppbörden av avgift upphör ska Byggnadsförbundet meddelas om detta.

2 §

Redovisning och utredning av medlemsavgiften

Medlemsavgiften redovisas för företagets löneadministration på det sätt som anses vara bäst varje löneperiod eller månad. Redovisningen kan också göras på förhand varje kvartal, halvår eller år.

Redovisningen betalas till Byggnadsförbundets konto för medlemsavgifter.

Arbetsgivaren skickar till Byggnadsförbundet en medlemsspecifik utredning av de medlemsavgifter som tagits ut. Utredningen lämnas in varje månad eller kvartal.

Om man lokalt har avtalat annat om uppbörden, ska en utredning lämnas in så snart som möjligt efter uppbörden.

3 § Medlemsavgiftens belopp

Byggnadsförbundet rf meddelar varje år en månad före uppbördsårets början Husbyggnadsindustrin rf medlemsavgiftens belopp.

Detta avtal träder i kraft 1.3.2022 och gäller tills vidare. Detta avtal kan sägas upp med en (1) månads uppsägningstid att upphöra samtidigt som kollektivavtalet.

Helsingfors den 28 februari 2022

HEMBYGGNADSINDUSTRIN RF

BYGGNADSFÖRBUNDET RF

ACKORDSPRISSÄTTNING FÖR BYGGBRANSCHEN 2022–2024

ACKORDSPRISSÄTTNING

Ackordspriserna för enhetsprisackorden bestäms på basis av de ackordsprissättningar som ingår i detta avtal. Prissättning som är i bruk vid specifika företag kan ersättas med dessa minimipriser, dock endast när man gemensamt avtalar om det vid företaget i fråga. Avtalsparten på arbetstagarsidan är de arbetslag som utför ackordsarbete. När man avtalar om ackordsarbete ska arbetsgivaren och arbetstagarna tillsammans konstatera väsentliga frågor som påverkar avtalets innehåll. När ett avtal ingås ska man uttryckligen konstatera vilken prissättningsgrund som används samt med ändamålsenlig noggrannhet presentera eventuella avvikelser från ursprungsläget, arbetets innehåll samt hur en eventuell påverkan av arbetsförhållandena på arbetsprestationen har beaktats.

Blanketter för arbetsavtal för ackordsarbete och ackordsräknare finns på adressen <http://www.mittaviiva.fi/teslaskin>.

FORMARBETE

Utgångsläge

Underliggande konstruktioner och grunden är klara, precisionsmätta och granskade. Material och arbetsredskap finns på arbetsplatsen och är redo att användas. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Formarbete: Flyttning av material och maskiner för arbetet, mätning av mätlinjer för formar, montering och stöd.

Helhet: Arbetet omfattar utöver innehållet av monteringsarbetet även mätning av mätpunkter på arbetsplatsen, rivning av formar, rengöring av formmaterial, sortering och lagring.

Arbetsssäkerhetsuppgifter i anslutning till ackordet avtalas separat. Att arbetet kan utföras säkert tryggas i första hand genom konstruktionsåtgärder och om detta inte är möjligt undviks fallrisken med hjälp av personskydd i form av selar eller liknande.

När ackordet prissätts ska man beakta bland annat ställningar, arbetsplattformar, vädarskydd, fallskydd, personliftar, lyftanordningar, genomförande och förhållanden.

Slutläge

Formarbete: Formarna är monterade och stödda enligt planerna. Arbetet är granskat.

Helhet: Utöver formarbetet har formarna rivits, formmaterialet rengjorts, sorterats och lagrats. Arbetet är granskat. Omfattar inte försättande av formutrustning i transportskick.

Definitioner av mätningar

Formarbetet mäts i vertikala konstruktioner som betongens kontaktyta i m² eller antalet byggnadsdelar och i horisontella konstruktioner som formen i m².

I vertikala konstruktioner räknas inte öppningar bort. Dörr- och gavelstoppare och stöd för öppningar på samma sätt som fönster avtalas separat från fall till fall.

Övrigt

Pilastrar i väggar, L-balkar, trappor, utskjutande delar, välvda ytor, ursparningar i grundens sockel etc. prissätts separat från fall till fall.

Genomföringar och formar för utrymmesreservering, vidhäftnings- och svetsstycken samt formar för vidhäftningsjärn som ska mätas prissätts separat.

Högt belägna formkonstruktioner (h > 6 m) prissätts separat.

Utrustning i skyddsrum avtalas separat.

Förhållanden

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt.

Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för formarbete.

BRÄDFORMSARBETEN

	Montering	Helhet
Brädformsarbete för kontinuerlig grundsula	8,77 €/m ² 0,39 arbetstagartimme/ m ²	13,85 €/m ² 0,62 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för pelarfundament	8,77 €/m ² 0,39 arbetstagartimme/ m ²	13,85 €/m ² 0,62 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för pelarfundament, storlek ≤ 900x900, h ≤ 600	9,98 €/st. 0,45 arbetstagartimme/st.	15,06 €/m ² 0,68 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för grundmurar	6,00 €/m ² 0,27 arbetstagartimme/ m ²	11,54 €/m ² 0,52 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för väggar		
– höjd < 3 m	5,54 €/m ² 0,27 arbetstagartimme/ m ²	11,30 €/m ² 0,51 arbetstagartimme/ m ²
– höjd ≥ 3 m	7,47 €/m ² 0,34 arbetstagartimme/ m ²	13,26 €/m ² 0,58 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för pelare		
– höjd < 3 m	8,08 €/m ² 0,36 arbetstagartimme/ m ²	13,85 €/m ² 0,62 arbetstagartimme/ m ²
– höjd 3...6 m	10,57 €/m ² 0,48 arbetstagartimme/ m ²	16,37 €/m ² 0,74 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för runda pelare	11,47 €/m ² 0,52 arbetstagartimme/ m ²	17,27 €/m ² 0,78 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för balkar	8,08 €/m ² 0,36 arbetstagartimme/ m ²	13,85 €/m ² 0,62 arbetstagartimme/ m ²
Formarbete för högt belägna balkar (3...6 m)	10,57 €/m ² 0,48 arbetstagartimme/ m ²	16,37 €/m ² 0,74 arbetstagartimme/ m ²
Brädformsarbete för plattor	7,38 €/m ² 0,36 arbetstagartimme/ m ²	13,38 €/m ² 0,60 arbetstagartimme/ m ²
Formarbete för högt belägna plattor (3...6 m)	11,05€/m ² 0,50 arbetstagartimme/ m ²	16,85€/m ² 0,76 arbetstagartimme/ m ²

SKIVFORMSARBETEN

Skivformsarbete för kontinuerlig grundsula	6,47 €/m ² 0,29 arbetstagartimme/ m ²	10,39 €/m ² 0,47 arbetstagartimme/ m ²
Skivformsarbete för pelarfundament	6,47 €/m ² 0,29 arbetstagartimme/ m ²	10,39 €/m ² 0,47 arbetstagartimme/ m ²
Skivformsarbete för pelarfundament, storlek ≤ 900x900	8,19 €/st. 0,37 arbetstagartimme/st.	13,98 €/m ² 0,62 arbetstagartimme/ m ²
Skivformsarbete för grundmur	5,30 €/m ² 0,24 arbetstagartimme/ m ²	11,08 €/m ² 0,50 arbetstagartimme/ m ²

UR

Skivformsarbete för väggar

– höjd < 3 m

5,07€/m²,23 arbetstagartimme/ m² 10,85€/m²,49 arbetstagartimme/ m²

– höjd ≥ 3 m

6,75€/m²,30 arbetstagartimme/ m² 12,54€/m²,56 arbetstagartimme/ m²**Skivformsarbete för pelare**

– höjd < 3 m

6,47€/m²,29 arbetstagartimme/ m² 12,69€/m²,57 arbetstagartimme/ m²

– höjd 3...6 m

8,91€/m²,40 arbetstagartimme/ m² 15,18€/m²,68 arbetstagartimme/ m²**Skivformsarbete för balkar**

Formarbete för högt belägna balkar (3...6 m)

5,77€/m²,26 arbetstagartimme/ m² 11,54€/m²,52 arbetstagartimme/ m²**Skivformsarbete för plattor**

Formarbete för högt belägna plattor (3...6 m)

8,55€/m²,38 arbetstagartimme/ m² 14,80€/m²,64 arbetstagartimme/ m²5,77€/m²,26 arbetstagartimme/ m² 12,24€/m²,55 arbetstagartimme/ m²**SYSTEMFORMSARBETE****Systemformsarbete för väggar och grundmurar**

– höjd < 3 m

4,62€/m²,21 arbetstagartimme/ m² 6,92€/m²,31 arbetstagartimme/ m²

– höjd ≥ 3 m

6,27€/m²,28 arbetstagartimme/ m² 10,66€/m²,38 arbetstagartimme/ m²**Systemformsarbete för pelare**

– höjd < 3 m

27,70 €/st.1,24 arbetstagartimme/st. 46,16 €/st.2,07 arbetstagartimme/st.

– höjd 3...6 m

29,70 €/st.1,34 arbetstagartimme/st. 48,16 €/st.2,17 arbetstagartimme/st.

Formarbete för pelare, glasfiberform

20,77 €/st.0,93 arbetstagartimme/st. 30,01 €/st.1,34 arbetstagartimme/st.

Formarbete för plattor4,16€/m²,19 arbetstagartimme/ m² 7,38€/m²,33 arbetstagartimme/ m²**Formarbete för högt belägna plattor (3...6 m)**6,51€/m²,29 arbetstagartimme/ m² 10,90€/m²,43 arbetstagartimme/ m²**Formarbete för balkars kassetter**6,47€/m²,29 arbetstagartimme/ m² 10,85€/m²,49 arbetstagartimme/ m²**Formarbete för högt belägna balkar (3...6 m)**8,96€/m²,40 arbetstagartimme/ m² 13,38€/m²,60 arbetstagartimme/ m²**Formarbete i skyddsrum**7,38€/m²,33 arbetstagartimme/ m² 10,61€/m²,48 arbetstagartimme/ m²

STORFORMSARBETE FÖR VÄGGAR HELHET

Storformsarbeten för väggar

3,00€/m²0,13 arbetstagartimme/ m²

Specialstorformsarbeten för väggar

4,61€/m²0,21 arbetstagartimme/ m²**HÖRN- OCH BORDSFORMSARBETE HELHET**

Hörnformsarbete för väggar och plattor

2,78€/m²0,12 arbetstagartimme/ m²

Bordsformsarbeten för plattor

3,46€/m²0,16 arbetstagartimme/ m²

ELEMENTARBETEN

Utgångsläge

Grunden är färdig för elementarbete. Elementen finns på ett transportfordon eller i ett mellanlager. En lyftanordning har dimensionerats för arbetsplatsen för montering av elementen. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Montering: Flyttning av material och maskiner för arbetet, mätning av element samt montering och stöd av element.

Helhet: Arbetet omfattar utöver innehållet av monteringsarbetet fästningar, brädningar med plugg, lödfogar, gjutning av fogar och till dem hörande rivningsarbeten av formbrädningar.

Arbetssäkerhetsuppgifter i anslutning till ackordet avtalas separat. Att arbetet kan utföras säkert tryggas i första hand genom konstruktionsåtgärder och om detta inte är möjligt undviks fallrisken med hjälp av personskydd i form av selar eller liknande.

När ackordet prissätts ska man beakta bland annat ställningar, arbetsplattformar, väderskydd, fallskydd, personliftar, lyftanordningar, genomförande och förhållanden.

Slutläge

Montering: Elementen har monterats planenligt.

Helhet: Montering är gjord och elementens fästningar, lödfogar och foggjutningar har gjorts.

Definitioner av mätningar

Elementarbetet mäts styckevis. 0...120 mm breda lödfogar ingår i helhetens priser. 120...450 mm breda lödfogar till särskilt pris. Bredare än 450 mm prissätts separat för varje objekt.

Övrigt

Ackordsprislistan gäller byggnader med mindre än tio våningar.

Annat arbete i anslutning till monteringsarbetet såsom sektionsgjutningar och lödfogar (bredd > 450 mm) eller buntlyft ska avtalas separat för varje objekt.

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt.

Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för elementarbete.

GRUNDELEMENTARBETE

	Montering				Helhet		
Grundsula och kantelement, montering	41,53	€/st.	1,86	arbetstagartimme/st.			
Sockelelement, montering	27,70	€/st.	1,24	arbetstagartimme/st.	50,78	€/st.	2,28 arbetstagartimme/st
Väggelement mot marktryck	33,16	€/st.	1,50	arbetstagartimme/st.			

HÅLBJÄLKLAGSARBETE

Montering av hålbjälklag, medelstor 1,2 x 14 m, vikt 3...8 t	10,61	€/st.	0,48	arbetstagartimme/st.	18,93	€/st.	0,85 arbetstagartimme/st
Armering av hålbjälklag	3,17	€/st.	0,15	arbetstagartimme/st.			

ARBETE MED SUPERSLAB-PLATTOR

Montering av superslab, medelstor 2 x 9 m, vikt 8 t	15,28	€/st.	0,70	arbetstagartimme/st.	22,92	€/st.	1,05 arbetstagartimme/st
Armering, när plattans medelstorlek är 2 x 9 m	3,27	€/st.	0,15	arbetstagartimme/st.			
Umpirautaisten nostolenkkien poisto ei kuulu hintaan.							

TT-DÄCKARBETE

Montering av TT-däck, 2,4 x 10 m, vikt < 8 t	14,36	€/st.	0,65	arbetstagartimme/st.			
Montering av TT-däck, 2,4 x 15 m, vikt 8...16 t	17,69	€/st.	0,80	arbetstagartimme/st.			
Montering av TT-däck, . . 3 x 17 m, vikt 16...24 t	24,32	€/st.	1,10	arbetstagartimme/st.			

PELARELEMENTARBETE, BETONG

Montering och fästning, < 3 t svetsfog	35,09	€/st.	1,57	arbetstagartimme/st.			
Montering och fästning, < 3 t, bultfog och lödfog	27,01	€/st.	1,21	arbetstagartimme/st.			
Montering och fästning, 3...8 t, svetsfog	36,23	€/st.	1,62	arbetstagartimme/st.			
Montering och fästning, 3...8 t, bultfog och lödfog	31,62	€/st.	1,42	arbetstagartimme/st.			

PELARELEMENTARBETE, STÅL

Montering och fästning, svetsfog längd ≤ 6 m	30,30	€/st.	1,37	arbetstagartimme/st.			
Montering och fästning, bultfog längd ≤ 6 m	23,84	€/st.	1,08	arbetstagartimme/st.			

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

VÄGGELEMENTARBETE

Mellanväggselement, montering	31,16	€/st.	1,40	arbetstagartimme/st.	40,39	€/st.	1,81	arbetstagartimme/st.
Sandwich-ruta-ytterväggselement, montering	34,62	€/st.	1,55	arbetstagartimme/st.	43,84	€/st.	1,97	arbetstagartimme/st.
Bandytterväggselement, montering	27,61	€/st.	1,25	arbetstagartimme/st.	37,29	€/st.	1,67	arbetstagartimme/st.
Formytterväggselement, montering	32,08	€/st.	1,45	arbetstagartimme/st.	41,47	€/st.	1,86	arbetstagartimme/st.
Element över 6 meter långa och/ eller över 4,5 meter höga som behöver minst tre elementstöd avtalas separat.								

GIJTNINGAR I ANSLUTNING TILL ELEMENTARBETEN

Brädning med plugg, gjutning av fog och rivning av brädning	9,23	€/st.	0,41	arbetstagartimme/st.
Pumpning av vertikal fog, brädning och rivning av brädning	5,77	€/st.	0,26	arbetstagartimme/st.
Fogning av hålbjälklag genom pumpning	2,68	€/st.	0,12	arbetstagartimme/st.

BALKELEMENTARBETE

Montering av betongbalk på stöd	18,46	€/st.	0,83	arbetstagartimme/st.	27,70	€/st.	1,24	arbetstagartimme/st.
Lödfog separat	9,23	€/st.	0,41	arbetstagartimme/st.				
Montering av stålbalk på stöd	19,90	€/st.	0,90	arbetstagartimme/st.				
Fastsvetsning av stålbalk	23,24	€/st.	1,05	arbetstagartimme/st.				

TRAPPELEMENTARBETE

Trapplopp, montering	25,38	€/st.	1,14	arbetstagartimme/st.	27,70	€/st.	1,24	arbetstagartimme/st.
Vilplan, montering	16,16	€/st.	0,72	arbetstagartimme/st.	25,38	€/st.	1,14	arbetstagartimme/st.
Spiraltrappa, montering	46,85	€/st.	2,10	arbetstagartimme/st.				
Lödfog separat	6,92	€/st.	0,31	arbetstagartimme/st.				

BALKONGELEMENTARBETE

Balkongplatta, montering	25,38	€/st.	1,14	arbetstagartimme/st.	34,62	€/st.	1,55	arbetstagartimme/st.
Balkongkarm, montering	36,93	€/st.	1,66	arbetstagartimme/st.	46,16	€/st.	2,07	arbetstagartimme/st.
Lödfog	9,23	€/st.	0,41	arbetstagartimme/st.				

LUFTKANALSELEMENTARBETE

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

Montering av luftkanalselement	20,59	€/st.	0,95 arbetstagartimme/st.	29,42	€/st.	1,35 arbetstagartimme/st.
Över 10 h montering av element i anknötning till luftkanal avtalas separat						
SCHAKTELEMENTARBETE						
Hisschakt (3 sidor), montering	40,39	€/st.	1,81 arbetstagartimme/st.	50,78	€/st.	2,28 arbetstagartimme/st.
Hisschaktets karm, montering	36,93	€/st.	1,66 arbetstagartimme/st.	46,16	€/st.	2,07 arbetstagartimme/st.
Lödfog	6,92	€/st.	0,31 arbetstagartimme/st.			
VOLYMELEMENT						
Volymelement, montering	27,70	€/st.	1,24 arbetstagartimme/st.	39,24	€/st.	1,76 arbetstagartimme/st.
Lödfog	11,54	€/st.	0,52 arbetstagartimme/st.			
TRÄELEMENTARBETE						
- längd ≤ 4 500 mm, YTTERVÄGGAR	25,38	€/st.	1,14 arbetstagartimme/st.			
- längd > 4 500 mm, YTTERVÄGGAR	30,01	€/st.	1,34 arbetstagartimme/st.			
- längd ≤ 4 500 mm, MELLANVÄGGAR	20,77	€/st.	0,93 arbetstagartimme/st.			
- längd > 4 500 mm, MELLANVÄGGAR	25,38	€/st.	1,14 arbetstagartimme/st.			
STÅLELEMENTARBETE						
Sandwich-element	17,69	€/st.	0,80 arbetstagartimme/st.			
SAMVERKANSKONSTRUKTIONER						
Samverkansplattarbete (betongering separat)	3,34	€/m ²	0,15 arbetstagartimme/ m ²			
Samverkansplattarbete för högt belägna plattor (3...6 m)	4,90	€/m ²	0,22 arbetstagartimme/ m ²			
Formplattarbete (betongering separat)	2,69	€/m ²	0,12 arbetstagartimme/ m ²			
Formplattarbete för högt belägna plattor (3...6 m)	4,01	€/m ²	0,18 arbetstagartimme/ m ²			

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

BETONGERINGSARBETEN

Utgångsläge

Form- och armeringsarbetena är gjorda. Utrymmesreserveringar och rördragningar har gjorts. Formarna är rena och ställningar som behövs för betongeringen finns på arbetsstället. Arbetsredskap som behövs finns på arbetsplatsen och är redo att användas. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Betongering: flyttning av material och maskiner som hör till arbetet, skydd under arbetet samt betongering med pump, valvbask eller transportband, tätning av betong, yttjämning, städning av arbetsstället, flytt och lagring av materiel.

Arbetsssäkerhetsuppgifter i anslutning till ackordet avtalas separat. Att arbetet kan utföras säkert tryggas i första hand genom konstruktionsåtgärder och om detta inte är möjligt undviks fallrisken med hjälp av personskydd i form av selar eller liknande.

När ackordet prissätts ska man beakta bland annat ställningar, arbetsplattformar, fallskydd, personliftar, lyftanordningar, genomförande och förhållanden.

Slutläge

Betongeringen har gjorts. Materiel har rengjorts och flyttats till mellanlager. Arbetet är granskat.

Montering av vidhäftningar avtalas separat.

Definitioner av mätningar

Betongeringsarbete mäts enligt gjutningar i kubik.

Övrigt

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt.

Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för betongering.

BETONGERING AV GRUNDSULA OCH LÅGA (≤ 800 mm) GRUNDMURAR

betongering med pump, $h \leq 800$ mm	5,77€/m ³ 0,26 arbetstagartimme/ m ³
betongering med valvbask och transportband, $h \leq 800$ mm	6,47€/m ³ 0,29 arbetstagartimme/ m ³

BETONGERING AV VÄGGAR OCH HÖGA (800 mm $< h \leq 3\,300$ mm) GRUNDMURAR

betongering med pump, 800 mm $< h \leq 3\,300$ mm	7,61€/m ³ 0,34 arbetstagartimme/ m ³
betongering med valvbask och transportband, 800 mm $< h \leq 3\,300$ mm	7,85€/m ³ 0,35 arbetstagartimme/ m ³

BETONGERING AV HÖGA ($\geq 3\,300$ mm) VÄGGAR

betongering med valvbask, $> 3\,300$ mm	8,91€/m ³ 0,40 arbetstagartimme/ m ³
---	--

BETONGERING AV PELARE

Betongering av pelare med pump	10,61€/m ³ 0,48 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av pelare med valvbask	11,77€/m ³ 0,53 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av höga ($\geq 3\,300$ mm) pelare	14,28€/m ³ 0,65 arbetstagartimme/ m ³

BETONGERING AV BALKAR

Betongering av balkar med pump	5,77€/m ³ 0,26 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av balkar med valvbask	5,54€/m ³ 0,25 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av högt belägna ($\geq 3\,300$ mm) balkar	7,05€/m ³ 0,32 arbetstagartimme/ m ³

BETONGERING AV STÅLPELARE

Betongering av pelare med pump	9,00€/m ³ 0,40 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av pelare med valvbask	11,30€/m ³ 0,51 arbetstagartimme/ m ³

BETONGERING AV PLATTOR

Betongering av plattor med pump	4,62€/m ³ 0,21 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av plattor med valvbask	4,86€/m ³ 0,22 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av högt belägna ($\geq 3\,300$) plattor	6,22€/m ³ 0,28 arbetstagartimme/ m ³
Betongering av markfasta plattor	3,92€/m ³ 0,18 arbetstagartimme/ m ³

YTTERTAKARBETEN**Utgångsläge**

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

Underkonstruktionen är klar för yttertaketets trästomme. Trävirket kan flyttas till sina monteringsställena på arbetsplatsen och kan monteras. Yttertaketets takstolar finns på ett transportfordon eller i ett mellanlager. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Montering: Flyttning av material och maskiner för arbetet, mätning av konstruktioner, montering, fastsättning och stöd.

Helhet: Arbetet omfattar utöver innehållet av monteringsarbetet även mer omfattande hjälparbeten som ankommer på arbetsgruppen i anslutning till mätning, flyttning och städning som en del av det gemensamma ackordet.

Arbetssäkerhetsuppgifter i anslutning till ackordet avtalas separat. Att arbetet kan utföras säkert tryggas i första hand genom konstruktionsåtgärder och om detta inte är möjligt undviks fallrisken med hjälp av personskydd i form av selar eller liknande.

När ackordet prissätts ska man beakta bland annat ställningar, arbetsplattformar, fallskydd, personliftar, lyftanordningar, genomförande och förhållanden.

Arbeten för räcken har inte prissatts här.

Slutläge

Yttertaket överensstämmer med planerna. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Yttertaket mäts som yttertak i kvadratmeter, takskägg i löpmeter, takstolar och balkar styckvis samt takskäggets underliggande brädfodring i kvadratmeter.

Övrigt

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt. Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för yttertakarbete.

Takutrustning prissätts separat.

ARBETE MED YTTERTAKETS TRÄSTOMME

Montering av förtillverkade takstolar, spännvidd under 9 500 mm	0,47	arbetstagartimme/st.	10,39	€/st.
Montering av förtillverkade takstolar, spännvidd över 9 500 mm	0,57	arbetstagartimme/st.	12,69	€/st.
Montering av takbalkar	0,41	arbetstagartimme/st.	9,22	€/st.
Sluttande yttertak på platta, stomvirke 4–5 m/m ²	0,26	arbetstagartimme/m ²	5,76	€/m ²
Flackt yttertak på platta, stomvirke 4–5 m/m ²	0,32	arbetstagartimme/m ²	6,92	€/m ²
När monteringen görs på bärande väggar eller balkar				
– inget bärande översta bjälklag, tillägg 20 %				

TAKUNDERBYGGNAD

glesbrädning k200	0,10	arbetstagartimme/m ²	2,31	€/m ²
råspont, brädor	0,17	arbetstagartimme/m ²	3,69	€/m ²
råspont, spontade brädor	0,19	arbetstagartimme/m ²	4,15	€/m ²
läkt k 300...400 (t.ex. tegeltak)	0,12	arbetstagartimme/m ²	2,78	€/m ²
montering av takfaner	0,14	arbetstagartimme/m ²	3,10	€/m ²
undertak och ströläkt	0,06	arbetstagartimme/m ²	1,38	€/m ²

YTTERTAKKONSTRUKTIONER, HELHET

Takstolar, undertak och ströläkt	0,26	arbetstagartimme/m ²	5,74	€/m ²
Takstolar, undertak och ströläkt, bärläkt	0,34	arbetstagartimme/m ²	7,52	€/m ²
Sluttande yttertak på platta, glesbrädning, undertak	0,42	arbetstagartimme/m ²	9,45	€/m ²
Flackt yttertak på platta, råspont, spontade brädor	0,51	arbetstagartimme/m ²	11,06	€/m ²
Sluttande yttertak på platta, takfaner	0,40	arbetstagartimme/m ²	8,86	€/m ²

TAKSKÄGGSKONSTRUKTIONER

– stomme för gaveltakskägg	0,17	arbetstagartimme/lm	3,69	€/lm
– hängbräda 1 st.	0,12	arbetstagartimme/lm	2,78	€/lm
– hängbräda 2 st.	0,19	arbetstagartimme/lm	3,86	€/lm
– sluten takfot, gavel	0,58	arbetstagartimme/lm	12,78	€/lm
– sluten takfot, långsida	0,45	arbetstagartimme/lm	9,98	€/lm

MELLANVÄGGSARBETEN

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

Utgångsläge

Underkonstruktionen är färdig för mellanväggsarbete. Materialen finns på våningen på 15 meters avstånd från monteringsplatsen. Vägglinjerna har märkts ut på arbetsstället. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Montering: Flyttning av material i anslutning till arbetet till monteringsplatsen, mätning, montering, fastsättning som ingår i arbetet. Arbetet omfattar att montera vanliga fästunderlag i stommen och göra genomföringar i skivor.

Slutläge

Mellanväggarna överensstämmer med planerna. Avfall som uppstått i samband med arbetet har samlats i ett avfallskärl i närheten av arbetsstället. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Mellanväggsarbete mäts som mellanväggar i kvadratmeter; öppningar mindre än 3 m² räknas inte bort. Prissättningen gäller när rums- och skivhöjden är < 2 800 mm. Prissättning för luftkanaler för ventilation etc. avtalas separat.

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

Mätning och märkning av linjer för mellanväggar0,03 arbetstagartimme/ m² 0,65€/m²Trästomme k600, isolering och skivsättning 0,35 arbetstagartimme/ m² 7,85€/m²Trästomme k300...k400, isolering och skivsättning 0,38 arbetstagartimme/ m² 8,55€/m²Trästomme k600, isolering och dubbla skivor 0,47 arbetstagartimme/ m² 10,39€/m²Trästomme k600, skivsättning 0,31 arbetstagartimme/ m² 6,92€/m²Metallstomme k450...k600, isolering och skivsättning 0,32 arbetstagartimme/ m² 7,15€/m²Metallstomme k300...k400, isolering och skivsättning 0,35 arbetstagartimme/ m² 7,85€/m²Metallstomme k450...k600, isolering och dubbla skivor 0,43 arbetstagartimme/ m² 9,70€/m²Metallstomme k450...k600, skivsättning 0,28 arbetstagartimme/ m² 6,24€/m²Förhöjning per skiwarv vid montering av specialhård gipsskiva 0,01 arbetstagartimme/ m² 0,23€/m²Förhöjning per skiwarv vid montering av cementbaserad cellulosaskiva 0,03 arbetstagartimme/ m² 0,69€/m²Förhöjning per skiwarv vid montering av brandgipsskiva (15 - 18 mm) 0,02 arbetstagartimme/ m² 0,45€/m²Förhöjning per skiwarv vid montering av särskilt stark (Habito) gipsskiva 0,03 arbetstagartimme/ m² 0,56€/m²Förhöjning per skiwarv vid montering av fanerskiva 0,03 arbetstagartimme/ m² 0,67€/m²

Väliseinätyön kokonaishintaa korotetaan 10%, kun käytössä on liimattava ala- tai yläranka.

INNERTAK, vid små innertak < 8 m² som hör till mellanväggsackordetTrästomme 0,35 arbetstagartimme/ m² 8,08€/m²Metallstomme 0,25 arbetstagartimme/ m² 4,63€/m²Skivsättning, gipsskiva, fastsättning med skruv, ska spacklas 0,20 arbetstagartimme/ m² 3,46€/m²

Kornisch, höjd < 600 mm 0,25 arbetstagartimme/lm 4,63 €/lm

UR

INNERTAK

Utgångsläge

Utrymmet är klart för montering av innertak. Materialen finns på våningen på 15 meters avstånd från monteringsplatsen. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Montering: Flyttning av material i anslutning till arbetet till monteringsplatsen, mätning, montering, fastsättning som ingår i arbetet.

Slutläge

Innertaket överensstämmer med planerna. Avfall som uppstått i samband med arbetet har samlats i ett avfallskärl i närheten av arbetsstället. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Mittausperusteena on mitta tehdyn kattoalueen reunasta reunaan valaisimia, valaisinnauhoja ja alle 1 m² aukkoja tai rakenneosia vähentämättä.

Liimatuissa katoissa, mikäli tehdään vain osa kattoja, mittaus suoritetaan levylukumäärän mukaan siten, että täysiksi mitataan yli ½-levyt ja puolikaslevyksi kaikki alle ½-levyt (esim. 600 x 1200 mm on täyslevy 0,72 m² ja 600 x 600 mm on puolikaslevy 0,36 m²).

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

Takets storlek	5 m² eller mer	under 5 m²
TYP AV TAK		
Metallpaneler		
Kiskokannatus avoraolla tai reunalistoin		
Umpipaneeli 100–150mm	6,41 €/m ²	7,97 €/m ²
Metallkassetter		
T-listakannatus 600x600	5,47 €/m ²	7,26 €/m ²
Kolmiokiskokannatus 600x600	6,61 €/m ²	8,31 €/m ²
Piilokiinnitteinen käytäväkasetti (hook-on)	4,48 €/m ²	
Verkkokatot		
Verkkokatto t-listoin 600x600	5,43 €/m ²	7,27 €/m ²
– gäller inte fastsättning med klämmor		
Ullskivor		
T-listakannatus 600x600	5,05 €/m ²	6,45 €/m ²
T-listakannatus 600x1200	4,46 €/m ²	5,78 €/m ²
– avattavat piilokannatuslevyt sovittava erikseen		
Liimattavat avoraolla 600x1200	2,50 €/m ²	2,99 €/m ²
Liimattavat avoraolla 600x600	3,04 €/m ²	3,51 €/m ²
Gipsskivor		
T-listakannatus 600x600	5,26 €/m ²	7,03 €/m ²
T-listakannatus 600x1200	4,74 €/m ²	6,71 €/m ²
– piilokannatus levyt sovittava erikseen		
Ruuvattu yksilevyrakenteinen kipsilevy k400	8,04 €/m ²	11,14 €/m ²

Preciseringar

Katon perushintaan sisältyvät koolaus, levytys, reunalistoitus, levyjen pituusleikkaus ja normaali varaus seinänvierellä. Paneelien ja säleiden poikkileikkaus maksetaan, mikäli paneelit on tilattu johonkin määrämittaan tai mittavirheen vuoksi ylipitkinä. Kaarevista leikkauksista sovitaan erikseen työmaalla, ei kuitenkaan, mikäli niistä maksetaan jo reikähinta.

Yli 500 m² yhtenäisissä tiloissa sovitaan hinnat erikseen. Samoin menetellään, mikäli rakenne on hinnastossa tarkoitettua rakennetta edullisempi tai vaikeampi. Mikäli työskentelyolosuhteet ns. korkeissa tiloissa telineiden tai pudotuskorkeuden osalta poikkeavat oleellisesti tavanomaisesta, sovitaan hinnat erikseen. Alakattotöiden perushinnat eivät sisällä haittoja. Haitoista tulee sopia kirjallisesti erikseen.

MONTERING AV TRÄFÖNSTER OCH -DÖRRAR

Utgångsläge

Underkonstruktionen är klar för montering av träfönster och -dörrar. Materialen finns på våningen på 15 meters avstånd från monteringsplatsen i fabriksförpackningarna redo att flyttas till monteringsplatsen. Material vars vikt förutsätter flera än en montör eller lyft- och förflyttningsutrustning finns bredvid monteringsöppningar. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Montering: Flytt av material i anslutning till arbetet till monteringsplatsen, lossning av fönster- och dörrpaket, montering, inpassning och fästning av fönster och dörrar. Montering av fönster och dörrar, vars storlek och vikt förutsätter fler än en montör eller lyft- och förflyttningsutrustning avtalas separat.

Slutläge

Fönster och dörrar överensstämmer med planerna. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Monteringsarbetet av träfönster och -dörrar mäts styckewis.

MONTERING AV DÖRRAR

Montering av ytterdörr	0,95arbetstagartimme/st.	21,22€/st.
Montering av tvådelad ytterdörr	1,05arbetstagartimme/st.	23,39€/st.
Montering av balkongdörr och lägenhetsdörr i trapphus	0,95arbetstagartimme/st.	21,22€/st.
Montering av dubbel balkongdörr eller dubbel lägenhetsdörr i trapphus	1,05arbetstagartimme/st.	23,39€/st.
Montering av ljudisolerad mellandörr	0,75arbetstagartimme/st.	16,61€/st.
Montering av mellandörr	0,57arbetstagartimme/st.	12,69€/st.
Montering av lagerdörr	0,70arbetstagartimme/st.	15,47€/st.
Montering av bastudörr	0,70arbetstagartimme/st.	15,47€/st.
Montering av tröskel	0,25arbetstagartimme/st.	5,26€/st.

Helhet (tätning och tätning med ull och/eller uretan) +15 %

Enhetspriserna för dörrar med dubbla karmar höjs med koefficienten 1,5

MONTERING AV FÖNSTER

≤ 12 M x 12 M, montering	0,63arbetstagartimme/st.	14,16€/st.
12M x 12M ... 15M x 18M, montering	0,79arbetstagartimme/st.	17,45€/st.
15M x 18M ... 20M x 20M	0,88arbetstagartimme/st.	19,42€/st.

montering av > 20M x 20 M och specialfönster avtalas alltid separat

Helhet (tätning och tätning med ull och/eller uretan) +15 %

YTTERVÄGGSARBETEN

Utgångsläge

Grunden är färdig för arbetet med trästommen. Materialen finns på våningen redo att flyttas till monteringsplatsen. Mätpunkter finns på arbetsstället. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Flyttning av material i anslutning till arbetet till monteringsplatsen samt mätningar i anslutning till arbetet. Arbetet med ytterväggens trästomme omfattar montering av bitumenmembran och trästomme, att göra öppningar, fästningar och stöd. Övrigt arbete i anslutning till arbetshelheten för trästommen är montering av fuktspärrplast, vindskyddsskivor, värmeisolering och skivor på insidan.

Fasadens brädfodring omfattar behövlig skålning och montering av fasadens brädfodring.

Arbets säkerhetsuppgifter i anslutning till ackordet avtalas separat. Att arbetet kan utföras säkert tryggas i första hand genom konstruktionsåtgärder och om detta inte är möjligt undviks fallrisken med hjälp av personskydd i form av selar eller liknande.

När ackordet prissätts ska man beakta bland annat ställningar, arbetsplattformar, fallskydd, personliftar, lyftanordningar, genomförande och förhållanden.

Helhet: Arbetet omfattar utöver innehållet av monteringsarbetet även mer omfattande hjälparbeten som ankommer på arbetsgruppen i anslutning till mätning, flyttning och städning som en del av det gemensamma ackordet.

Slutläge

Trästommen och övriga arbeten som hör till arbetshelheten för trästommen överensstämmer med planerna. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Arbetet med ytterväggens trästomme mäts som väggar i kvadratmeter; öppningar mindre än 6,0 m² räknas inte bort.

Prissättningen gäller byggnader med 1–3 våningar. Gäller inte höghus i trä.

Övrigt

Arbeten för ställningar och räcken har inte prissatts här.

ARBETEN I ANSLUTNING TILL TRÄSTOMMEN

Trästomme 150...200 mm	0,27 arbetstagartimme/ m ²	6,00€/m ²
Trästomme, korsskålning 125...175 + 50 mm	0,43 arbetstagartimme/ m ²	9,70€/m ²
Isolering k600, /m2/våning	0,05 arbetstagartimme/ m ²	1,15€/m ²
Vindskyddsskivsättning	0,11 arbetstagartimme/ m ²	2,54€/m ²
Fuktpärrplast	0,02 arbetstagartimme/ m ²	0,46€/m ²
Skivsättning på insidan, gipsskiva	0,12 arbetstagartimme/ m ²	2,78€/m ²
Faner- eller spånskiva	0,13 arbetstagartimme/ m ²	2,99€/m ²

HELHETER FÖR TRÄSTOMMEN

Yttervägg av trä, HELHET	0,58 arbetstagartimme/ m ²	12,93€/m ²
– vindskyddsskiva, stomme 198 mm, isolering, fuktpärr, gipsskiva		
Korsskålad yttervägg av trä, HELHET	0,80 arbetstagartimme/ m ²	17,77€/m ²
– vindskyddsskiva, stomme 175+50 mm, isolering, fuktpärr, gipsskiva		

FASADENS BRÄDFODRING

Enkel skålning	0,06 arbetstagartimme/ m ²	1,38€/m ²
Dubbel skålning	0,09 arbetstagartimme/ m ²	2,08€/m ²
Yttre beklädnad, spontade brädor	0,31 arbetstagartimme/ m ²	6,92€/m ²
Yttre beklädnad, lockpanel	0,52 arbetstagartimme/ m ²	11,54€/m ²

FASADBEKLÄDNADER, HELHET

Enkel skålning och spontade brädor, HELHET	0,38 arbetstagartimme/ m ²	8,55€/m ²
Enkel skålning och lockpanel, HELHET	0,59 arbetstagartimme/ m ²	13,16€/m ²
Dubbel skålning och spontade brädor, HELHET	0,41 arbetstagartimme/ m ²	9,22€/m ²
Dubbel skålning och lockpanel, HELHET	0,62 arbetstagartimme/ m ²	13,85€/m ²

TRÄARBETEN INOMHUS

Utgångsläge

Underkonstruktionen är färdig för beklädnadsarbete inomhus. Materialen finns på våningen redo att flyttas till monteringsplatsen. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Arbetsinnehåll

Flyttning av material i anslutning till arbetet till monteringsplatsen samt mätningar i anslutning till arbetet. Arbetet omfattar skålningar som hör till arbetshelheten, skivsättningar, träbeklädnader, listning, parkettläggning, innertakarbete och träarbeten i bastun.

Helhet

Arbetet omfattar utöver innehållet av monteringsarbetet även mer omfattande hjälparbeten som ankommer på arbetsgruppen i anslutning till mätning, flyttning och städning som en del av det gemensamma ackordet.

Slutläge

Beklädnadsarbetet inomhus överensstämmer med planerna. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Skivsättning och träbeklädnad mäts i kvadratmeter; öppningar mindre än 3,0 m² räknas inte bort.

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

SKÅLNING

Enkel	0,07 arbetstagartimme/ m ²	1,61 €/m ²
Dubbel	0,12 arbetstagartimme/ m ²	2,78 €/m ²

SKIVSÄTTNING FÖR GOLV

Tredubbel gipsskiva	0,23 arbetstagartimme/ m ²	5,07 €/m ²
Trägips-, faner och spånskiva	0,12 arbetstagartimme/ m ²	2,78 €/m ²
1 x skålning och skivsättning, 3 x gipsskiva, HELHET	0,31 arbetstagartimme/ m ²	6,92 €/m ²
2 x skålning och skivsättning, spånskiva eller faner, HELHET	0,26 arbetstagartimme/ m ²	5,76 €/m ²

SKIVSÄTTNING AV TAK INOMHUS

Gipsskiva	0,16 arbetstagartimme/ m ²	3,46 €/m ²
Trägips-, faner och spånskiva	0,21 arbetstagartimme/ m ²	4,63 €/m ²
1 x skålning och gipsskiva, HELHET	0,26 arbetstagartimme/ m ²	5,76 €/m ²
1 x skålning och faner- eller spånskiva, HELHET	0,31 arbetstagartimme/ m ²	6,92 €/m ²

TRÄBEKLÄDNAD INOMHUS

Vägg	0,41 arbetstagartimme/ m ²	9,22 €/m ²
Tak	0,47 arbetstagartimme/ m ²	10,39 €/m ²
1 x skålning och träbeklädnad av vägg, HELHET	0,52 arbetstagartimme/ m ²	11,54 €/m ²
1 x skålning och träbeklädnad av tak, HELHET	0,57 arbetstagartimme/ m ²	12,69 €/m ²

TRÄARBETEN I BASTU

Skålning av vägg 50 x 50...100 mm	0,06 arbetstagartimme/ m ²	1,39 €/m ²
Innertakets trästomme	0,41 arbetstagartimme/ m ²	9,22 €/m ²
Isolering / våning m2	0,05 arbetstagartimme/ m ²	1,15 €/m ²
Tättningsfolie	0,03 arbetstagartimme/ m ²	0,69 €/m ²
Luftspaltribba	0,07 arbetstagartimme/ m ²	1,61 €/m ²
Panel, vägg och tak	0,52 arbetstagartimme/ m ²	11,54 €/m ²
Montering av bastudörr	0,70 arbetstagartimme/st.	15,47 €/st.
Lave på en vägg, egen stomme	4,14 arbetstagartimme/bastu	92,31 €/bastu
Lave på två väggar, egen stomme	8,28 arbetstagartimme/bastu	184,65 €/bastu
Vid metallstomme dras 30 % av priset		
Träarbeten i bastu, ca 4 m ² inkl. lave, HELHET	24,83 arbetstagartimme/bastu	553,93 €/bastu

PLATTSÄTTNINGSGARBETEN

Arbetskelheten för vattenisolering

Utgångsläge

Underlaget är klart för vattenisoleringsarbete. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna. Rakheten och jämnheten av ytor motsvarar kraven i dokument. Montören har granskat och godkänt lutningen av golvet samt jämnheten av ytorna. Utrustningen, vatten och el finns tillgängliga på våningen eller i arbetsställets omedelbara närhet.

Arbetsinnehåll

I arbetet ingår behövlig grundning, vattenisolering två gånger, förstärkningsband och montering av förstärkningsdelar samt städning av avfall i ett kärl på våningen eller i arbetsställets omedelbara närhet.

Slutläge

Vattenisoleringsarbetet är slutfört. Tester enligt planerna har genomförts och provbitarna tagits och lagats. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Alla ytor som ska isoleras mäts och öppningar räknas bort.

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

VATTENISOLERING

applicering av fuktspärr eller primer en gång	0,52	€/m ²
applicering av fuktspärr eller primer en gång, golv över 50 m ²	0,40	€/m ²
applicering av fuktspärr två gånger	1,05	€/m ²
vattenisolering två gånger	1,96	€/m ²
vattenisolering två gånger, golv över 50 m ²	1,31	€/m ²
applicering av tvåkomponentsvattenisolering två gånger	2,41	€/m ²
montering av vinkelband, bredd max. 200 mm	1,32	€/lm
montering av golvbrunnens genomföringsstycke	1,39	€/st.
Görande av genomföringar	1,32	€/m ²
montering av tyg	1,57	€/m ²

Arbetskelhet för plattsättning

Utgångsläge

Underlaget är färdigt för plattsättning. Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna. Enhetligheten, rakheten och jämnheten av ytor motsvarar kraven i dokument. Montören har granskat och godkänt lutningen av golvet, jämnheten av ytorna samt vattenisoleringens enhetlighet. Utrustningen, vatten och el finns tillgängliga på våningen eller i arbetsställets omedelbara närhet.

Arbetsinnehåll

I arbetet ingår plattsättning, fogstrykning och tvätt av yta samt städning av avfall (t.ex. i ett kärl som arbetstagaren har med sig). I plattsättningen ingår tillverkning av bruk, behövliga skärningar av plattor, bormning av behövliga hål och plattsättning på karmar och poster samt städning av avfall i ett kärl på våningen eller i arbetsställets omedelbara närhet.

Slutläge

Plattsättningen och fogstrykningsarbetet är färdiga och ytorna rengjorda. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Samtliga ytor som ska plattsättas mäts och öppningar räknas bort.

Dammhantering

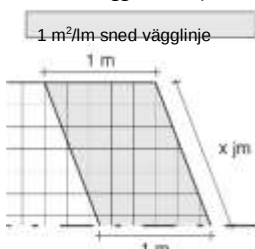
Arbetssäkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

PLATTSÄTTNING PÅ GOLV*Grundpriser: fyrkantiga plattor*

storlek i 10 x 10 nät	11,48 €/m ²
storlek 10 x 10 och motsvarande i lösa plattor	18,41 €/m ²
storlek 15 x 15 ja 10 x 20, 10 x 30 och motsvarande	11,53 €/m ²
storlek 15 x 20, 20 x 20, 25 x 25 och motsvarande	
i utrymmen vars storlek är högst 50 m ²	10,07 €/m ²
i utrymmen vars storlek är över 50 m ²	9,39 €/m ²
storlek i 30 x 30... 60 x 60	
i utrymmen vars storlek är högst 10 m ²	10,89 €/m ²
i utrymmen vars storlek är högst 50 m ²	8,72 €/m ²
i utrymmen vars storlek är högst 200 m ²	8,37 €/m ²
i utrymmen vars storlek är över 200 m ²	7,18 €/m ²
plattsättning av korridor i bostadshus	10,89 €/m ²
större plattor avtalas separat	
små mosaikplattor (högst 30 mm x 30 mm)	19,06 €/m ²
mosaikplattor (50 mm x 50 mm, 70 mm x 70 mm och motsvarande)	14,70 €/m ²
öppning av rörelsefogar som efterarbete avtalas separat	

Tilläggspriser:

sättning avvikande från vägglinjen, på grundpriset läggs till	15 %
sättning snett från vägglinjen (se bild nedan), på grundpriset läggs till	
till breddvid väggen en m ² /lm	

för ett golv på under 4 m ² betalas en höjning till grundpriset, även rumsutrymmen utan tröskel	5 %
rand eller schackruta	0,52 €/m ²
skärning och montering av kvadratisk lock på golvbrunn	0,94 €/st.
skärning och montering av rund eller lång golvbrunn utgör icke-prissatt arbete och därom avtalas lokalt	
<i>Separata priser</i>	
skärning och montering av kvadratisk lock på golvbrunn	2,62 €/m ²
fogstrykning och tvätt som separat arbete	2,62 €/lm

tillverkning av fotlist första våningen	1,57 €/lm
följande våningar (max. höjd 300 mm)	3,94 €/lm
tillverkning av fotlist första våningen, våtrum	1,57 €/lm
följande våningar (max. höjd 300 mm)	4,46 €/lm
källist (1 plattomgång)	0,91 €/lm

PLATTSÄTTNING PÅ VÄGG

Grundpriser: fyrkantiga plattor

<i>storlek i 10 x 10 nät</i>	11,48 €/m ²
storlek 10 x 10 och motsvarande i lösa plattor	18,40 €/m ²
storlek 15 x 15, 10 x 20, 10 x 30 och motsvarande	11,55 €/m ²
storlek 20 x 30 ja 20 x 40, 20 x 20 och motsvarande	10,54 €/m ²
vägglplattor 30 x 60 och större plattor	11,09 €/m ²
plattsättning på väggar med plattor som är svårare att bearbeta än normalt	15 %
små mosaikplattor (högst 30 mm x 30 mm)	19,06 €/m ²
mosaikplattor (50 mm x 50 mm, 70 mm x 70 mm och motsvarande)	14,70 €/m ²
Borrande av genomföringar hör till plattsättning på vägg 7 st./badrums-/toalettutrymme. Om det finns fler genomföringar i badrums-/toalettutrymmet, betalas för extra genomföringar	1,09 €/st.

Tilläggspriser:

om bården/effektranden har en annan fogfärg än den övriga plattsättningen, höjning	10 %
rand eller schackruta	0,52 €/m ² /lm
till grundpriset för ytor bakom arbetsbänkar i köket och bakom andra fristående hoar läggs till prishöjning	4,50 €/m ²
fönster- och dörrposter	2,50 €/lm
för de delar av rumshöjden som överstiger 2,7 meter höjs grundpriserna	10 %

Separata priser

överspacklingar av väggar, inte rätning (1–3 mm per gång)	2,98 €/m ²
fogstrykning och tvätt som separat arbete	2,62 €/m ²
bård som följer vägglinjen	1,80 €/lm
montering av plast- eller metallist	1,32 €/lm
silikonfogning	0,91 €/lm
gering av metallist	1,05 €/st.

Övriga bestämmelser

Vid arbeten som utförs i bebodda rum och i utrymmen som är i bruk läggs en förhöjning till på 20 procent till priserna. Gäller inte tömda bostäder. Förhöjningen gäller endast de arbeten som direkt försvåras på grund av hindret.

I fråga om egnahemshus och helhetsackord på under 80 m² höjs grundpriserna med 20 procent.

Speciella mönster, välvda ytor eller övriga avvikande arbeten utförs med ett separat avtal.

Priset för användning av snabbbruk och snabbfogmassa avtalas lokalt.

I grundpriserna ingår helt färdiga plattsättningar på färdiga underlag inklusive hjälparbeten så att de kan slutstädas. Ifall fogstrykning och tvätt utförs som separat arbete dras priset på fogstrykningen och tvätten av från grundpriset.

För användning av hårdare plattor än normalt betalas tillägg på 15 procent på grund av att bearbetningen av plattor försvåras. Tillägget betalas inte om företaget till arbetstagarens förfogande ställer specialverktyg med hjälp av vilka skärningen och görandet av genomföringar på plattan tidsmässigt är jämförbart med en normal väggplatta, och arbetsprestationen därmed inte försvåras på grund av att plattan är så hård.

Tillägget på 15 procent för plattor som är svårare att bearbeta än normalt betalas alltid om man på grund av att plattan är så hård är tvungen att skära den med vattenskarare.

Läggning av den nedersta raden väggplattor som separat arbete ingår inte i ackordet. Det är fråga om separat arbete ifall man inte kan lägga den nedersta raden av väggplattor i samband med normalt plattarbete till följd av att golvet t.ex. är fuktigt eller att mattor läggs vid en senare tidpunkt eller av annan motsvarande orsak som inte beror på arbetstagaren och arbetssättet.

MURNINGSARBETEN

Utgångsläge

Underlaget är klart för murningsarbete. Underliggande och anslutande konstruktioner är färdiga, granskade och godkända. Ställningar och arbetsplattformar är klara för arbetet. Huvud- och utgångsmått har getts. Linjernas positioner och klackar har märkts ut på arbetsstället.

Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna.

Tillbehör, vatten och elektricitet finns tillgängligt.

Arbetsinnehåll

Murningsarbete: Arbetet omfattar murning jämte fogar enligt ytkraven.

Hjälparbeten: Till arbetet hör tillverkning och flyttning av murbruk, flyttning och lyft av tegel (en ställningsvåning), städning av avfall, montering och flyttning av arbetsplattformar samt lyft av ställningsnivåer.

Slutläge

Murningsarbetet är färdigt enligt ytkraven på murningen. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Alla öppningar som ska muras mäts; öppningar mindre än 0,5 m² räknas inte bort. Deltegel mäts styckewis.

I prissättningen ingår inte

Välvda väggar, dekorationsarbeten, speglar och figurer, bågar och bågvälv eller separata pelare och pilaster eller andra specialarbeten.

Förhållanden

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt. Verkningsarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för murningsarbete.

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

ARBETETS DELAR**Mätning och montering av styranordning** (huvud- och utgångsmått har getts)

Mellanväggar, murning med flata tegel och tunna fogar	0,83 €/m ²
Ytterväggar och fasader, murning med flata tegel	1,03 €/m ²
Ytter- och mellanväggar, murning med block	0,63 €/m ²
Grund, murning med block	0,47 €/m ²
Ytter- och mellanväggar, annan murning än murning med flata tegel (s.k. specialmurning)	1,50 €/m ²

Renmurning av fasad

Renmurning med normalstora tegel 270 x 130 x 75	10,29 €/m ²
Renmurning med tegel i modulstorlek RT75 285 x 135 x 75	9,87 €/m ²
Renmurning med tegel i modulstorlek (75) 285 x 85 x 75	9,74 €/m ²
Renmurning med tegel i modulstorlek 285 x 85 x 85	8,55 €/m ²
Renmurning med tegel i modulstorlek 285 x 130 x 85	8,68 €/m ²
Lägre tegel än normalt	12,02 €/m ²

Halvren fasadmurning

Normalstora tegel som ska rappas 270 x 130 x 75	8,19 €/m ²
Normalstora tegel, lasering 270 x 130 x 75	8,40 €/m ²
Tegel i momodulstorlek RT75, lasering 285 x 135 x 75	8,95 €/m ²
Tegel i momodulstorlek RT75 som ska rappas 285 x 135 x 75	8,41 €/m ²
Tegel i momodulstorlek (75), lasering 285 x 85 x 85	8,82 €/m ²
Tegel i momodulstorlek (75) som ska rappas 285 x 85 x 85	8,28 €/m ²
Tegel i momodulstorlek, lasering 285 x 85 x 85	7,49 €/m ²
Tegel i momodulstorlek som ska rappas 285 x 85 x 85	7,27 €/m ²
Lägre tegel än normalt som ska rappas	10,42 €/m ²

Murning av mellanvägg

Normalstora tegel som ska spacklas 270 x 130 x 75	8,68 €/m ²
Normalstora tegel, ren på ena sidan 270 x 130 x 75	9,62 €/m ²
Tegel i modulstorlek, ren på ena sidan 285 x 85 x 85	8,19 €/m ²
Tegel i modulstorlek som ska spacklas 285 x 85 x 86	7,49 €/m ²
Normalstora tegel, ren på båda sidorna 270 x 130 x 75	12,82 €/m ²
Lägre tegel än normalt	10,68 €/m ²

Tillägg vid mumingsarbete

Montering av elrör	1,51 €/lm
Eldosa (ren och spackelduglig murning)	1,51 €/st.
Igenmurning av dörr- och fönsteröppningar etc.	2,59 €/lm
Utrymmesreserveringar och rör som går genom väggen	1,51 €/st.
Montering av stål	0,11 €/lm
Murning från en arbetsplattform på över 1,5 m (inte upp till taket)	2,00 €/m ²
Murning på en klätterplattform, grundpriset för murningsarbetet och hjälparbetet höjs med 15 % om klätterplattformen ska sänkas för att kunna byggas ut.	

Hjälparbeten vid murning med block (lyft av murbruk, tegel, arbetsplattformar och ställningsnivåer)

blandare, flyttningar för hand, tegel i modulstorlek	7,49 €/m ²
blandare, flyttningar för hand, normalstora tegel	8,33 €/m ²
behållare och pump	6,95 €/m ²
beredningsstation	6,54 €/m ²
flyttning av arbetsplattformar och lyft av ställningar	0,40 €/m ²

Murning med block, yta som ska rappas eller spacklas

blockstorlek ca 600 x 100 x 200	6,25 €/m ²
blockstorlek ca 600 x 200 x 200	7,08 €/m ²
blockstorlek ca 600 x 300 x 200	8,74 €/m ²
blockstorlek ca 600 x 350 x 200, isoleringsblock	9,49 €/m ²
blockstorlek ca 600 x 380 x 200, isoleringsblock	9,74 €/m ²
blockstorlek ca 500 x 380 x 200, isoleringsblock	11,36 €/m ²
isolering med ull och uretan av fogar i isoleringsblock	1,60 €/m ²

Tillägg vid murning med block

Montering av elrör	1,13 €/lm
Eldosa (yta som ska rappas eller spacklas)	1,51 €/st.
Igenmurning av dörr- och fönsteröppningar etc.	3,22 €/lm
Utrymmesreserveringar och rör som går genom väggen	0,86 €/st.
Montering av stål	0,14 €/lm

Hjälparbeten vid murning med block (lyft av murbruk, block, arbetsplattformar och ställningsnivåer)

blandare, flyttningar för hand, block med en fåra	5,61 €/m ²
blandare, flyttningar för hand, block med två fåror	8,33 €/m ²
behållare och pump	5,88 €/m ²
beredningsstation	5,61 €/m ²

flyttning av arbetsplattformar och lyft av ställningar 0,40 €/m²

Murning med smala fogar, yta som ska spacklas

85 x 200 x 600	6,89 €/m ²
85 x 200 x 300	10,77 €/m ²
100 x 200 x 600	6,89 €/m ²
375 x 200 x 600	9,05 €/m ²
130 x 200 x 300	10,77 €/m ²
88 x 575 x 575	6,46 €/m ²

Tillägg vid murning med smala fogar

Montering av elrör	1,13 €/lm
Eldosor	1,51 €/st.
Igenmurning av dörr- och fönsteröppningar etc.	3,22 €/lm
Utrymmesreserveringar och rör som går genom väggen	0,87 €/st.
Ujämning av grundvarvet med murbruk	1,60 €/lm
Renmurning med smala fogar (fasspont) – priset avtalas separat från fall till fall	

Hjälparbeten vid murning med block

(lyft av murbruk, block, arbetsplattformar och ställningsnivåer)

visp, flyttning för hand, murstyckets bredd = 200 mm	2,99 €/m ²
visp, flyttning för hand, murstyckets bredd > 200 mm	4,01 €/m ²
flyttning av arbetsplattformar och lyft av ställningar	0,40 €/m ²

Montering av Isolering

montering och fastsättning genom kramlorna av varv med isoleringsskivor	2,08 €/M ² skivlager
montering och fastsättning genom kramlorna av varv med isoleringsskivor + vindskydd	3,28 €/M ² skivlager
montering och fastsättning av isoleringsskivor med spik	3,14 €/M ² skivlager
montering och fastsättning av isoleringsskivor med propp	3,60 €/M ² skivlager

Ställningsarbeten

resning av ställningar	2,99 €/m ²
lyft av ställningar	0,40 €/m ²
flytt av arbetsplattformar	0,40 €/m ²

Flyttning av rörliga ställningar – priset avtalas separat från fall till fall

ARMERINGSARBETEN

Utgångsläge

Man har hållit det inledande mötet och granskat mottagningen av arbetsställe, av materialen och planerna. Armeringsplaner med montörer. Armeringsjärn som hanteras har sorterats i fack. Förtillverkade och halvfärdiga armeringsnät på arbetsplatsen kan flyttas med arbetsplatsens huvudlyftkran till arbetsstället. Formarbetet har framskridit så långt att armeringsarbetet kan börja.

Arbetsinnehåll

Arbetet omfattar flyttning av material i anslutning till arbetet samt montering av armeringsnät och armeringselement.

Maskinell kapning och böjning av mindre armeringsjärn som hanteras på arbetsplatsen i anslutning till monteringsarbetet.

Flyttning av material med lyftanordning.

Slutläge

Armeringsnät och armeringselement har monterats i överensstämmelse med armeringsplanerna. Vad gäller armeringen är konstruktionen färdig för betongering. Arbetstagaren och arbetsledaren har granskat arbetet. Brister och fel har korrigerats.

Definitioner av mätningar

Armeringsarbetet mäts enligt de planenliga leveranslistorna i kilo per storleksklass av armeringsjärn.

Tillämpningsområde

Prissättningen omfattar alla armeringsarbeten, men tillämpas bäst på objekt där mängden armeringsjärn som ska monteras är minst 3 000 kg. Monteringspriserna inkluderar inte egentlig kapning och böjning av lösa armeringsjärn som sker på arbetsplatsen, vilket prissätts separat nedan.

Förhållanden

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt. Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för armeringsarbete.

ARMERING AV GRUNDSULA MED LÖSA ARMERINGSJÄRN

- 10 mm	18,51	€/100 kg
- 12 mm	13,07	€/100 kg
- 16 mm	10,89	€/100 kg
- 20 mm	8,71	€/100 kg

ARMERING AV PELARE MED LÖSA ARMERINGSJÄRN

- 12 mm	21,78	€/100 kg
- 16 mm	20,69	€/100 kg
- 20 mm	20,69	€/100 kg
- 25 mm	17,42	€/100 kg
- 32 mm	15,25	€/100 kg

ARMERING AV VÄGGAR MED ARMERINGSNÄT

- 8 mm	26,14	€/100 kg
- 10 mm	15,25	€/100 kg

ARMERING AV VÄGGAR MED LÖSA ARMERINGSJÄRN

- 8 mm	28,31	€/100 kg
- 10 mm	17,42	€/100 kg

ARMERING AV VÄGGAR MED LÖSA ARMERINGSJÄRN, T.EX. SKYDDSRUM

- 10 mm	18,51	€/100 kg
- 12 mm	13,07	€/100 kg
- 16 mm	10,89	€/100 kg

ARMERING AV HISSCHAKT MED LÖSA ARMERINGSJÄRN

- 8 mm	33,76	€/100 kg
- 10 mm	21,78	€/100 kg

ARMERING AV PLATTOR MED ARMERINGSNÄT

- 4 mm	35,94	€/100 kg
- 6 mm	16,33	€/100 kg
- 8 mm	10,89	€/100 kg

ARMERING AV PLATTOR MED LÖSA ARMERINGSJÄRN

- 8 mm	26,14	€/100 kg
- 10 mm	17,42	€/100 kg
- 12 mm	11,98	€/100 kg
- 16 mm	9,80	€/100 kg
- 20 mm	8,71	€/100 kg

BALKAR

- 10 mm	26,14	€/100 kg
- 12 mm	21,78	€/100 kg
- 16 mm	20,69	€/100 kg
- 20 mm	16,33	€/100 kg
- 25 mm	10,89	€/100 kg
- 32 mm	9,80	€/100 kg

Armeringsnät för skyddsrum	157,90	€/100 kg
----------------------------	--------	----------

Armering med armeringsnät på rulle prissätts separat.

Koefficienter för förtillverkade armeringselements enhetspriser

sektionsarmering	0,35
pelararmering	0,45

Flyttningar med teleskoplastare, tillägg till priserna	10 %
--	------

Kantförstärkningar av efterspända valv och armering av balkändar prissätts separat för varje objekt.

Armering av pelare, pilaster, balkar och långdrag med extra stålbitar och multilänkade hakar prissätts separat för varje objekt.

Kapning, böjning, buntning och montering av lösa armeringsjärn på bygg- och brobyggnadsplatser

Utöver monteringspriserna enligt järnstorlek betalas för kapning, böjning och buntning av järn 9,25 €/100 kg.

Allmänna bestämmelser om armeringsarbete

Armeringsarbetet färdigställs enligt planerna och normerna för betongering.

Arbetsgivaren levererar armeringsjärnen sorterade i fack till arbetsplatsen och flyttar dem till den plats där arbetet pågår för tillfället.

Man kan avtala att mätningen av mängden armeringsjärn görs på basis av kapningslistorna.

För upprättandet av de kapningslistor som behövs för armerarens mätning av mängden armeringsjärn betalas armeraren 2,17 €/100 kg.

Prissättningen gäller inte kapning och böjning av kamstål vars sträckgräns är större än 500 N/mm².

Svetsning av armeringsjärn hör inte till ackordet. För svetsarbete som arbetslaget utför betalas lön enligt medeltimförtjänsten för ackordet.

RAPPNINGARBETEN

Utgångsläge

Ytorna är klara för rappning. De material, förnödenheter, maskiner och inventarier som arbetet kräver finns tillgängliga på arbetsplatsen. Ställningar, arbetsplattformar och personliftar har granskats och är användningsklara. Skydd, inslagning och nödvändig uppvärmning har ordnats.

Innehåll

Rappning omfattar rappning med kalk- och cementbruk, tunnrapppning och slamning samt rappning med specialbruk och -metoder. Rappningsarbetet omfattar de arbeten som de planerliga rappningsmetoderna förutsätter som till exempel behövlig förbehandling och fuktning av underlaget, montering av putsnät och hörnledare, murbruksuppassning samt kapning, fyllnads- och ytrapppning jämte eftervård.

Slutläge

Rappningen har utförts enligt arbetsbeskrivningen och avtalet. Rappningen har granskats och godkänts.

Omfattar inte

Välvda väggar, dekorationsarbeten, speglar och figurer, bågar och bågvalv eller separata pelare och pilaster eller målning och kalkning samt andra specialarbeten.

Påverkar

Ackordsprissättningen påverkas av antalet rappningsvarv och rappningstyp, tillverkning av murbruk och flyttanordning för murbruk samt objektet.

Frågor som avtalas separat

Separata överenskommelser ingås om hjälparbeten. Hjälparbetena omfattar murbruksuppassning (tillverkning och transport av bruk), fuktning före och efter, skydd, daglig städning t.ex. gatutvätt samt efterstädning bl.a. av väggarna.

Definitioner av mätningar

Om öppningar inte räknas bort, sker ingen betalning för rappning av karmar.

Dammhantering

Arbets säkerheten förutsätter att arbetena utförs i så dammfria förhållanden som möjligt. Om en arbetstagare som utför ett ackordsarbete inte har tillgång till verktyg och byggmaterial som lämpar sig för dammfritt arbete och blir tvungen att arbeta utanför det egentliga arbetsområdet, såsom i en källare, på gårdsplanen e.d., betalas en lokalt avtalad ersättning för de olägenheter det medför för ackordsarbetet och som inte har beaktats i prissättningen.

RAPPNING I TRE LAGER

Rappning i tre lager består av vidhäftning, grov och fin rappning dvs. yta. Grundpriserna för rappning i tre lager är maskinellt eller manuellt utfört, med våt- eller torrbruk. För manuell rappning med slev och torrbruk läggs 25 % till grundpriserna.

Slätputs i tre lager

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	9,20 €/m ²
yta, slipning	4,90 €/m ²
TOTALT	15,18 €/m²

Stänkputs i tre lager

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	9,68 €/m ²
yta, stänk	4,06 €/m ²
TOTALT	14,82 €/m²

Slamputs i tre lager

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	9,92 €/m ²
yta, slamning	3,82 €/m ²
TOTALT	14,82 €/m²

Sprutputs i tre lager (t.ex. Terrasit)

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	8,60 €/m ²
engångsslipning	3,82 €/m ²
yta, sprutning (2 gånger)	4,18 €/m ²
TOTALT	17,69 €/m²

Krossputs i tre lager

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	10,04 €/m ²
yta, limbruk och krossgrus	8,96 €/m ²
TOTALT	20,08 €/m²

Rivputs i tre lager

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad	10,04 €/m ²
yta, riven	9,44 €/m ²
TOTALT	21,75 €/m²

Terrasitputs i tre lager (tvättad)

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad, kratsning	11,71 €/m ²
yta, tvättad terrasit	28,09 €/m ²
TOTALT	40,87 €/m²

Terrasitputs i tre lager (hackad)

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad, kratsning	11,71 €/m ²
yta, terrasit	14,34 €/m ²
yta, hackning	71,70 €/m ²
TOTALT	98,83 €/m²

Kassettrappning (läkthöjning max. 15 mm)

vidhäftning	1,08 €/m ²
fyllnad, rätning	9,56 €/m ²
fyllnad, läkthöjning (inte läktverk)	8,96 €/m ²
yta, slipning	14,34 €/m ²
TOTALT	33,94 €/m²

Kassettrappning höga mönster (max. 100 mm)

vidhäftning	1,44 €/m ²
fyllnad, schablon	28,32 €/m ²
yta, schablon	23,30 €/m ²
TOTALT	53,06 €/m²

Listrappning med schablon (max. 100 mm lång yta)

vidhäftning	1,44 €/lm
fyllnad, schablon	6,58 €/lm
yta, schablon	3,34 €/lm
TOTALT	11,36 €/lm
större lister, tillägg	1,20 €/list/cm

Tillverkning av schablon och montering av bräda avtalas separat.

Lasyrappning

utbredning med stål, filtbräde eller träslipning	6,46 €/m ²
--	-----------------------

Tilläggspriser för rappning i tre lager

Vägglinjer, spikning	1,44 €/m ²
Vägglinjer, styranordning	4,42 €/lm
Undersida av stuprör	11,71 €/lm

Fönster- och dörrkarmar samt underlag för fönsterbleck	3,34	€/lm
Nät	3,82	€/m ²
Fastsättning av nät (på ställen)	5,26	€/m ²
Tillverkning av list, högst 3 vinklar	29,87	€/lm
därefter för varje vinkel	5,38	€/lm
Tjockputs, över 3 cm, total tjocklek	5,38	€/m ²
Ventilationsgaller (fastsatt med bruk)	8,36	€/st.

ISOLERINGSRAPPNING

Isoleringsrappning (ull eller motsvarande)

Isolerings- och armeringsarbeten

Inkluderar installation av fästen (för isolationsmaterial), installation av isolering (limning), fästning av rappningsnät och montering av hörnplåtar

Väggar med öppning	10,40	€/m ²
Väggar utan öppning	8,24	€/m ²

Separat överenskommelse om genombultning (t.ex. drag- eller pressförankring)

Rappningsarbeten (maskinellt)

Inkluderar grund- och fyllnadsputs samt ytputs (2 gånger)

Väggar med öppning	13,98	€/m ²
Väggar utan öppning	10,03	€/m ²
Dragning och köring av rörelsefogarnas linjer	3,82	€/lm

Isoleringsrappning (EPS eller motsvarande)

utbredning av primer	0,47	€/m ²
glasfibermät 2 x fiberbruk	10,40	€/m ²
yta, sprutning två gånger	5,50	€/m ²
TOTALT	16,38	€/m ²

Fiberrappning (maskinellt)

Inkluderar små förtjockningar (utjämningsbruk eller motsvarande), grundputs (2 gånger), ytputs (2 gånger) samt mellanslipning

Upprätning av vertikala hörn och karmar med styranordningar	8,01	€/lm
Infällning av nät i massa	3,34	€/m ²

Med separat avtal; linjelister som placeras på sockeln, skydd och olidfärgade sprutmassor

Utgjämning av betong

Pikningens maximala djup är 3 cm och järnets tjocklek högst 12 mm. Den minsta enhet som mäts vid brottet av betongarmeringen är 0,25 m, varefter den verkliga längden mäts.

	raka ytor	hörn
Rostskyddsbehandling/adhesionsbruk av betongjärn och utgämning	5,38 €/lm	10,04 €/lm
Pikning av betongjärn, kapning och utgämning under spacklet	11,11 €/lm	15,30 €/lm
Pikning av betongjärn, rostskyddsbehandling/adhesionsbruk och utgämning	12,56 €/lm	15,90 €/lm
Hömarbeten och gjutning enligt separat avtal.		

Puts av betong på fasader

fasta ställningar, färdig botten, maskinellt arbete

	vägglinjer	balkonglinjer
Överputs	2,50 €/m ²	2,99 €/m ²
Överputs och slipyta	4,06 €/m ²	4,54 €/m ²
Överputs 2 gånger och slipyta	6,21 €/m ²	7,17 €/m ²
Överputs och borstad yta	3,82 €/m ²	4,30 €/m ²
Överputs 2 gånger och borstad yta	5,98 €/m ²	6,94 €/m ²
Sprutytta på färdig puts	1,43 €/m ²	2,04 €/m ²

Övriga relaterade arbeten

Skydd av fönster med häftmaskin	0,83 €/m ²
Skydd av fönster genom tejpling av kanter	0,98 €/m ²
Avlagning med bruk (små områden)	6,10 €/m ² /lm
Utbredning av skyddsbeläggning med rulle	2,04 €/m ²

FOGNING

Utgångsläge

Ytorna är klara för fogning. De material, förnödenheter, maskiner och inventarier som arbetet kräver finns tillgängliga på arbetsplatsen. Produkter för fogning, ställningar, arbetsplattformar och personliftar har granskats och är användningsklara.

Innehåll

Fogning omfattar elastisk fogning av element, fönster, genomföringar och sten, skumfogning runt fönster samt akryl- och silikonfogning. Fogning omfattar de arbeten som de planerliga fogningsmetoderna förutsätter jämte förbehandling av underlaget och rengöring efteråt.

Slutläge

Fogningen har utförts enligt arbetsbeskrivningen och avtalet. Fogningen har granskats och godkänts.

Förhållanden

Påverkan av förhållanden såsom väderlek och årstid ska förhandlas och avtalas lokalt. Verkningarna ska tas i beaktande och förhållandena göras lämpliga för fogningsarbete.

Element- och fönsterfog

0...20 mm	1,44 €/lm
21...30 mm	1,85 €/lm
31...40 mm	2,33 €/lm
41...50 mm	2,69 €/lm
över 50 mm	3,22 €/lm

Fönsterfog

0...15 mm	1,49 €/lm
16...25 mm	1,61 €/lm
26...35 mm	2,69 €/lm

Granitfog

0...15 mm	1,68 €/lm
-----------	-----------

Silikonfog

0...10 mm	0,96 €/lm
11...15 mm	1,08 €/lm

Akrylfog

0...10 mm	0,89 €/lm
11...15 mm	1,01 €/lm

Skum

0...20 mm	0,84 €/lm
Skuren över 20 mm	1,01 €/lm

Genomföringar

Lätta mellanväggar 0...100 mm	0,53 €/st.
Lätta mellanväggar 100...300 mm	0,72 €/st.
Lätta mellanväggar 300...500 mm	0,89 €/st.
Tegelväggar 0...100 mm	0,77 €/st.
Tegelväggar 100...300 mm	1,01 €/st.
Tegelväggar 300...500 mm	2,28 €/st.

Priset för brandhämmande SG-fogar samt övriga specialfogar avtalas separat.

Omfogning element	3,22 €/lm
Inkluderar avläsning av gammalt kitt, slipning av vidhäftningsytor, montering av fogband/bottenlist, applicering av primer och omfogning.	

CEMENTARBETEN

Av färdigblandad massa som transporterats till arbetsplatsen

Utgångsläge

Rutan som ska gjutas är rengjord och avgränsad. Höjdmärkningarna har placerats ut. Armering samt rörläggning har förankrats och mätts ut på sina platser.

Slutläge

Arbetet har granskats och godkänts av arbetsgivaren. Ytan är på den kvalitetsnivå som krävs, och eventuell slipning och eftervård har utförts.

CEMENTGOLV

Utbredning	> 7 m²	< 7 m²	
Utbredning av betong omfattar mottagning av massan i gjutformen, vibrering, klackar samt rivning ovanpå grunden, brädningen, betongen eller isoleringen.			
Tjockleken på betongen under 80 mm	1,43	1,54	€/m ²
Tjockleken på betongen 80-150 mm	1,20	1,32	€/m ²
Tjockleken på betongen 150-270 mm	1,64	1,75	€/m ²
Tjockleken på betongen över 270 mm	1,75	1,86	€/m ²

Rummen mäts som olika rum även om de inte åtskiljs med tröskel (t.ex. skjutdörr).

Totalobjekt under 70 m² prissätts enligt priset för < 7 m².

Specialmassa prissätts separat.

Yta	> 7 m²	< 7 m²
Ytan görs maskinellt eller för hand.		
Slippta	0,49	0,54 €/m ²
Slipning + finslipning	0,54	0,60 €/m ²
Borstning med gatuborste	0,11	0,16 €/m ²
Annat		Alla
Sprutning av vårdande medel		0,13 €/m ²
Spridning av strö och skapande av ytan, hållning av strö i formen, spridning av strö med raka, slipning och finslipning		1,09 €/m ²
Fallgjutningar som separat helhet (en brunn/tr)		32,81 €/tr
Fallgjutningar som separat helhet (två brunnar/tr)		43,74 €/tr

Allmänna bestämmelser

Golvmassan förs till arbetsplatsen genom arbetsgivarens försorg fördelad i högst 200 liters hopar samt övriga tillbehör såsom raka bräder och vatten till trappavsatsen.

Arbetsgivaren ser till att höjdmärken sätts ut i behövlig omfattning vid golvarbetet.

Arbetet ska utföras enligt objektspecifika planer och kvalitetskrav och ska kvalitetsmässigt godkännas genom arbetsgivarens försorg så fort som möjligt efter att golvet har torkat.

STÄLLNINGSGARBETEN

Utgångsläge för montering av ställningar

Delarna har levererats till arbetsplatsen i närheten av var ställningen ska resas. Montörerna granskar att antalet delar är korrekt enligt beräkningen i planerna och att alla delar är hela, rena och på annat sätt lämpliga. Överflödiga/onödiga saker har städats bort från platsen där ställningen ska resas och platsen har spärrats av för persontrafik. Snö och is som hindrar ställningsarbetet har forslats bort från resningsplatsen.

Slutläge för montering av ställningar (användningsklara ställningar)

Ställningarna har monterats och ställningarna har granskats av såväl ställningsentreprenören och beställaren, entreprenören har bedömt att de är säkra och beställaren att de är ändamålsenliga. Ställningskortet innehåller en anteckning om ställningarnas användningstillstånd. Överflödiga delar har sorterats i prydliga knippen och lagrats på lämplig plats. Utgångsläge för rivning av ställningar. Ställningarna är rena från avfall, skräp och smuts. Tomma burar/lastpallar har levererats i närheten av ställningarna. Ställningskortet har avlägsnats, ställningarna är ur bruk, åtkomst till ställningarna har spärrats av för andra än ställningsmontören.

Ställningarna nedmonterade

Delarna har lagts i prydliga knippen. Söndrigt material har märkts ut. Skräp som uppstått i samband med ställningsarbetet har städats bort från omgivningen, som nu är i samma skick som vid utgångsläget. Materialet kan avhämtas från överenskommen plats.

Definitioner av mätningar

Ställningsarbetet mäts i ställningskvadratmeter, dvs. ställningshöjd x (ställningarnas bredd + ställningarnas djup från båda ändarna). Ställningshöjden bestäms enligt den högsta ställningens horisontella konstruktion. Takets löpmeter är längden på den del av takskägget som ställningens tak täcker. Kvadratmeterantalet för ställningstäckningen är det samma som för en täckt ställning (inte täckningens åtgång).

Tillämpningsområde

Prissättningen omfattar montering och rivning av fasad- och murningställningar samt av takskäggs- och ramställningar som är mindre än 26 m. Prissättningen omfattar även intäckning av ställningar. Svåra förhållanden för montering av ställningar, såsom branta underlag, långa flyttvägar, vinterväderlek och tilläggsarbeten vintertid eller annars avvikande förhållanden prissätts separat.

Prissättning €/ställning-m²

Ett pris per ställning	STORLEK	RESNING	MONTERING AV TÄCKNING	RIVNING	RIVNING AV TÄCKNING	TOTALT (resning + rivning)	TOTALT (resning + rivning + intäckning)
Fasadställning	0,7						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)		1,67	0,45	0,85	0,17	2,52	3,15
Svår, många vinklar (h < 16 m)		1,87	0,45	0,95	0,17	2,81	3,44
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)		1,75	0,45	0,88	0,17	2,64	3,27
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)		1,97	0,45	0,99	0,17	2,95	3,58
Fasadställning	1,1						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)		1,86	0,45	0,94	0,17	2,79	3,42
Svår, många vinklar (h < 16 m)		2,08	0,45	1,05	0,17	3,11	3,76
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)		1,96	0,45	0,98	0,17	2,93	3,56
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)		2,19	0,45	1,10	0,17	3,28	3,92
Mumingsställning (+ utskjutande delar)	1,4						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)		2,13	0,45	1,08	0,17	3,20	3,84
Svår, många vinklar (h < 16 m)		2,40	0,45	1,20	0,17	3,59	4,23
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)		2,24	0,45	1,13	0,17	3,38	4,01
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)		2,50	0,45	1,26	0,17	3,77	4,41

Takskäggsställning	0,7						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)	1,34	0,45	0,68	0,17	2,01	2,65	
Svår, många vinklar (h < 16 m)	1,50	0,45	0,75	0,17	2,24	2,89	
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)	1,40	0,45	0,71	0,17	2,11	2,74	
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)	1,57	0,45	0,78	0,17	2,36	2,98	
Takskäggsställning	1,1						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)	1,49	0,45	0,74	0,17	2,23	2,86	
Svår, många vinklar (h < 16 m)	1,67	0,45	0,84	0,17	2,50	3,13	
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)	1,56	0,45	0,78	0,17	2,34	2,97	
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)	1,74	0,45	0,88	0,17	2,62	3,26	
Ramställning	1,1						
Enkel, raka ytor (h < 16 m)	1,67	0,45	0,85	0,17	2,52	3,15	
Svår, många vinklar (h < 16 m)	1,87	0,45	0,95	0,17	2,81	3,44	
Enkel, raka ytor (h = 16...26 m)	1,75	0,45	0,88	0,17	2,64	3,27	
Svår, många vinklar (h = 16...26 m)	1,97	0,45	0,99		2,95	3,58	
Intäckning							
1 x Ställningstäckning		0,45		0,17		0,62	
2 x Ställningstäckning (vintertäckning)		0,67		0,28		0,96	
Prissättning €/lm							
Tak		4,84				5,89	

Ackordspriserna träder i kraft 1.6.2022 eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter.

ANVISNINGAR FÖR UPPGÖRANDE AV ARBETSAVTAL FÖR ARBETSLAG FÖR GEMENSAMT ACKORD 22.12.2000

1. Anvisningarnas syfte och karaktär

Dessa anvisningar har uppgjorts i samarbete mellan Byggnadsindustrins Centralförbund och Byggnadsförbundet. Deras syfte är att i form av en rekommendation bistå vid utarbetandet av ändamålsenliga arbetsavtal för arbetslag för gemensamt ackord. I de arbetsavtal som avses i dessa anvisningar tillämpas den gällande lagstiftningen samt bestämmelserna i gällande kollektivavtal för byggnadsbranschen.

2. Bildande av arbetslag för gemensamt ackord

2.1 Arbetslagets sammansättning

Ett arbetslag för gemensamt ackord kan bestå av arbetstagare som redan står i anställningsförhållande till företaget, av ny arbetskraft eller av bägge.

Då ett arbetslag bildas är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid omfattningen av dess yrkeskunnighet, så att dess medlemmar så övergripande som möjligt förmår utföra alla de arbeten som arbetsavtalet omfattar. Ärenden som gäller ökning och minskning av arbetslaget ska behandlas av arbetsgivarens representant och arbetslagets förman och de genomförs i överensstämmelse med gällande lagstiftning och kollektivavtal för byggnadsbranschen.

2.2 Anställningsförhållande

Varje medlem av arbetslaget står i anställningsförhållande till arbetsgivaren i den mening som avses i arbetsavtalslagen.

Genom arbetslagets arbetsavtal förbinder sig arbetstagarna att utföra arbetet gemensamt. Arbetslaget representeras gentemot arbetsgivaren av förmannen.

2.3 Placering av praktikanter, läroavtalselever eller studerande som utför arbetspraktik i arbetslag

Organisationerna rekommenderar att läroavtalselever, studerande eller praktikanter ska placeras i arbetslag. Ett villkor för placering i arbetslag bör vara grundutbildning i branschen och/eller grundexamen i byggnadsbranschen eller arbetets samband med yrkesstudier.

Om ersättning för handledning och utbildning som ges av arbetslaget ska avtalas mellan arbetsgivarens representant och arbetslagets förmän.

Principen är att given handledning inte inverkar på arbetslagets lönenivå. En studerandes arbetsinsats kan utgöra en del av ersättningen till arbetslaget för given handledning.

3. Förhandsmätning av gemensamt ackord

3.1 Definition av förhandsmätning

Med förhandsmätning avses beräkning av det antal arbetstagartimmar som behövs för utförandet av den arbetshelhet som utgör objekt för arbetsavtalet.

3.2 Utförande av förhandsmätning och mätningshandlingar

Förhandsmätningen utförs på uppdrag av arbetsgivaren och arbetslagets förmän.

Avgränsning av arbetet

Arbetet avgränsas genom att en förteckning görs upp över de arbeten som ska utföras. Gränsdragningen kan preciseras genom att man klargör situationen då arbetet påbörjas och då det avslutas. Det är skäl att avgränsa arbetet så att bägge parter vet vad man avtalat om.

Mängdberäkning

Mängdberäkningen utförs på basis av förhandsmätningshandlingarna för arbetsobjektet som s.k. teoretiska massamängder. Arbetsgivaren förser arbetslaget med tillräcklig information om arbetsobjektet (ritningar, arbetsbeskrivningar, arbetstidtabeller, arbetsplatsplaner etc.) för beräkningen och uppföljningen av ackordet.

Tidsberäkning

På basis av mängdberäkningen uppgörs en tidsberäkning. Tidsberäkningen kan basera sig på företagets eget register för åtgången av arbetstid som godtagits av bägge parter eller det allmänt godkända registret för tidsåtgången vid byggnadsarbeten (Ratu). Härvid beaktas de faktorer som inverkar på projektet i fråga, t.ex. arbetsförhållanden, arbetsmetoder, maskiner och utrustning, organisationsförmågan och effektiviteten inom företaget, arbetslagets sammansättning och prestationsförmåga, byggobjektets konstruktion o.s.v. Det är skäl att i beräkningen beakta även allmänna faktorer som t.ex. arbetsskydd och kvalitetskrav.

4. Uppgörande av arbetsavtal

4.1 Arbetsavtalshandlingar och undertecknande

För uppgörande av arbetsavtal för ett arbetslag för gemensamt ackord rekommenderas att man använder det formulär för arbetsavtal som Byggnadsindustrins Centralförbund och Byggnadsförbundet gemensamt utarbetat för detta ändamål jämte dess bilagor. Arbetslagets förman kan underteckna arbetsavtalet ensam eller tillsammans med arbetslagets övriga medlemmar.

I arbetsförteckningen anges dessutom de dokument, bl.a. ritningar och arbetsbeskrivningar som utgör grundval för förhandsmätningen samt de omständigheter som hänför sig till användningen av maskiner och materiel.

Ändamålsenligt är också att till arbetsavtalshandlingarna foga de grunder för lönefördelningen som arbetslaget inbördes kommit överens om.

4.2 Bestämning av den lön som betalas för arbetet

Beloppet av den lön som ska betalas för ackordet fås genom att det totala antalet arbetstagartimmar som på förhand beräknats för utförandet av arbetet enligt arbetsavtalet multipliceras med arbetslagets genomsnittliga riktfortjänst.

4.3 Mellanmätning och betalning av förskott

Mellanmätningar som grundar sig på förhandsmätningsskeden och vid vilka förskottet per lönebetalningsperiod justeras, utförs omkring en gång per månad då lämpliga arbetsskeden blivit färdiga. Om dem avtalas samtidigt som arbetsavtalet uppgörs. Mellanmätning ska utföras såvitt möjligt så att den motsvarar arbetets faktiska framskridande.

4.4 Arbeten som faller utanför arbetsavtalet

Utom arbetsavtalet lämnas arbeten som någon av arbetslagets medlemmar utför på basis av avtalet om representationssystem eller avtalet om främjande av samarbetet inom företag i byggnadsbranschen. För dessa betalas ersättning i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtalet.

5. Anvisningar gällande omständigheter som framkommer under arbetets gång

5.1 Veckomöten

Det rekommenderas att s.k. veckomöten hålls en gång i veckan mellan förmanen och arbetsgivarens representant för planeringen

av hur arbetet ska organiseras, för lösande av eventuella problem samt för bestämmande av behovet av arbetskraft. Genom exempelvis uppgiftsplanering kan man medverka till att arbetet förlöper på ett effektivt sätt.

5.2Avtalsförfarande i fråga om ändrings- och tilläggsarbeten under arbetets gång

Om ändringar görs i de ursprungliga arbetsplanerna under arbetets gång, ska dessa omedelbart konstateras och man ska utan dröjsmål klarlägga vilken effekt de har på den avtalade totala lönen enligt förhandsmättningsdokumenten. Lönesumman kan öka eller minska till följd av en sådan ändring.

5.3Förfarande vid störningar

Störningar kan minimeras genom omsorgsfull planering.

Störningar som förhindrar arbete enligt arbetsavtalet, eller avbrott i arbetet på grund av arbeten som faller utom arbetsavtalet, ska alltid omedelbart konstateras gemensamt av arbetsgivarens representant och arbetslagets förman.

Störningar ska såvitt möjligt undanröjas omedelbart och deras inverkan minimeras genom organisering av arbetet. Timmarna ska bokföras enligt kollektivavtalet för byggnadsbranschen.

5.4Ställföreträdare för arbetstagare (sjukdom m.m.)

En arbetstagare är skyldig att omedelbart lämna in en rapport över frånvaro godkänd av arbetsgivaren, varefter arbetsgivarens representant och förmannen utreder behovet av ställföreträdare, och ifall arbetsgivaren på basis av detta anlitar en ställföreträdare, avdras dennes lön från den totala lönen som ska betalas till arbetslaget.

6. Slutklarering

I samband med slutklareringen uppgörs ett sammandrag av de ändringar som gjorts under arbetets gång i det ursprungliga avtalade arbetet, liksom av arbeten som utförts däremellan och som faller utanför arbetsavtalet samt av deras effekt på den totala lönen.

Arbetslagets totala lön fördelas mellan lagets medlemmar i förhållande till deras lönefördelningskoefficienter och antal utförda arbetstimmar. Den slutliga lönen för de arbetstagare som tidigare deltagit i arbetslaget blir likaså klar först i samband med slutklareringen.

BYGGNADSINDUSTRINS CENTRALFÖRBUND

BYGGNADSFÖRBUNDET

RAKENNUSTIETO>

www.rakennustietokauppa.fi

ISBN 978-952-267-407-4

9 789522 674074